

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY OSTRÓW MAZOWIECKA**

z dnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata
2022 - 2025 z perspektywą na lata 2026 - 2029”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 poz. 2556 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022 - 2025 z perspektywą na lata 2026 - 2029” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ostrów Mazowiecka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Krystyna Kossowska

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029**

Ostrów Mazowiecka, 2022

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

Spis treści	3
1. Wykaz skrótów	6
2. Wstęp.....	7
2.1. Cel i zakres opracowania	7
2.2. Podstawy prawne	8
2.3. Charakterystyka Gminy Ostrów Mazowiecka.....	8
2.3.1. Położenie	8
2.3.2. Budowa geologiczna	12
2.3.3. Warunki klimatyczne.....	13
2.3.4. Demografia	15
3. Założenia Programu ochrony środowiska	17
3.1. Dokumenty międzynarodowe	17
3.2. Dokumenty krajowe	19
3.3. Dokumenty wojewódzkie	27
3.4. Dokumenty powiatowe	29
3.5. Dokumenty gminne.....	31
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	32
5. Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka	34
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	34
5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza.....	34
5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujące na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.....	37
5.1.3 Jakość powietrza	43
5.1.4. Odnawialne Źródła Energii (OZE)	51
5.1.5. Zagadnienia horyzontalne	56
5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska	56
5.1.7. Analiza SWOT	57
5.2. Zagrożenia hałasem	58
5.2.1. Stan wyjściowy	58
5.2.2. Źródła hałasu.....	58
5.2.3. Monitoring poziomu hałasu	64
5.2.4. Zadania horyzontalne.....	69
5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska	69
5.2.6. Analiza SWOT	70
5.3. Pola elektromagnetyczne	71
5.3.1. Stan wyjściowy	71
5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	73
5.3.3. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego	77
5.3.4. Zagadnienia horyzontalne	78
5.3.5. Tendencje zmian stanu środowiska	78
5.3.6. Analiza SWOT	78
5.4. Gospodarowanie wodami	79
5.4.1. Wody powierzchniowe	79
5.4.2. Obszary zagrożone powodzią	80
5.4.3. Obszary zagrożone suszą	82
5.4.4. Jakość wód powierzchniowych	86
5.4.5. Wody podziemne.....	88
5.4.6. Jakość wód podziemnych.....	90
5.4.7. Zadania horyzontalne.....	91

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska	92
5.4.9. Analiza SWOT	92
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	93
5.5.1. Zaopatrzenie w wodę	93
5.5.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych	98
5.5.3. Zagadnienia horyzontalne	99
5.5.4. Tendencje zmian stanu środowiska	99
5.5.5. Analiza SWOT	100
5.6. Gleby	100
5.6.1. Stan aktualny	100
5.6.2. Zagadnienia horyzontalne	103
5.6.3. Tendencje zmian stanu środowiska	103
5.6.4. Analiza SWOT	103
5.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	104
5.7.1. Region gospodarowania odpadami komunalnymi	104
5.7.2. Odpady wytwarzane na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka	107
5.7.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów	114
5.7.4. Zagadnienia horyzontalne	116
5.7.5. Tendencje zmian stanu środowiska	116
5.7.6. Analiza SWOT	116
5.8. Zasoby geologiczne	118
5.8.1. Przepisy prawne	118
5.8.2. Stan aktualny	118
5.8.3. Zagadnienia horyzontalne	122
5.8.4. Tendencje zmian stanu środowiska	123
5.8.5. Analiza SWOT	123
5.9. Zasoby przyrodnicze	124
5.9.1. Formy ochrony przyrody	124
5.9.2. Grunty leśne	133
5.9.3. Zagadnienia horyzontalne	135
5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska	136
5.9.5. Analiza SWOT	136
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	137
5.10.1. Stan aktualny	137
5.10.2. Działania kontrolne	137
5.10.3. Zagadnienia horyzontalne	138
5.10.4. Tendencje zmian stanu środowiska	138
5.10.5. Analiza SWOT	139
6. Działania mające na celu poprawę jakości środowiska w latach 2020-2021	140
7. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	144
7.1. Wyznaczone cele i zadania	144
7.2. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka	146
7.3. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Ostrów Mazowiecka wraz z ich finansowaniem	160
7.4. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	168
8. System realizacji programu ochrony środowiska	177
8.1. Współpraca z interesariuszami	178
8.2. Edukacja ekologiczna	179
8.3. Sprawozdawczość	180

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

8.4. Monitoring realizacji programu	181
8.5. Źródła finansowania	184
8.5.1. Fundusze krajowe	184
8.5.2. Fundusze Unii Europejskiej	186
9. Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	189
9.1. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu .	189
9.2. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.....	190
9.3. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ	194
9.4. Propozycja działań alternatywnych	197
Spis tabel	198
Spis rysunków	200

1. Wykaz skrótów

Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ASGOK	Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi
CRFOP	Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
EFRR	Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IUNG PIG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPD	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPZPO	Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów
MRP	Mapy Ryzyka Powodziowego
MZP	Mapy Zagrożenia Powodziowego
MODR	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
MSIP	Mazowiecki System Informacji Przestrzennej
MZDW	Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGO WM	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PK	Park Krajobrazowy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
PN	Park Narodowy
PoliŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POKZA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
PUKiR	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych
PZO	Plan Zadań Ochronnych
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RPO WŚ	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
UMWM	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie
ZDP	Zarząd Dróg Powiatowych
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie, jakim jest *Program ochrony środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program ochrony środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.) dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w odniesieniu m.in. do ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb powiatu w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę działań/przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Poprzedni POŚ pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka do roku 2020” został przyjęty Uchwałą Nr XXIV/223/17 Rady Gminy Ostrów Mazowiecka z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka roku 2020”.

2.2. Podstawy prawne

Obowiązek wykonania programu ochrony środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

Program ochrony środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka tworzony jest w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

Dokument został opracowany w oparciu o *Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* [Ministerstwo Środowiska, 2015 r.] wraz z zaktualizowanymi załącznikami z 2020 r.

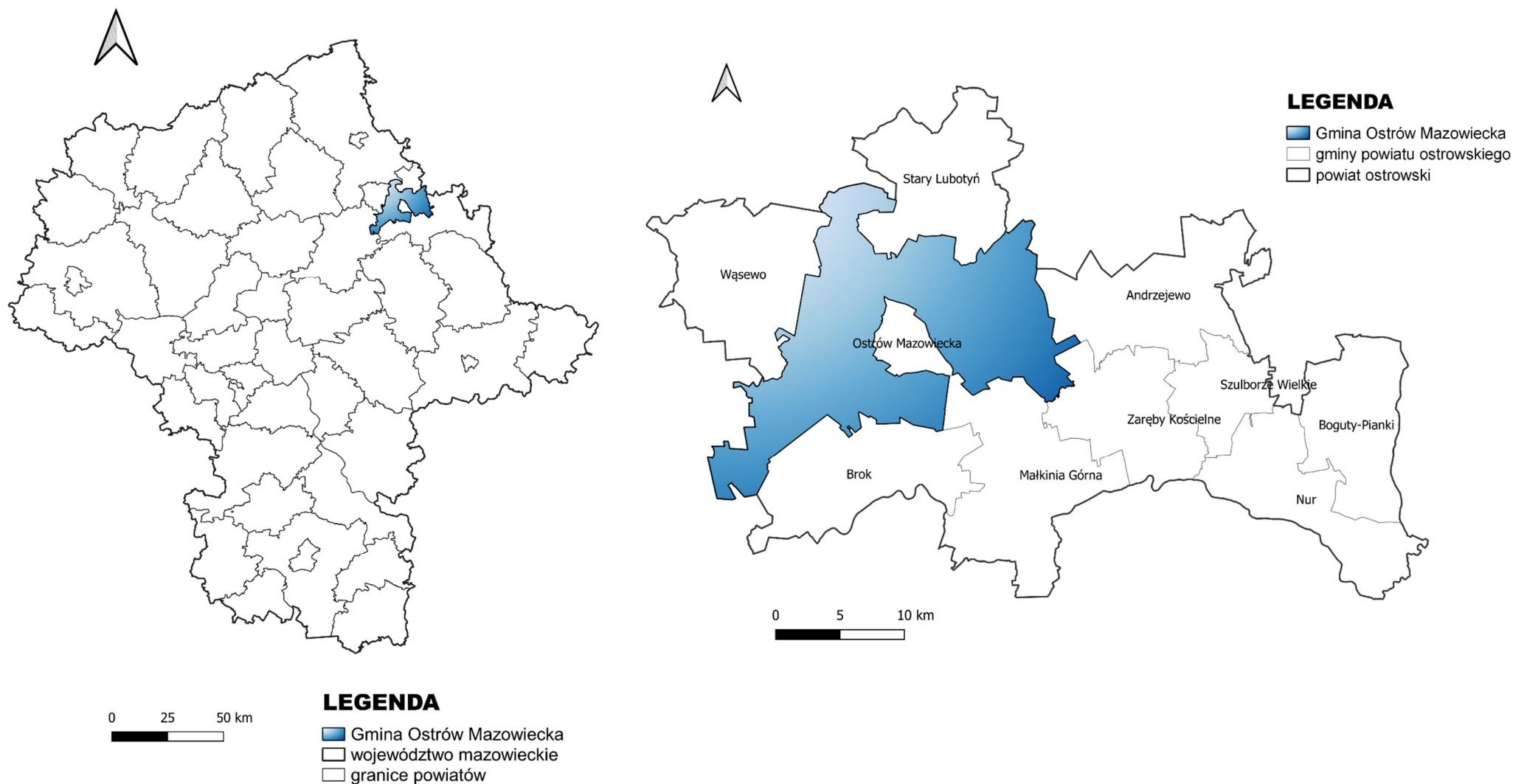
2.3. Charakterystyka Gminy Ostrów Mazowiecka

2.3.1. Położenie

Gmina Ostrów Mazowiecka zlokalizowana jest w północno - wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie ostrowskim. Usytuowana jest wokół miasta Ostrów Mazowiecka. Zgodnie z danymi prezentowanymi przez GUS, powierzchnia gminy wynosi 283 km² (stan na 31.12.2021 r.). Jest to największa gmina wiejska powiatu ostrowskiego.

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rysunek 1. Gmina Ostrów Mazowiecka na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu ostrowskiego.
źródło: opracowanie własne

10

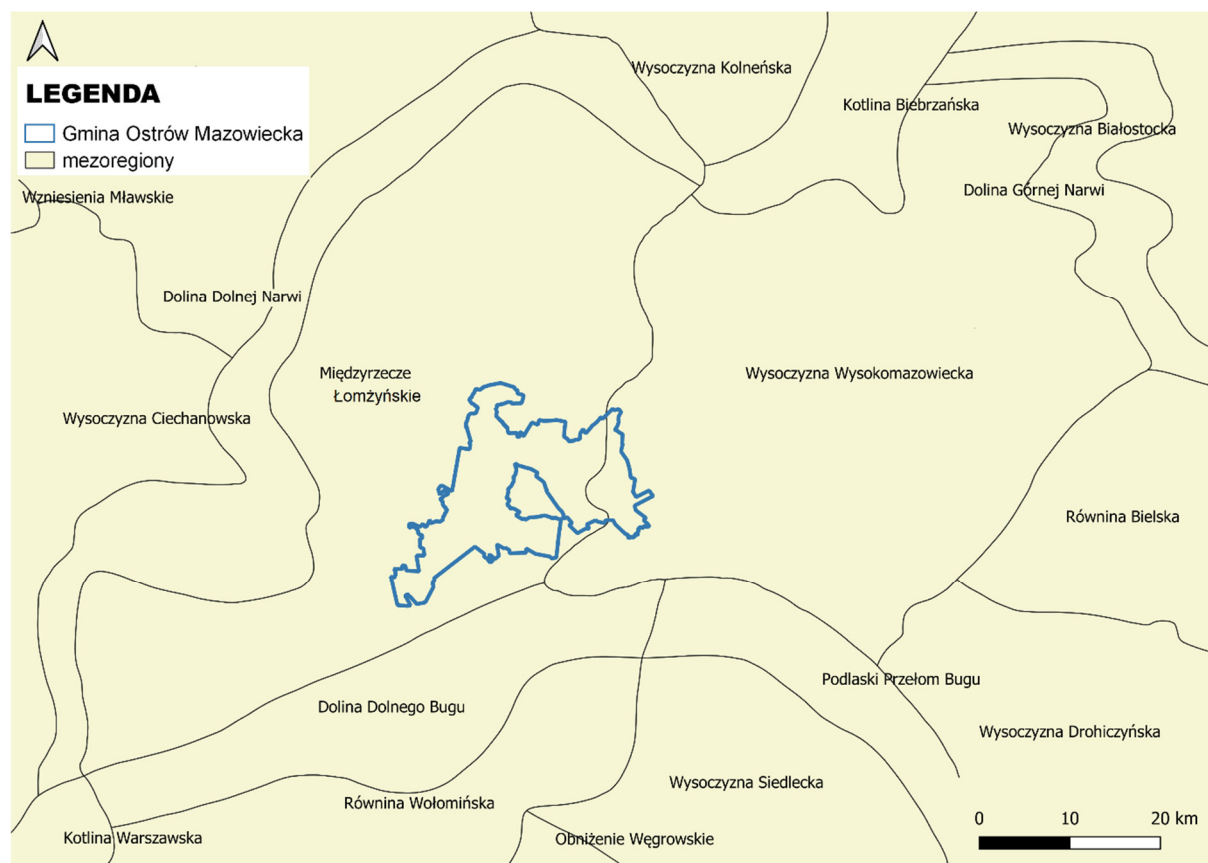
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Według fizyczno–geograficznej regionalizacji wg prof. Solona (2018 r.) Gmina Ostrów Mazowiecka umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

Tabela 1. Regiony, w obrębie których leży Gmina Ostrów Mazowiecka.

megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	Niż Wschodnioeuropejski
prowincja	Niż środkowoeuropejski (31)	Niż Wschodniobałtycko – Białoruski (84)
podprowincja	Niziny środkowopolskie (318)	Wysoczyzny Podlasko – Białoruskie (843)
makroregion	Nizina północnomazowiecka (318.6)	Nizina Północnopodlaska (843.3)
mezoregion	Międzyrzecze Łomżyńskie (318.67)	Wysoczyzna Wysokomazowiecka (843.35)

źródło: opracowanie własne

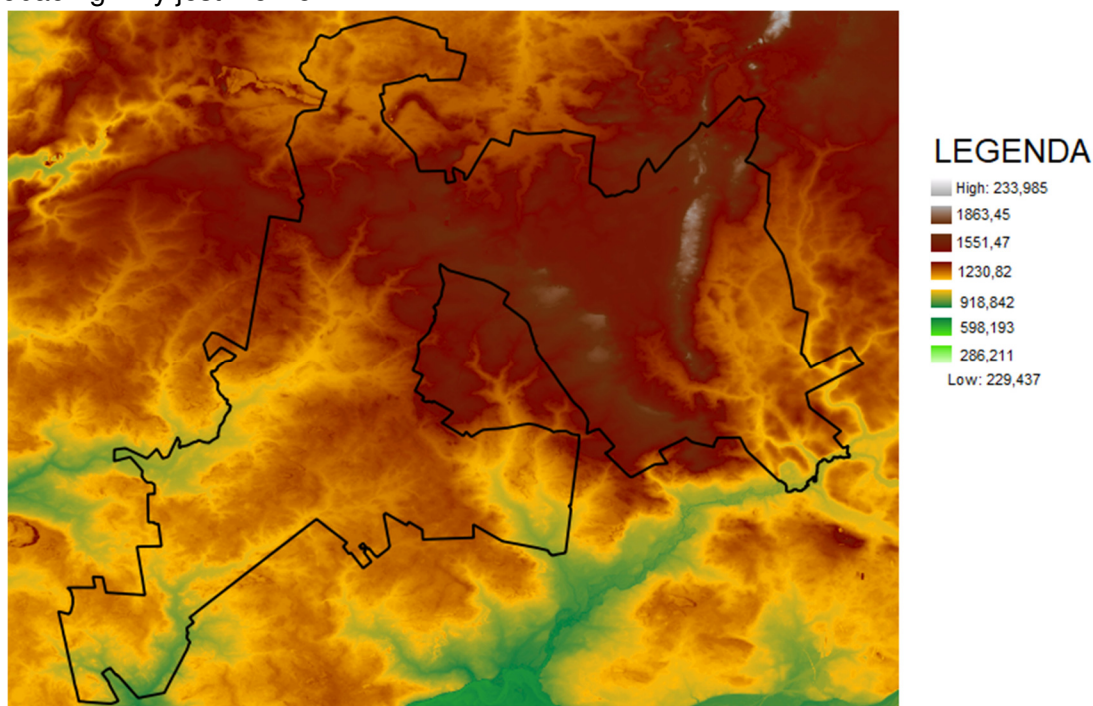
Rysunek 3. Gmina Ostrów Mazowiecka na tle mezoregionów.

źródło: opracowanie własne

2.3.2. Budowa geologiczna

Mezoregion Międzyrzecza Łomżyńskiego, obejmuje morenową i sandrową wysoczyznę położoną pomiędzy dolinami dwóch dużych nizinnych rzek: Bugu i Narwi. Jest to wyżyna staroglacjalna (nie objęta ostatnim zlodowaceniem) o wyrównanej powierzchni budowanej przez utwory piaszczyste i piaszczysto-gliniaste. Krawędź wysoczyzny opada wyraźną skarpą w kierunku dolin rzecznych Narwi i Bugu, stanowiących odrębne mezoregiony. Najstarsze osady czwartorzędowe należą do zlodowacenia narwi².

W Gminie Ostrów Mazowiecka grunty orne składają się z piaszczystych gleb bielcowych i pseudobielcowych oraz brunatnych kwaśnych i wylugowanych, w większości V i VI klasy bonitacji. Gleby brunatne właściwe zlokalizowane są przede wszystkim we wschodniej części gminy, tworząc dwa pasy: jeden w okolicach Komorowa, Starego Lubiejewa, Podborza i Ugniewa oraz drugi, ciągnący się od Gut – Bujno przez Kalinowo, Jasienicę i Smolechy po Nieskórz. Większość gruntów III klasy to gleby brunatne, a także niewielka ilość gleb torfowych, użytkowanych jako łąki. Cały obszar gminy pokrywają utwory czwartorzędowe. Gleby hydrogeniczne są silnie związane z płytkimi dolinami cieków wodnych i zajmują spore powierzchnie m.in. między Komorowem a Wiśniewem (dolina rzeczki Wymakracz), w okolicach Starej Grabownicy i Kuskowizny (dolina Strugi), Nagoszewki, Nagoszewa i Przyjm k/Poręby (dolina Tuchelki), Jelonek i Zalesia (dolina Strugi) oraz Zakrzewka. Szacuje się, że gleby torfowe, mułowo-torfowe i murszowe występują na powierzchni ponad 2300 ha (8% powierzchni gminy). Użytkowane są w większości jako łąki i niemal wszystkie są sztucznie odwadniane. Na obrzeżach dolin cieków i terenów zastoiskowych występują m.in. gleby murszowo-mineralne, ziemie czarne właściwe i czarne zdegradowane. Ich łączny udział w glebach gminy jest niewielki³.

Rysunek 4. Różnice wysokości na terenie, na którym leży Gmina Ostrów Mazowiecka.
źródło: opracowanie własne

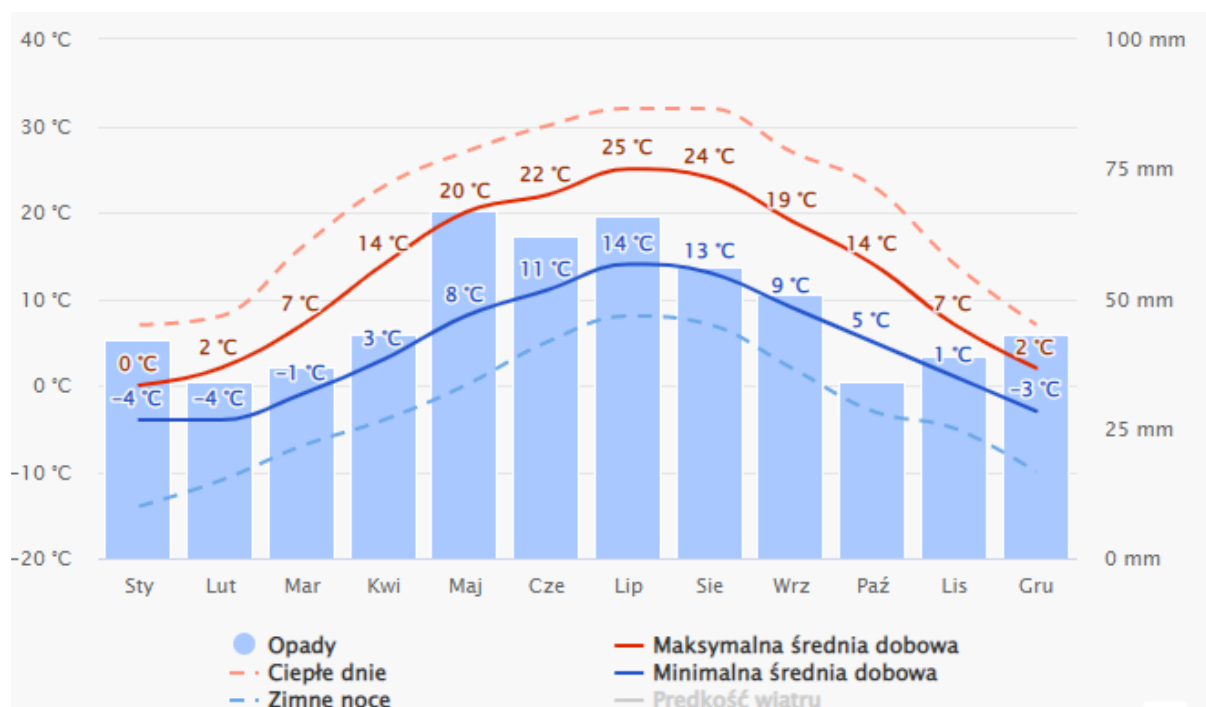
² RDLP w Warszawie, Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka na lata 2015-2024, wg stanu lasu na 1 stycznia 2015 r.,

³ Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016 - 2024

2.3.3. Warunki klimatyczne

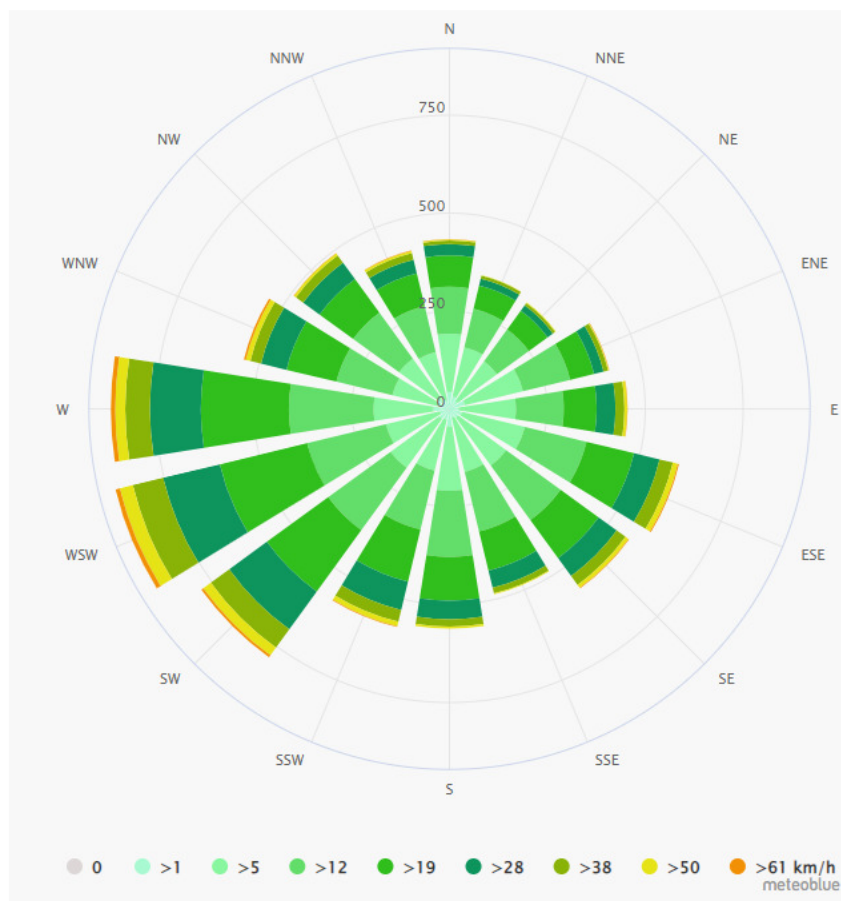
Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od różnych czynników, m.in.: rzeźby terenu, występowania lasów i innych zbiorowisk roślinnych, wód powierzchniowych, podmokłych zagłębień terenowych itp. Wpływ na klimat lokalny wywierają przede wszystkim porastające zachodnią i północną część gminy zwarte kompleksy leśne Puszczy Białej. Ich występowanie na ogół oznacza mniejszą dobową amplitudę temperatury powietrza w stosunku do terenów otwartych, większą wilgotność powietrza, rzadsze występowanie mgieł oraz redukcję prędkości wiatru. Z kolei w dnach dolinnych (m.in. rzek Wymakracz, Brok, dopływów rzeki Orz) panują mniej korzystne warunki klimatyczne, objawiające się zwiększoną amplitudą dobową temperatury powietrza, zwiększoną wilgotnością oraz częstszym występowaniem mgieł.

- Temperatura średnia rok $+9,0^{\circ}\text{C}$ – $+10,0^{\circ}\text{C}$,
- Suma opadu rok 600 – 650 mm,
- Średnie roczne sumy opadów 550-600 mm,
- Wiatr - prędkości średnie 10-minutowe 3,5 – 4 m/s,
- Pokrywa śnieżna – średnia liczba dni w sezonie 60-70 dni,
- Długość okresu wegetacyjnego 190-200 dni⁴.

Rysunek 5. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Ostrów Mazowiecka
źródło: www.meteoblue.com

⁴ Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Gminy Ostrów Mazowiecka, Ostrów Mazowiecka 2020

Rysunek 6. Róża wiatrów gminy Ostrów Mazowiecka
źródło: www.meteoblue.com

Postępujące w ostatnich latach zmiany klimatu dotyczą przede wszystkim globalnego ocieplenia i wzrostu natężenia ekstremalnych zjawisk pogodowych. Tendencje te wiążą się w dużej mierze z globalnym rozwojem gospodarczym. Społeczność międzynarodowa, w tym w szczególności Unia Europejska, podejmuje szereg działań w zakresie przeciwdziałania niekorzystnym zmianom klimatu. Polska jako członek Unii Europejskiej, również zobowiązuje się do podjęcia działań zapobiegających zmianom klimatu, w tym przede wszystkim dokonania transformacji przemysłu w kierunku obniżenia emisji tzw. gazów cieplarnianych, głównie dwutlenku węgla (CO₂).

Zmiany klimatu wywierają istotny wpływ na dostawy energii. Ograniczenie działalności elektrowni opartych na spalaniu węgla i przejście w kierunku zwiększenia udziału OZE w produkcji energii powoduje uzależnienie od ogólnie rozumianej pogody (np. siła wiatru i promieniowanie słoneczne). Uzależnienie to generuje wyzwania w zakresie ciągłości dostaw energii. W Polsce natomiast dominują wciąż elektrownie węglowe, które jednak także nie są odporne na nietypowe zjawiska pogodowe, w tym w szczególności na długotrwałe susze oraz na fale upałów. Związane jest to z procesem chłodzenia. Dodatkowo w okresach wyższych temperatur letnich wzrasta popyt na energię elektryczną ze względu na coraz większą liczbę użytkowanych energochłonnych urządzeń klimatyzacyjnych.

2.3.4. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2021 roku liczba ludności na terenie gminy Ostrów Mazowiecka wynosiła łącznie 12 866 osób, z czego 6 442 stanowili mężczyźni, a 6 424 kobiety. Szczegółowe informacje na temat demografii zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 2. Dane demograficzne Gminy Ostrów Mazowiecka.

Ludność	
Liczba ludności (ogółem) [os.]	12 866
Liczba mężczyzn [os.]	6 442
Liczba kobiet [os.]	6 424
Wskaźnik ludności w gminie	
ludność na 1km ²	45
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców [os.]	-1,1
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	
W wieku przedprodukcyjnym [%]	19,2
W wieku produkcyjnym [%]	61,2
W wieku poprodukcyjnym [%]	19,6

źródło: GUS, stan na 31.12.2021 r.

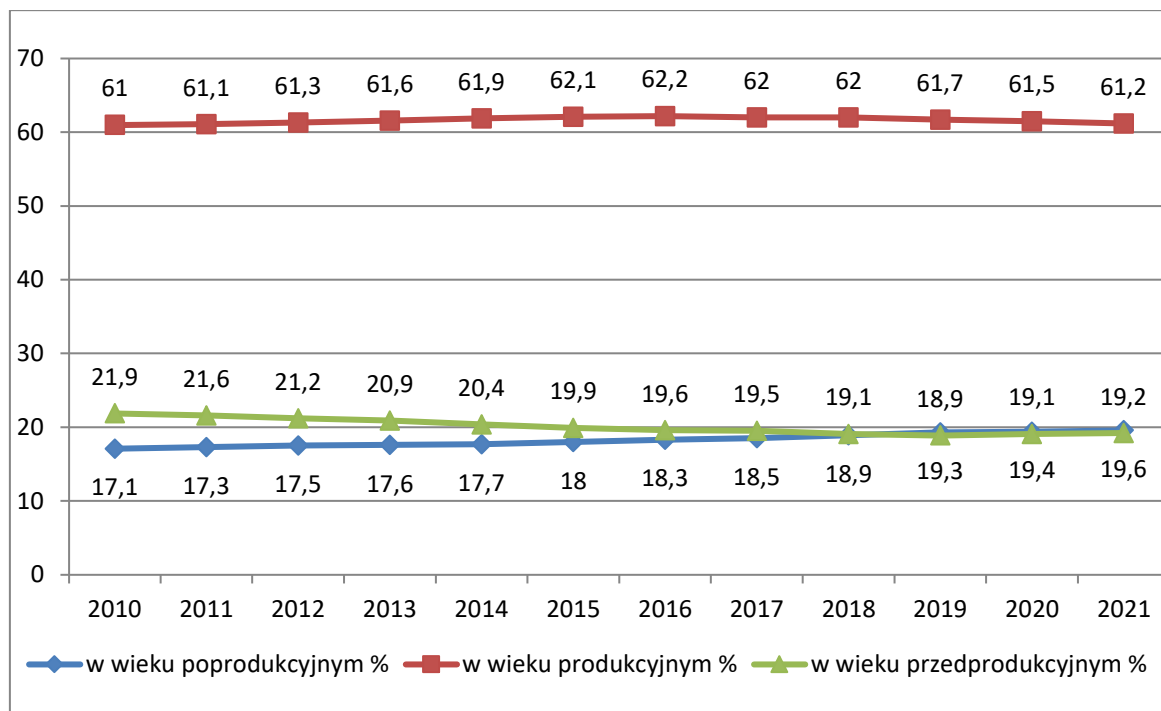
Tabela 3. Liczba ludności Gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2010-2021.

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2010	6 407	6 537	12 944
2011	6 411	6 536	12 947
2012	6 426	6 546	12 972
2013	6 453	6 525	12 978
2014	6 423	6 494	12 917
2015	6 395	6 494	12 889
2016	6 396	6 514	12 910
2017	6 398	6 521	12 919
2018	6 379	6 499	12 878
2019	6 416	6 468	12 884
2020	6 431	6 449	12 880
2021	6 424	6 442	12 866

źródło: GUS

Obserwuje się wystąpienie procesu starzenia się społeczeństwa, przejawiającego się we wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej sytuacji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rysunek 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: GUS, opracowanie własne

3. Założenia Programu ochrony środowiska

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022 – 2025 z perspektywą na lata 2026 – 2029” zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi.

3.1. Dokumenty międzynarodowe

3.1.1. Zrównoważona Europa 2030 - Polityka, strategia i przepisy UE dotyczące celów środowiskowych oraz celów w dziedzinie energii i klimatu do 2030 roku

Ramy klimatyczno-energetyczne do roku 2030 obejmują cele unijne i cele polityczne na okres od 2021 do 2030 r. Kluczowe cele na 2030 r.:

- Co najmniej 40% redukcja emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.);
- Co najmniej 32% udział energii odnawialnej;
- Co najmniej 32,5% poprawa efektywności energetycznej.

Cel 40% emisji gazów cieplarnianych jest realizowany przez unijny system handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego z celami redukcji emisji państw członkowskich oraz rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa. W ten sposób wszystkie sektory przyczynią się do osiągnięcia celu 40%, zarówno poprzez redukcję emisji, jak i zwiększenie pochłaniania.

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Komisja zaproponowała we wrześniu 2020 r. podniesienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., w tym emisji i pochłaniania, do co najmniej 55% w porównaniu z 1990 r. Komisja przyjrzała się działaniom wymagany we wszystkich sektorach, w tym zwiększonej efektywności energetycznej i energii odnawialnej, i rozpoczęła proces przygotowywania szczegółowych wniosków ustawodawczych do czerwca 2021 r. W celu wdrożenia i osiągnięcia zwiększonych ambicji. Umożliwi to UE przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu i realizację zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego poprzez aktualizację jej wkładu ustalonego na szczeblu krajowym.

3.1.2. Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;

- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustoszczeniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Agenda stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju.

3.1.3. Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS)

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

3.1.4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

3.2. Dokumenty krajowe

3.2.1. Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel szczegółowy IV: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Kierunki interwencji:

Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

Cel szczegółowy V: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

3.2.2. Strategia Produktywności 2030

Uchwała nr 154 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie przyjęcia "Strategii produktywności 2030"

Cel główny Strategii Produktywności: Progresywny, zrównoważony i inkluzywny wzrost produktywności oparty na wykorzystaniu wiedzy oraz nowych technologii, zwłaszcza cyfrowych

- Obszar I. Zasoby naturalne:
 - Cel szczegółowy: Wzrost wydajności surowcowej gospodarki,
 - Cel szczegółowy: Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce;
- Obszar V. Wiedza:
 - Cel szczegółowy: Wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i nowych technologii w gospodarce.

3.2.3. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

Uchwała Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia strategii "Sprawne Państwo 2020".

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

- a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
- Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,

2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych

- a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów
- Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,
- b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
- Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,

3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

- a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
- Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.2.4. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia "Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030"

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
 - Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,
 - Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

3.2.5. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku"

- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.2.6. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022”.

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną;
 - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa;
 - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa;
 - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.2.7. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030"

- 1) Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
 - Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;

- Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;
- 2) Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
 - Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

3.2.8. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Uchwała Nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

SRKL obejmuje 4 cele szczegółowe:

- Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
- Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

3.2.9. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Uchwała Nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030"

1. Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej:
 - 1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej.

3.2.10. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

2 lutego 2021 r. Rada Ministrów na posiedzeniu przyjęła uchwałę dotyczącą Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. (PEP 2040). Dokument jest mapą drogową rozwoju sektora energetycznego w Polsce. Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych
 - a. Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
 - a. Projekt strategiczny 2: Rynek mocy;
 - b. Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
 - a. Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe;
 - b. Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego;
4. Rozwój rynków energii:
 - a. Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej);
 - b. Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy;

- c. Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności;
- 5. Wdrożenie energetyki jądrowej:
 - a. Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej;
- 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
 - a. Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej;
- 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
 - a. Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego;
- 8. Poprawa efektywności energetycznej:
 - a. Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.

3.2.11. Krajowy plan gospodarki odpadami 2022

Uchwała Nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022.

Kierunki działań w zakresie ogólnym:

- 1) realizacja badań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, między innymi badania dotyczące analizy składu morfologicznego odpadów oraz właściwości fizycznych i chemicznych odpadów;
- 2) utrzymanie finansowania inwestycji, między innymi przez instrumenty finansowe, ukierunkowanych na modernizację instalacji przetwarzających odpady komunalne, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, tak aby mogły dostosować się i spełniać wysokie standardy ochrony środowiska;
- 3) ograniczenie możliwości finansowania ze środków publicznych inwestycji z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi i pochodzącymi z ich przetworzenia – w przypadku wystąpienia zagrożenia możliwości osiągnięcia wyznaczonych celów do 2020 r. lub w przypadku wystąpienia nadwyżki mocy przerobowych instalacji w regionach gospodarki odpadami lub województwach w stosunku do dostępnego strumienia odpadów;
- 4) organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych zarówno na szczeblu ogólnokrajowym, jak i gminnym mających na celu między innymi:
 - a. podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów), w tym odpadów ulegających biodegradacji, ze szczególnym podkreśleniem należytego, to jest racjonalnego planowania zakupów artykułów spożywczych, aby zapobiegać marnotrawieniu żywności,
 - b. właściwe postępowanie z odpadami, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji, szczególnie w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
 - c. promowanie takich technologii przetwarzania bioodpadów, w wyniku których powstaje pełnowartościowy i bezpieczny dla środowiska materiał wykorzystywany do celów nawozowych lub rekultywacyjnych,
 - d. promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami i korzyści z tego wynikających (szeroko pojęte działania edukacyjno-informacyjne skierowane do różnych grup docelowych, w szczególności przedszkolaków, uczniów i studentów, ogółu obywateli, a także decydentów);
- 5) utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi w oparciu o BDO (baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami);
- 6) stworzenie podstawy prawnej i organizacyjnej dla gmin do prowadzenia kontroli prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, w szczególności

przez zniesienie rozwiązań prawnych odnoszących się do możliwości ryczałtowego rozliczania firmy odbierającej odpady komunalne od mieszkańców proporcjonalnie do ich ilości oraz łączenia przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów;

- 7) wdrożenie rozwiązań pozwalających na należyte monitorowanie i kontrolę postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12);
- 8) realizacja działań na rzecz należytego zbilansowania funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m., od 1 stycznia 2016 r.;
- 9) określenie procentowej różnicy pomiędzy stawkami opłat za odpady zbierane w sposób selektywny a odpadami zbieranymi w sposób nieselektywny, tak aby stanowiła ona zachętę do selektywnego zbierania odpadów;
- 10) na etapie aktualizacji poszczególnych WPGO (Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami) dokonanie analizy podziału na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wraz ze wskazaniem gmin wchodzących w skład każdego regionu, tak aby prawidłowo wykorzystać moce przerobowe instalacji, z uwzględnieniem aspektów ekologicznych i ekonomicznych;
- 11) prowadzenie przez gminy gospodarki odpadami komunalnymi w ramach systemu regionów gospodarki odpadami komunalnymi i w oparciu o RIPOK;
- 12) wdrażanie przez przedsiębiorców BAT (najlepsza dostępna technika (ang. Best available techniques)).

3.2.12. Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008) stanowi podstawę do opracowania programów zapobiegania powstawaniu odpadów, których celem będzie przerwanie powiązania pomiędzy wzrostem gospodarczym a wytwarzaniem odpadów mających wpływ na środowisko. W Krajowym programie zapobiegania powstawaniu odpadów wyznaczono następujące cele strategiczne:

Cele ilościowe w odniesieniu do ogólnej masy wytwarzanych odpadów:

1. utrzymanie wzrostu gospodarczego przy całkowitej masie wytwarzanych odpadów na stałym poziomie,
2. ograniczenie obciążenia PKB odpadami.

Cele ilościowe w odniesieniu do priorytetowych strumieni odpadów:

- cel: ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji,
- cel: ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do ilości wyprodukowanej energii,
- cel: ograniczanie uciążliwości dla środowiska odpadów poprzez wzrost liczby wytwarzanych w Polsce produktów objętych ekoznakowaniem,
- cel: zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych,
- cel: zmniejszenie masy odpadów opakowaniowych w stosunku do masy produktów,
- cel: ograniczenie marnotrawienia żywności,

- cel: wzrost ponownego użycia, m.in. poprzez stworzenie sieci wymiany i napraw sprzętu elektrycznego i elektronicznego, oraz zbierania i przygotowanie ZSEE do ponownego użycia.

Cele jakościowe

W odniesieniu do produktów i produkcji: ograniczanie oddziaływania na środowisko na etapie wydobywania surowców produkcji i surowców, logistyki konsumpcji, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia stosowania szkodliwych substancji.

3.2.13. Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)

Głównym celem ww. dokumentu jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski, poprzez realizację działań związanych z poprawą jakości powietrza, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. To założenie będzie realizowane przez następujące cele szczegółowe:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia;
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

3.2.14. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Minister Aktywów Państwowych w dniu 30 grudnia 2019 r. przekazał do Komisji Europejskiej Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, wypełniając tym samym obowiązek nałożony na Polskę przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - 14% udziału OZE w transporcie,
 - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,

- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

3.2.15. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

W 2013 r. Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020. To pierwszy dokument strategiczny, który bezpośrednio dotyczy kwestii adaptacji do zachodzących zmian klimatu. Głównym celem Planu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

3.2.16. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. 31 lipca 2017 r. Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK.

3.2.17. Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy Jest to główny dokument planistyczny z perspektywą 50-letnią, zgodnie z którym prowadzi się przeciwdziałanie skutkom suszy. Rolą planu przeciwdziałania skutkom suszy jest wskazanie działań, które ograniczą negatywny wpływ tego zjawiska na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wód, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Dokument ten zawiera:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych,
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji,
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych,
- katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

3.3. Dokumenty wojewódzkie

3.3.1. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r.

Uchwała nr 3/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 stycznia 2017 r. w sprawie Programu ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do roku 2022 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko tego dokumentu

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza (OP):
 - OP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
 - OP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
2. Zagrożenia hałasem (KA):
 - KA.I. Ochrona przed hałasem;
3. Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM):
 - PEM.I. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym;
4. Gospodarowanie wodami (ZW):
 - ZW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych;
 - ZW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą;
5. Gospodarka wodno-ściekowa (GWS):
 - GWS.I. Prowadzenie Racjonalnej Gospodarki Wodno-Ściekowej;
6. Zasoby geologiczne (ZG):
 - ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
7. Gleby (GL):
 - GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu;
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO):
 - GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego;
9. Zasoby przyrodnicze (ZP):
 - ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej;
 - ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
 - ZP.III. Zwiększanie lesistości;
10. Zagrożenia poważnymi awariami (PAP):
 - PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

3.3.2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

Uchwała Nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

Uchwała nr 1324/250/21 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 24 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia projektu Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ stanowiącej aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz przekazania go do konsultacji społecznych

1. **Cel rozwojowy:** Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego:
 - Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;

2. **Cel rozwojowy:** Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska:
 - Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;
 - Produkcja energii ze źródeł odnawialnych;
 - Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;
 - Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
 - Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;
 - Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
 - Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
3. **Cel rozwojowy:** Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia:
 - Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu;

3.3.3. Dwa programy ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej:

Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu

Uchwała Nr 138/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r.

3.3.4. Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu,

Uchwała Nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r.

3.3.5. Uchwała antysmogowa

Uchwała nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, mająca na celu poprawę jakości powietrza

3.3.6. Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. obszarów dróg krajowych zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne

Uchwała 27/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 marca 2020 r.

3.3.7. Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, o których mowa w art. 179 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, tj. obszarów dróg wojewódzkich zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne

Uchwała 48/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 kwietnia 2018 r.

3.3.8. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego 2024

Uchwała Nr 3/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie uchwalenia *Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024*.

3.4. Dokumenty powiatowe

3.4.1. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowskiego na lata 2021 - 2024 z perspektywą do roku 2028

Uchwała nr XLII/250/2021 Rady Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowskiego na lata 2021 - 2024 z perspektywą do roku 2028”

Obszar interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza

- Ochrona atmosfery
- Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
- Poprawa jakości powietrza
- Modernizacja/wymiana indywidualnych źródeł ciepła
- Rozwój zbiorowych systemów ciepłowniczych
- Termomodernizacja
- Rozwój OZE

Obszar interwencji: Zagrożenie hałasem

- Ochrona przed hałasem
- Zmniejszenie poziomu hałasu

Obszar interwencji: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Obszar interwencji: gospodarowanie wodami

- Ochrona i zrównoważone Gospodarowanie zasobami wodnymi
- Poprawa skuteczność zaopatrzenia w wodę

Obszar interwencji: Gospodarka wodno - ściekowa

- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej

Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

- Racjonalne gospodarowanie i ochrona złóż kopalin

Obszar interwencji: Gleby

- Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania

Obszar interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- Racjonalne gospodarowanie odpadami
- Minimalizacja składowanych odpadów
- Budowa infrastruktury do selektywnego odzysku
- Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych

Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

- Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizacja skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych

3.4.2. Strategia Rozwoju Powiatu Ostrowskiego na lata 2013-2022

Uchwała nr XXX/236/13 Rady Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Ostrowskiego na lata 2013- 2022”

Cel strategiczny 1: Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

- 1.1 Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych (wspieranie aktywnej integracji)
- 1.2 Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników
- 1.3 Zmniejszenie zjawiska umieszczania dzieci poza rodziną
- 1.4. Podniesienie poziomu edukacji szkolnej i pozaszkolnej
- 1.5. Utrzymanie wysokiego poziomu usług w orzecznictwie osób niepełnosprawnych.
- 1.6. Zapewnienie wysokiej jakości usług medycznych i opieki zdrowotnej (zapewnienie wszechstronnych i dostępnych świadczeń zdrowotnych na wysokim poziomie odpowiadającym osiągnięciom wiedzy medycznej z wykorzystaniem nowoczesnych metod zarządzania)

Cel strategiczny 2: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i potencjału inwestycyjnego powiatu ostrowskiego

- 2.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury komunikacyjnej
- 2.2 Wspieranie konkurencyjności gospodarki powiatu

Cel strategiczny 3: Promocja atrakcyjności turystycznej powiatu ostrowskiego

- 3.1. Intensyfikacja działań w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego
- 3.2 Wspieranie rozwoju turystyki oraz tworzenie i rozwój bazy sportowo rekreacyjnej

Cel strategiczny 4: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego i ochrona środowiska

- 4.1 Ograniczenie przestępczości, szczególnie wśród nieletnich
- 4.2 Ograniczenie liczby wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym, szczególnie z udziałem tzw. niechronionych uczestników ruchu drogowego (piesi, rowerzyści, motocykliści)
- 4.3 Zapewnienie warunków sprawnego działania Straży Pożarnej poprzez rozwój i umacnianie Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego na terenie powiatu
- 4.4 Zapewnienie skutecznej ochrony przeciwpowodziowej (szczególnie gminy Małkinia Górna, Brok, część gminy Nur) i terenów osuwiskowych nad Bugiem
- 4.5 Skuteczne zabezpieczenie bezpieczeństwa sanitarnego
- 4.6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego

Cel strategiczny 5: Rozwój przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego

- 5.1 Wspieranie tworzenia nowych i rozwoju istniejących zakładów produkcyjnych, spółdzielni i kooperatyw producentów i przetwórców
- 5.2 Wspieranie procesu modernizacji rolnictwa na terenie powiatu.
- 5.3 Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenach wiejskich.

3.5. Dokumenty gminne

3.5.1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka do roku 2020

Uchwała Nr XXIV/223/17 Rady Gminy Ostrów Mazowiecka z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka do roku 2020”

3.5.2. Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016 - 2024

Uchwała Nr XIX/178/16 Rady Gminy Ostrów Mazowiecka z dnia 28 października 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016 - 2024

3.5.3. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016 - 2026

Uchwała Nr XXIX/249/17 Rady Gminy Ostrów Mazowiecka z dnia 30 sierpnia 2017 r. zmieniająca Uchwałę Nr XIX/168/16 Rady Gminy Ostrów Mazowiecka z dnia 28 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016 – 2026

3.5.4. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2014-2032

Uchwała nr IV/33/15 Rady Gminy Ostrów Mazowiecka z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie” uchwalenia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2014-2032”

3.5.5. Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Ostrów Mazowiecka

Uchwała Rady Gminy Ostrów Mazowiecka Nr X/82/15 z dnia 28 października 2015 r.

3.5.6. Program Ograniczania Niskiej Emisji Dla Gminy Ostrów Mazowiecka

Uchwała Rady Gminy Ostrów Mazowiecka Nr XXI/176/20 z dnia 18.12.2020 r.

3.5.7. Gminny program oczyszczania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka

Uchwała nr XV/105/08 Rady Gminy w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 7 marca 2008 r.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022 – 2025 z perspektywą na lata 2026 - 2029” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym dokumencie, realizacja programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program ochrony środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program ochrony środowiska*, a dowodów jego osiągania dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.) Wójt Gminy Ostrów Mazowiecka co 2 lata przedstawia Radzie Gminy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w Gminie Ostrów Mazowiecka w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, pola elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów średniookresowych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka. Wyznaczono w tym zakresie następujące obszary interwencji, w których uwzględniono stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Pola elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Gleby;
- Zasoby geologiczne;

- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie stanu środowiska przeprowadzono analizę SWOT. Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia). W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

W niniejszym *Programie* obrano obszary interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Pola elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Gleby;
- Zasoby geologiczne;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele i kierunki interwencji, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 7. *Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie*. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami Gminy Ostrów Mazowiecka.

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 8 *System realizacji programu ochrony środowiska*, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 7. *Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie* przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić:

- A. ze względu na pochodzenie,
- B. ze względu na to w jaki sposób następuje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń ze źródeł emisji,
- C. ze względu na postać w jakiej zostały uwolnione do atmosfery.

A. Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić ze względu na pochodzenie na:

1) Źródła pochodzenia naturalnego:

- bagna (metan CH_4 , dwutlenek węgla CO_2 , siarkowodór H_2S , amoniak NH_3),
- pożary lasów (dwutlenek węgla CO_2 , tlenek węgla-CO, pył),
- gleby i skały ulegające erozji,
- wyładowania atmosferyczne (tlenki azotu NO_x),
- bakterie i inne organizmy (metan CH_4),
- roślinność i grzyby (pyłki, zarodniki).

2) Źródła pochodzenia antropogenicznego

Większość zanieczyszczeń powietrza jest związana z działalnością człowieka. Antropogeniczne źródła można podzielić na różne kategorie w zależności od przyjętych kryteriów. Jednym z nich jest podział wg sektorów gospodarki, gdzie wyróżniamy cztery podstawowe kategorie:

- Energetyczne – na które składają się procesy wydobywania (kopalnie, szyby wiertnicze) i spalania paliw.
- Przemysłowe – przemysł ciężki (przeróbka ropy naftowej, hutnictwo, cementownie, przemysł chemii organicznej), metalurgiczny, produkcja i stosowanie rozpuszczalników, przemysł spożywczy, przemysł farmaceutyczny i inne.
- Komunikacyjne – transport lądowy (samochodowy, kolejowy, powietrzny) i wodny.
- Komunalno-bytowe – paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, zagospodarowywanie odpadów (składowiska odpadów, oczyszczalnie).

B. Podział źródeł ze względu na to, w jaki sposób następuje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń ze źródeł emisji:

- 1) punktowe (emisja z pojedynczych źródeł, najczęściej z wysokich kominów),
- 2) liniowe (np. szlaki komunikacyjne),
- 3) powierzchniowe (emisja z wielu różnorodnych źródeł, np. z obszarów zamieszkałych). Do źródeł powierzchniowych zalicza się źródła powodujące tzw. „niską emisję” – emisję pyłów i gazów do atmosfery z emitorów znajdujących się na wysokości do 40 m.

C. Zanieczyszczenia powietrza ze względu na postać w jakiej zostały uwolnione do atmosfery można podzielić na:

- 1) zanieczyszczenia pierwotne, które występują w powietrzu w takiej postaci, w jakiej zostały uwolnione do atmosfery,
- 2) zanieczyszczenia wtórne, będące produktami przemian fizycznych i reakcji chemicznych, zachodzących między składnikami atmosfery i jej zanieczyszczeniem (produkty tych reakcji są niekiedy bardziej szkodliwe od zanieczyszczeń pierwotnych) oraz pyłami uniesionymi ponownie do atmosfery po wcześniejszym osadzeniu na powierzchni ziemi.

Skład powietrza w troposferze cały czas się zmienia. Niektóre substancje znajdujące się w powietrzu są wysoce reaktywne tzn. mają większą skłonność do wchodzenia w reakcję z innymi substancjami w celu tworzenia nowych związków. Wówczas mogą się utworzyć tzw. zanieczyszczenia wtórne, które są szkodliwe dla naszego zdrowia i środowiska. Katalizatorem, który sprzyja procesom reakcji chemicznej lub je wywołuje, jest ciepło, w tym ciepło wytwarzane przez Słońce. Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

Tabela 4. Rodzaje zanieczyszczeń oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu
B(a)P	spalanie paliw, produkt uboczny spalania drewna i odpadów oraz produkcji koksu i stali
SO₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw
NO₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne
NO_x (suma tlenków azotu)	spalanie paliw w wysokich temperaturach
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania
O₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami
Dioksyny	spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	spalanie paliw kopalnych (węgiel, ropa naftowa, torf), dymy z zakładów przemysłowych i domowych kotłowni, spaliny samochodowe i ścieranie opon, duże awarie w przemyśle naftowym

źródło: opracowanie własne

Tabela 5. Skutki zanieczyszczeń powietrza dla środowiska i organizmów żywych.

Zanieczyszczenia	Skutki dla środowiska i żywych organizmów
Pył zawieszony	PM – czyli pył zawieszony są to cząstki unoszące się w powietrzu, między innymi sól morską, tzw. czarny węgiel (głównie drobiny węgla w czystej postaci), pył oraz skroplone cząstki niektórych substancji chemicznych. W zależności od rozmiaru tych cząstek wyróżnić można: PM _{2.5} – cząstki o średnicy do 2,5 µm, czyli do 2,5 tysięcznych milimetra. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) uważa PM _{2.5} za najbardziej szkodliwe dla człowieka zanieczyszczenie atmosferyczne. Do jego negatywnych skutków na organizm człowieka można zaliczyć choroby układu krążenia (miażdżyca) i układu oddechowego (podrażnienie naskórki i śluzówki, zapalenie górnych dróg oddechowych, choroby alergiczne, astma, nowotwory płuc, gardła i krtani) oraz skrócenie średniej długości życia nawet o 8 miesięcy. Średnioroczne dopuszczalne stężenie PM _{2.5} ustalono na poziomie 20 µg/m ³ (od 2020 roku). Wcześniej (do 2020 roku) było wyższe o 5 µg/m ³ . PM ₁₀ – to cząstki o średnicy do 10 µm, będące mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierających substancje toksyczne (m.in. benzo(a)piren, metale ciężkie oraz dioksyny i furany). Podobnie jak PM _{2.5} wpływają one niekorzystnie na układy oddechowy i krążenia, mogą powodować m.in. problemy z oddychaniem, zapalenie płuc i zapalenie oskrzeli. Dopuszczalne dzienne stężenie tego zanieczyszczenia to 50 µg/m ³ (nie może zostać przekroczone więcej niż 35 razy w roku), a średnioroczne – 40 µg/m ³ .
B(a)P	Benzo(a)piren powoduje raka płuc, problemy z oddychaniem oraz podrażnienie oczu, nosa i gardła. Jego stężenie w powietrzu nie powinno przekraczać 1 ng/m ³ (czyli 0,001 µg/m ³).
Dwutlenek siarki	Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie wydolności dróg oddechowych.
Tlenki azotu	Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększa prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodza komórki układu immunologicznego w płucach.
Dioksyny	Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy.
Tlenek węgla	Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobiną tworząc karboksyhemoglobinę, które nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.
Ozon	Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.
WWA	Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszając odpowiedź immunologiczną organizmu. Do najbardziej narażonych tkanek organizmu ludzkiego należą: nabłonek, szpik kostny, jądra i tkanki układu chłonnego.

źródło: opracowanie własne

5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujące na terenie gminy Ostrów Mazowiecka

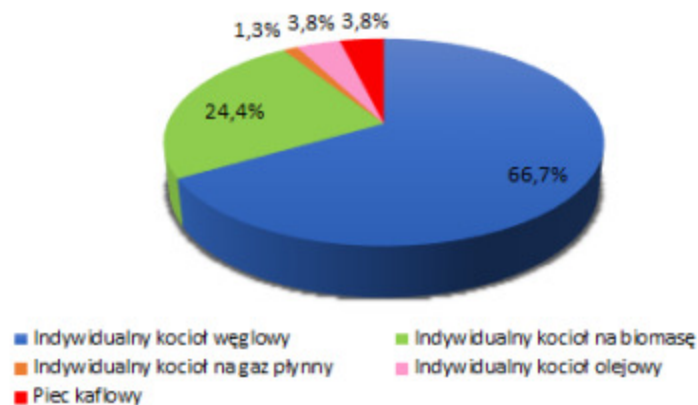
Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie mazowieckim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora bytowo-komunalnego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz napływ transgraniczny. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz komunikacja samochodowa na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu, a także przemysł⁵.

1) Zanieczyszczenia z sektora energetycznego

Spalanie paliw kopalnych prowadzi do emisji zanieczyszczeń powietrza do atmosfery. Na skutek ich spalania uwalniane są gazy cieplarniane, które są przyczyną zmian klimatycznych. Produkcja energii z paliw ma niekorzystny wpływ zarówno dla środowiska, jak i na zdrowie człowieka. Wynika to z ogromnej ilości użytkowanej energii, jak i z istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców⁹.

Inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie gminy

Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka nie istnieje centralny system ciepłowniczy. Zasilanie odbiorców w ciepło opiera się na ogrzewaniu rozproszonym indywidualnym, głównie są to kotły na paliwo stałe (węgiel kamienny i ekogroszek) lub biomasę (drewno, pellet).

Rysunek 8. Udział źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych.
źródło: Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Gminy Ostrów Mazowiecka

System gazowniczy

Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. – Oddział w Warszawie (PSG).

⁵ GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021, Warszawa 2022

Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej w latach 2018-2021 na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Wskaźnik	jednostka	2018	2019	2020	2021
Długość sieci gazowej ś/c	km	16,5	16,5	16,7	17,9
Długość sieci gazowej w/c	km	47,4	47,4	47,4	47,4
Sumaryczna długość sieci gazowej	km	63,9	63,9	64,2	65,3
Sumaryczna liczba przyłączy	szt.	1537	1557	1604	1688
Liczba przyłączy do odbiorców mieszkalnych	szt.	1455	1554	1061	1681

źródło: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, stan na 04.07.2022 r.

2) Zanieczyszczenia z sektora przemysłowego

Emisja przemysłowa związana jest ze źródłami punktowymi, pochodzącymi z zakładów przemysłowych, głównie z procesów spalania paliw w celach energetycznych oraz procesów technologicznych. Gmina jest ważnym ośrodkiem przemysłowym, znajdują się tu liczne małe, średnie, a nawet duże podmioty gospodarcze. Dominuje głównie przetwórstwo spożywcze, rolne, leśne oraz usługi. Odbывające się w niektórych zakładach procesy technologiczne, w tym związane z odprowadzaniem substancji do powietrza w sposób zorganizowany, stanowią źródła emisji punktowej.

Na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka nie ma podmiotów posiadających pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza⁶.

3) Zanieczyszczenia z sektora komunikacyjnego

System transportowy na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka obejmuje:

- transport samochodowy,
- transport kolejowy,
- komunikację miejską.

Transport samochodowy

Negatywne oddziaływanie na środowisko szczególnie odczuwalne jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Sektor transportu charakteryzuje się bardzo dużą dynamiką zmian, zarówno w zakresie liczby pojazdów poruszających się po drogach i jakości tych pojazdów. Jednocześnie na terenie gminy nieustannie poprawiany jest stan istniejącej infrastruktury drogowej.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych

⁶ Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej, stan na 22.06.2022 r.

paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan dróg spowodował, iż transport jest uciążliwy dla środowiska naturalnego. W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinventaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych przedstawiono w tabeli.

Tabela 7. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: Motoryzacja a środowisko, J. Jakubowski

Sieć komunikacyjna Gminy Ostrów Mazowiecka współtworzona jest przede wszystkim przez transport drogowy. Najważniejszym ciągiem komunikacyjnym jest biegnąca przez tereny gminy trasa szybkiego ruchu, tak zwana Via Baltica, prowadząca z Warszawy drogą ekspresową S8 do Ostrowi Mazowieckiej i dalej w kierunku Białegostoku. Sieć składa się z:

- dróg krajowych⁷
 - Droga krajowa nr 8S od km 531+180 do 545+582, potem S8 pikietażu lokalnym od km 0+193 do km 7+763 i od km 552+337 do km 561+734,
 - Droga krajowa nr 50 od km 284+650 do km 289+138,
 - Droga krajowa nr 60 od km 235+507 do km 243+536.
- dróg wojewódzkich:

Tabela 8. Wykaz dróg wojewódzkich na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Pikietaż drogi [km]		Długość drogi
1.	627	OSTRÓW MAZ – SOKOŁÓW PODLASKI /DK62	37+459	45+813	8,354
2.	677	GR. WOJ. OSTRÓW MAZ. /DW627/	42+739	43+540	0,801

źródło: Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie, stan na 30.06.2022 r.

⁷ GDDKiA Oddział Warszawa

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

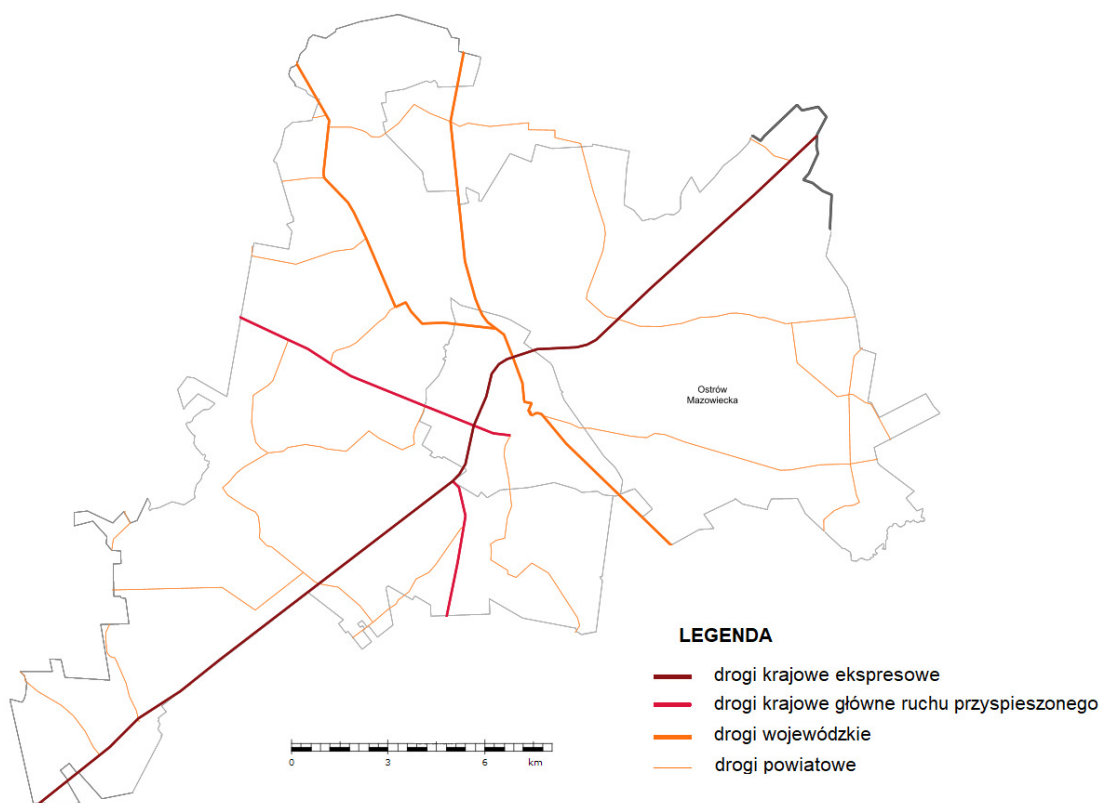
➤ dróg powiatowych:

Tabela 9. Zestawienie dróg powiatowych w gminie Ostrów Mazowiecka (w tym miasto).

Lp.	Nowy numer	Numer i nazwa drogi	km. początkowy	km. końcowy	Długość	w tym nawierzchni		
						Bitumicznej	żwirowej	gruntowej
1.	2632W	28503 Gniazdowo-Chmielewo-Prosienica	12,220	13,577	1,357	1,357		
2.	2654W	28505 Podborze-Kalinowo-Króle Duże	0,081	7,495	7,414	7,414		
3.	2633W	28504 Podborze-Pałapus-Sulęcín Szlachecki-Jelonki	0,072	5,800	5,728	5,728		
4.	2633W	28504 Podborze-Pałapus-Sulęcín Szlachecki-Jelonki	12,916	15,089	2,173	2,173		
5.	2634W	28506 Kalinowo -Jasienica-Chmielewo	0,000	5,747	5,747	5,747		
6.	2653W	28507 Króle Duże-Jasienica - Nieskórz-Daniłowo-Kańkowo-Zawisty-do dr woj. 694	0,000	7,200	7,200	7,200		
7.	2655W	28508 Ostrów Maz - Chmielewo-Andrzejewo-Zareby Warchoły	0,000	10,638	10,638	10,638		
8.	2638W	28514 Ostrów Maz-Stara Grabownica-Kuskowizna-Stare Kaczkowo	0,000	8,716	8,716	8,716		
9.	2639W	28515 Brok-Nagoszewo-Fidury-Koziki-do drogi krajowej nr 60	7,000	8,996	1,996	1,996		
			9,200	19,500	10,300	1,309	7,225	1,766
10.	2640W	28516 Koziki- Popielarnia-do drogi krajowej nr 60	0,000	6,393	6,393		1,690	4,703
11.	2641W	28517 Komorowo -Sielc	0,000	2,841	2,841	2,841		
12.	2642W	28518 Wąsewo-Kolonia-Dalekie-Jelenie	6,175	7,425	1,250	1,250		
13.	2646W	28522 Stok-Rynek-Rząśnik Włociański-Rząśnik-Majdan-Przedświt	0,000	3,000	3,000	1,000		2,000
14.	2647W	28524 Grądy-Choiny-Jarząbka-Wiśniewo-Dybki	9,360	10,869	1,509	1,509		
15.	2647W	28524 Grądy-Choiny-Jarząbka-Wiśniewo-Dybki	13,285	16,496	3,211	3,211		
16.	4402W	28525 Długosiodło - Nagoszewka Druga	6,183	13,166	6,983	6,546	0,437	
17.	2648W	28526 do drogi nr 8-Długosiodło-Nowy Lubiel-Rząśnik	0,030	3,683	3,653	1,008	2,645	
18.	2649W	28528 Turka - do dr krajowej nr 50	0,000	0,625	0,625	0,625		
			1,255	4,240	2,985	2,985		
Ogółem [km]					93,719	73,253	11,997	8,469

źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Ostrowi Mazowieckiej, stan na 31.12.2021 r.

➤ dróg gminnych,
➤ dróg wewnętrznych.

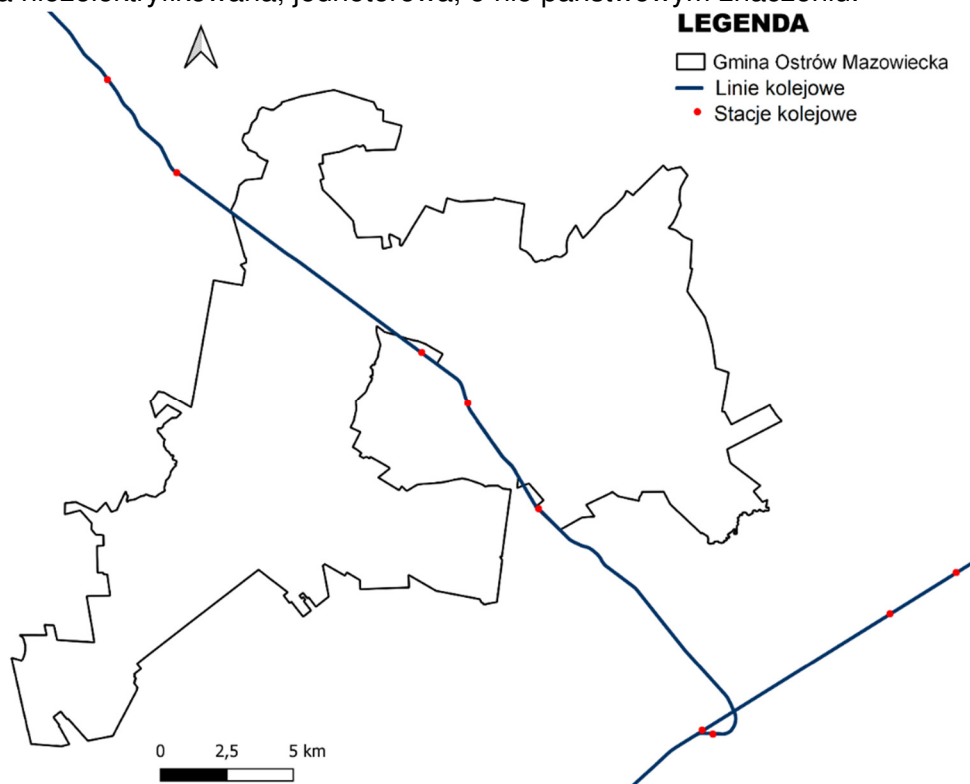

Rysunek 9. Układ głównych dróg na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: opracowanie własne na podstawie Mazowieckiego Systemu Informacji Przestrzennej

Transport kolejowy

Przez teren Gminy Ostrów Mazowiecka przebiega linia kolejowa nr 34 – Ostrołęka – Małkinia. Jest to linia niezelektryfikowana, jednotorowa, o nie państwowym znaczeniu.

Rysunek 10. Układ linii kolejowej przebiegającej przez teren gminy Ostrów Mazowiecka

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.mapa.plk-sa.pl/

Komunikacja publiczna

Na terenie gminy funkcjonuje transport zbiorowy prowadzony przez prywatnych przewoźników.

4) Zanieczyszczenia z sektora komunalno-bytowego

Głównymi źródłami tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza może być:

- stosowanie paliw wysokoemisyjnych (węgla brunatnego, węgla niskoenergetycznego, mokrej biomasy) w starych, o niskiej sprawności urządzeniach grzewczych,
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych,
- zły stan techniczny znacznej części kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych.

Zanieczyszczenia z tzw. niskiej emisji mają największy wpływ na stan jakości powietrza. Szczególny wzrost zanieczyszczeń z palenisk domowych odczuwany jest w sezonie grzewczym. Zjawisku sprzyja tzw. inwersja termiczna oraz niska temperatura powietrza i bezwietrzne dni. Wzrasta wtedy stężenie zanieczyszczeń głównie takich jak: B(a)P oraz pył zawieszony PM10 i PM2,5.

5) Inne zanieczyszczenia antropogeniczne tzw. emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu gazów odlotowych z procesu technologicznego (tzw. od gazów procesowych) i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zawiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu),
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania,

- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy,
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie,
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek,
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych,
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC).

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy),
- źródła liniowe (transportery taśmowe),
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstojniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe),
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

5.1.3 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego wyznaczono 4 strefy:

- Aglomerację Warszawską (kod strefy: PL1401),
- Miasto Płock (kod strefy: PL1402),
- Miasto Radom (kod strefy: PL1403),
- strefę mazowiecką (kod strefy: PL1404), do której należy Gmina Ostrów Mazowiecka.

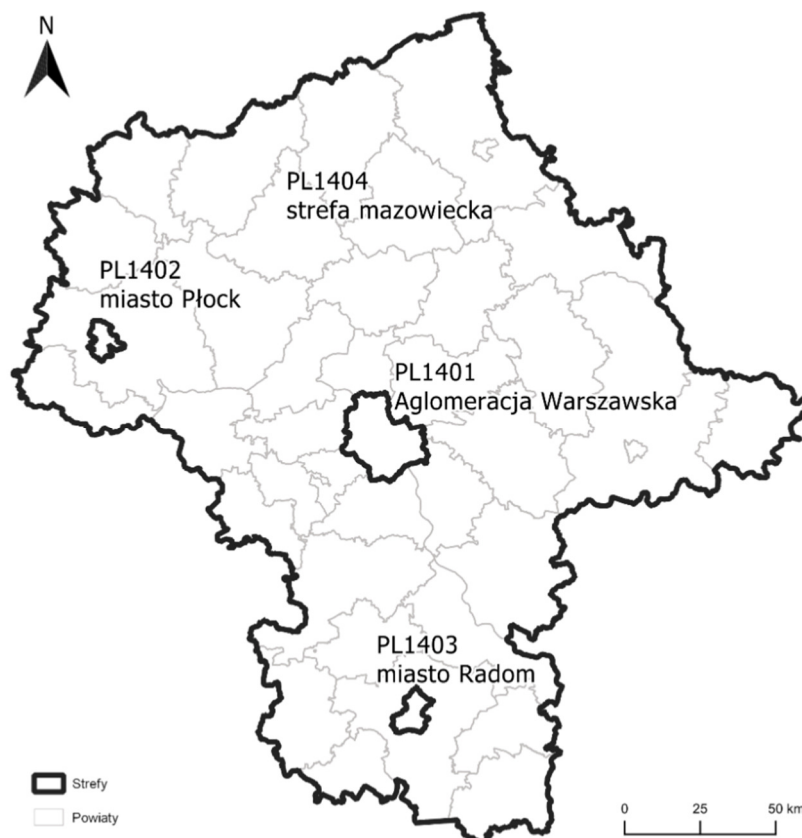
Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

• dwutlenek siarki SO ₂ ,	• pył PM _{2.5} ,
• dwutlenek azotu NO ₂ ,	• ołów Pb w PM ₁₀ ,
• tlenek węgla CO,	• arsen As w PM ₁₀ ,
• benzen C ₆ H ₆ ,	• kadm Cd w PM ₁₀ ,
• ozon O ₃ ,	• nikiel Ni w PM ₁₀ ,
• pył PM ₁₀ ,	• benzo(a)piren B(a)P w PM ₁₀ .

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO_2 ,
- tlenki azotu NO_x ,
- ozon O_3 .

Rysunek 11. Podział województwa mazowieckiego na strefy ochrony powietrza.

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021*

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 10. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2.5 ołów Pb (zawartość w PM10) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021

Program pomiarów jakości powietrza realizowany jest zgodnie „Wieloletnim Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska oraz Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na dany rok. W skład systemu pomiarowego wchodziły 2 sieci pomiarowe: sieć pomiarów automatycznych oraz sieć pomiarów manualnych. W skład całej sieci monitoringu wchodzi 25 stacji pomiarowych. Stacje dzielą się na trzy typy: miejski (17), podmiejski (5) i pozamiejski (3).

Na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka nie funkcjonują stacje pomiarowe.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021

Tabela 11. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2019 - 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa mazowiecka	Rok 2019											
	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	A ²
	Rok 2020											
	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ³
	Rok 2021											
	C	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ³

- źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2019, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2020, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021

W badanych latach w wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi strefę mazowiecką przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ (norma dobową) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Również w tych latach nie uległ poprawie poziom celu długoterminowego ozonu. W 2020 r. zanotowano przekroczenia poziomu PM_{2,5}. W 2021 r. nie nastąpiła poprawa jakości powietrza, a dodatkowo zanotowano klasę C dla zanieczyszczenia SO₂. Było to pierwsze przekroczenie dla tego zanieczyszczenia w województwie mazowieckim. Konsekwencją wystąpienia przekroczenia jest konieczność przygotowania przez Zarząd Województwa Mazowieckiego programu ochrony powietrza w odniesieniu do tego zanieczyszczenia.

Rok 2020 był rokiem nietypowym w odniesieniu do emisji tlenków azotu z transportu drogowego. Ze względu na pandemię Covid-19 obserwowano zdecydowanie mniejsze natężenie ruchu samochodowego niż w latach poprzednich.

W 2021 r. w strefie mazowieckiej doszło do przekroczenia:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne:
 - dwutlenek siarki SO₂ (24-h);
 - pył zawieszony PM₁₀ (24-h);
 - pył zawieszony PM_{2,5} (rok) faza II;
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe:
 - benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀ (rok).

W poniższej tabeli przedstawiono klasy strefy mazowieckiej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

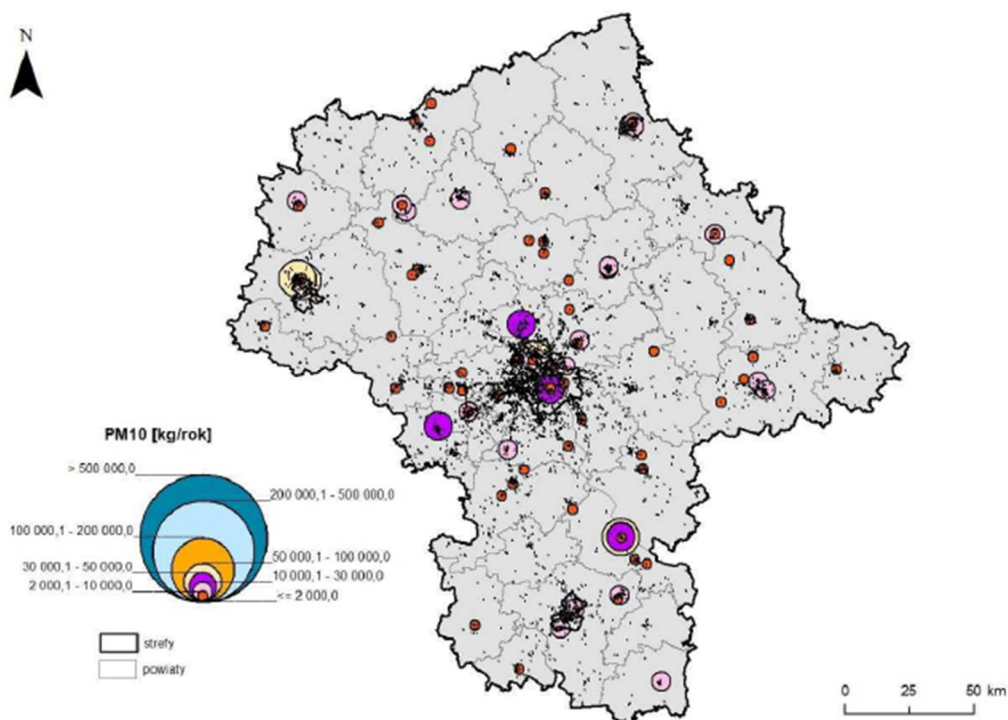
Tabela 12. Klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019, 2020 oraz 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
strefa mazowiecka	Rok 2019		
	A	A	A
	Rok 2020		
	A	A	A
	Rok 2021		
	A	A	A

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

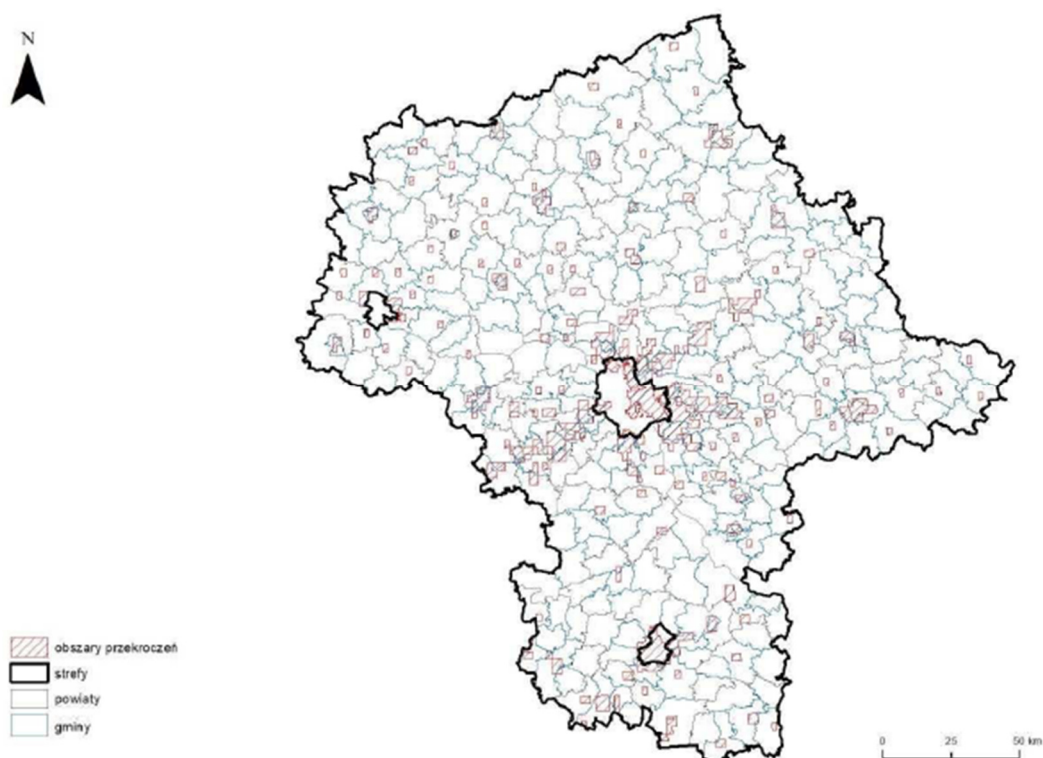
źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2019, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2020, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021*

Wyniki klasyfikacji w latach 2019-2021 dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin dla strefy mazowieckiej zaliczono do klasy A pod kątem SO₂, NO_x oraz O₃. Poziom celu długoterminowego dla ozonu w strefie mazowieckiej uzyskał klasę D2.

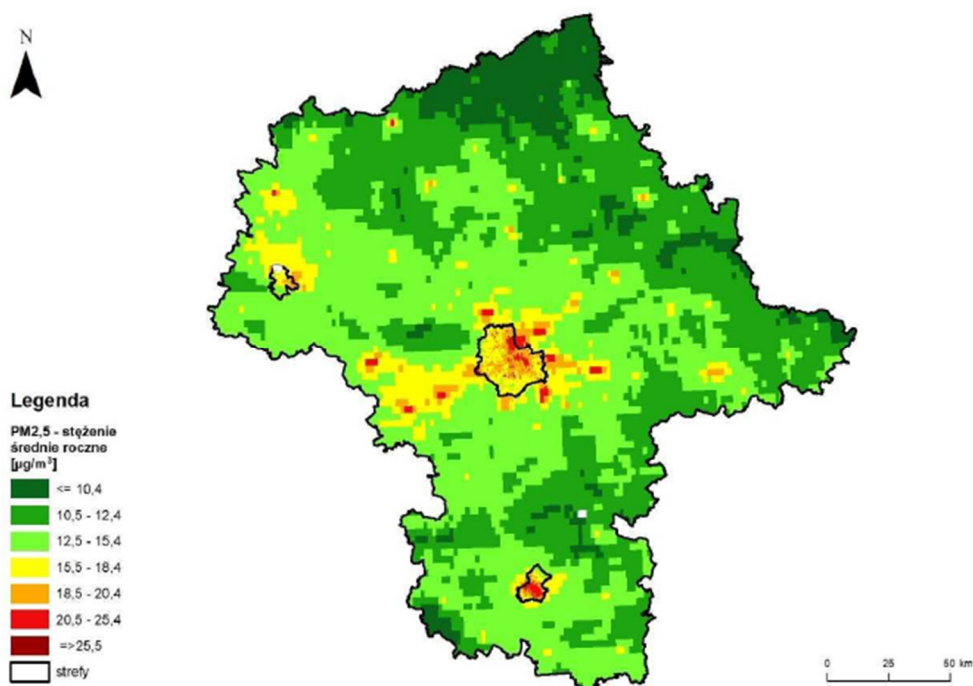
Rysunek 13. Lokalizacja punktowych źródeł emisji PM10 na obszarze województwa mazowieckiego (źródło danych: KOBIZE) w 2021 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021

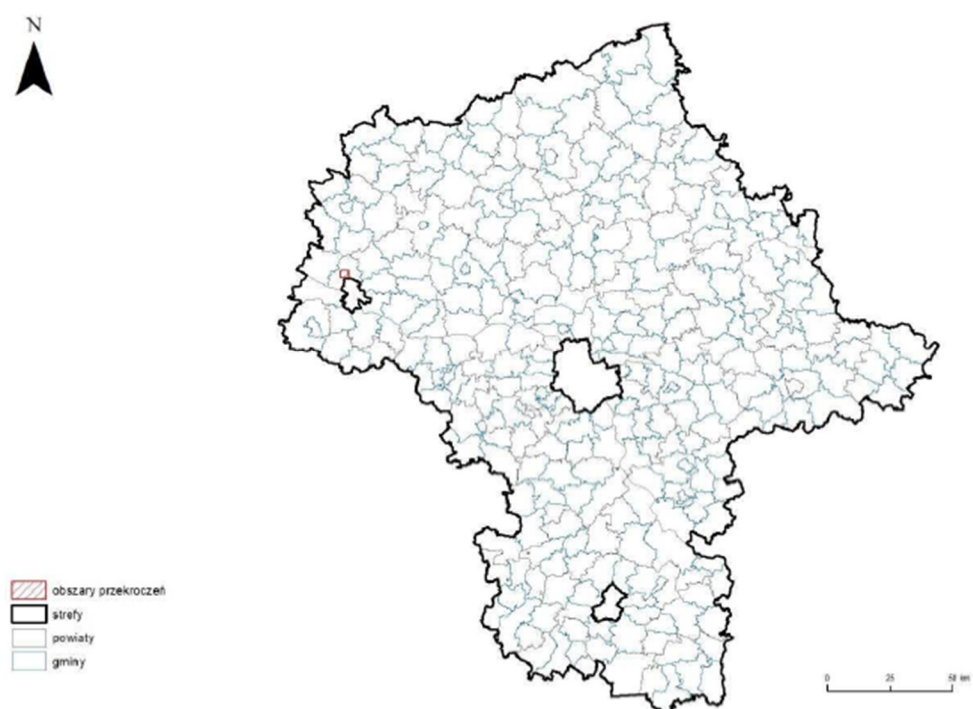
Rysunek 14. Obszar przekroczeń B(a)P w województwie mazowieckim w roku 2021.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021

Rysunek 15. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM2,5 w województwie mazowieckim w 2021 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2021 wykonanego przez IOŚ-PIB.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021

Rysunek 16. Zasięg obszaru przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie mazowieckim w 2021 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki za rok 2021

Analiza stężeń zanieczyszczeń monitorowanych w 2021 roku wskazuje na ścisłą zależność stężeń zanieczyszczeń od warunków meteorologicznych. Chłodniejsze w porównaniu z poprzednimi latami miesiące zimowe roku 2021 spowodowały większą emisję zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na wyższe poziomy stężeń tych zanieczyszczeń w powietrzu. Istotny wpływ na stężenia zanieczyszczeń w województwie mazowieckim ma również napływ zanieczyszczeń spoza województwa.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach nowego programu ochrony powietrza (POP) dla województwa mazowieckiego, uchwalonego przez Sejmik Województwa Mazowieckiego we wrześniu 2020 r. Głównie cele programu, poza szeroko pojętą edukacją ekologiczną, to inwentaryzacja i sukcesywna wymiana lub likwidacja źródeł niskiej emisji, tzw. kopciuchów, czyszczenie ulic metodami powodującymi mniejszą emisję wtórną, oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych urządzeń do oczyszczania terenu, takich jak dmuchawy do liści. W dni, gdy stwierdza się ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10, ogłaszany jest zakaz korzystania z kominków, piecyków kominkowych i piecyków ozdobnych, z wyłączeniem sytuacji, gdy są one jedynym źródłem ciepła.

Dla potrzeb dokonania rocznej oceny jakości powietrza za rok 2018, 2019 i 2020 wykorzystano wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

W ocenach jakości powietrza za lata 2019-2021 na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka, nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych ze względu na ochronę roślin.

Tabela 13. Wartości stężeń średniorocznych na obszarze gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2019-2021.

Substancja	Rok		
	2019	2020	2021
NO₂ (nr CAS 10102-44-0): S _a (µg/m ³)	7 – 10	7 – 10	9 – 12
SO₂ (nr CAS 7446-09-5)*: S _a (µg/m ³)	3	2 – 3	3 – 4
Pył zawieszony PM10: S _a (µg/m ³)	19 – 22	14 – 22	16 – 26
Pył zawieszony PM2,5: S _a (µg/m ³)	13 – 17	10 – 18	10 – 18
Benzen (nr CAS 71-43-2): S _a (µg/m ³)	0,5 – 1	0,5 – 1	0,5 – 1
Ołów (nr CAS 7439-92-1)**: S _a (µg/m ³)	0,005 – 0,01	0,005 – 0,01	0,005 – 0,01

* Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.

** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10.

źródło: GIOŚ w Warszawie

W przypadku określania tła substancji dla obszaru gminy podaje się zakres średniorocznych wartości stężeń (minimalna i maksymalna) dla każdej wnioskowanej substancji, jeżeli stężenia różnią się w obrębie gminy.

5.1.4. Odnawialne Źródła Energii (OZE)

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych. Na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka nie istnieją większe instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii. Gmina Ostrów Mazowiecka, z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze ma ograniczone możliwości stosowania OZE. Natomiast gospodarstwa domowe, budynki użyteczności publicznej posiadają zamontowane kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne, wykorzystują pompy ciepła, kotły na biomasę.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślázowiec pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu areału upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemysłowy

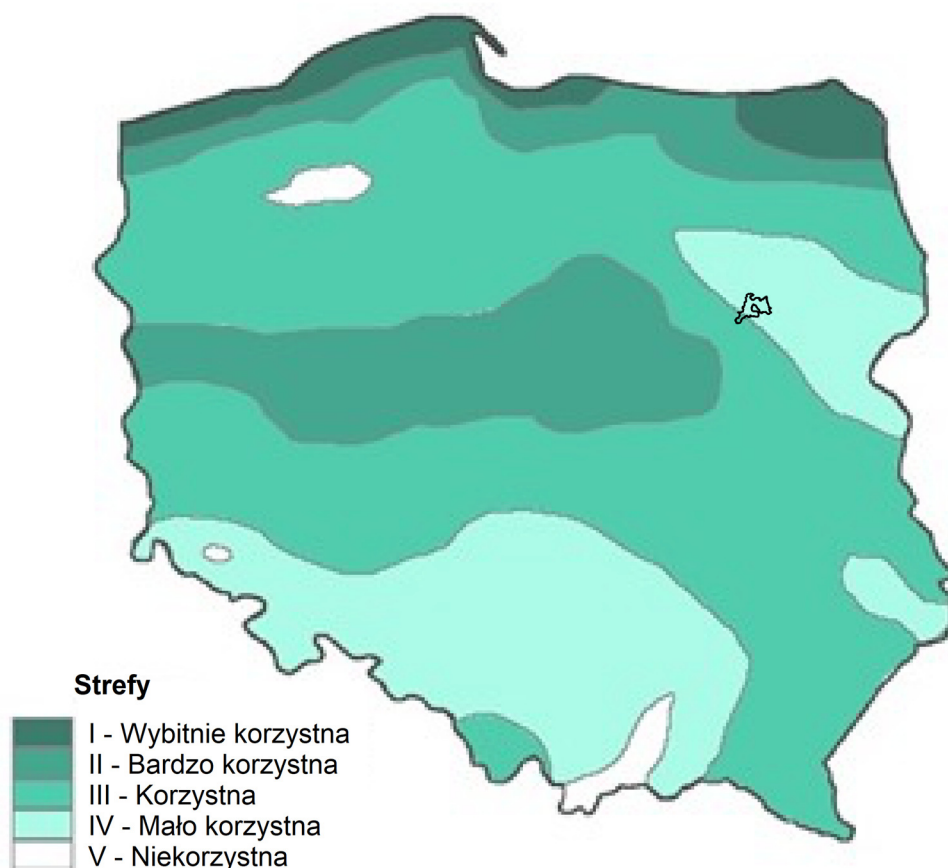
i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych.

Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o niskiemisyjnym sposobie jej produkcji.

Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym. Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Rysunek 17. Strefy energetyczne warunków wiatrowych

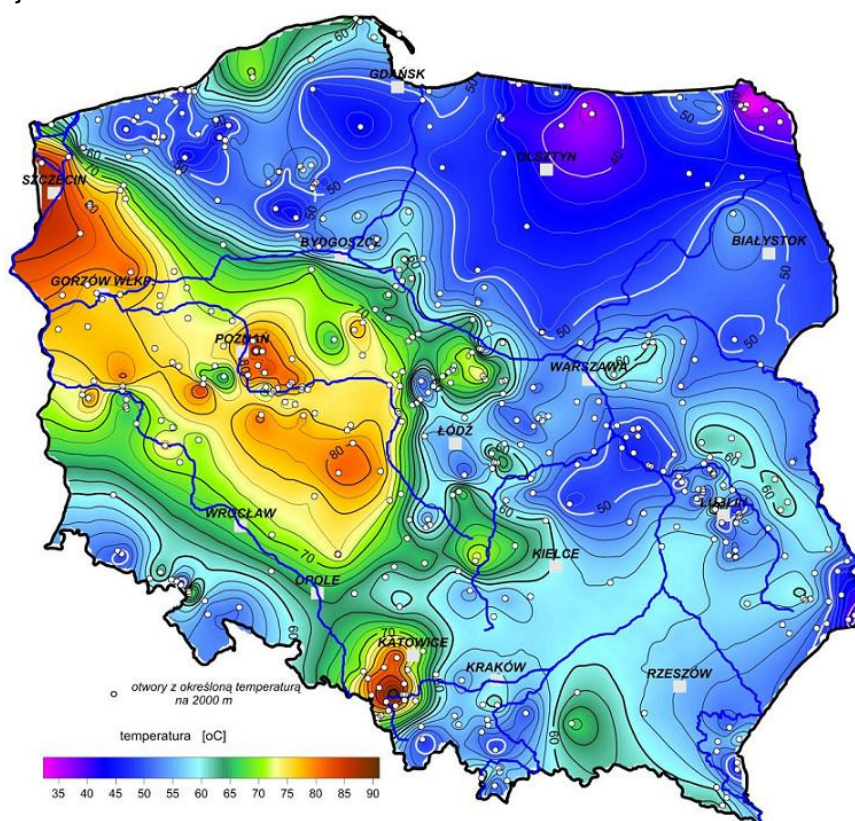
źródło: opracowanie własne na podstawie IMGW

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, w większości teren Gminy Ostrów Mazowiecka leży w strefie IV – mało korzystnej.

Jak wynika z powyższego rysunku, w większości teren gminy Ostrów Mazowiecka leży w mało korzystnej strefie wiatrowej.

Energia geotermalna

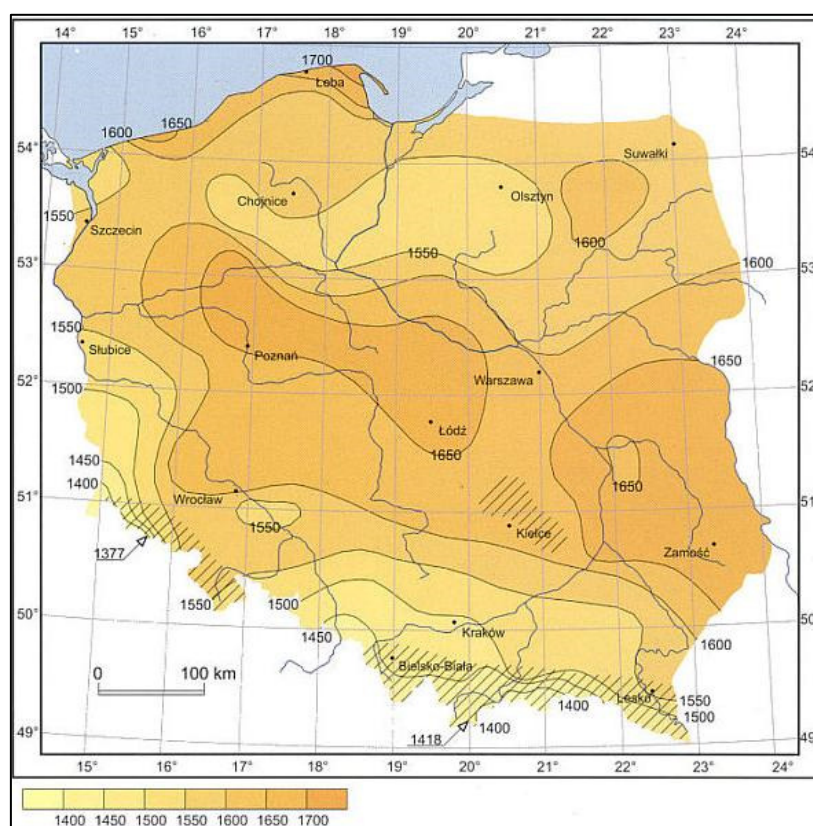
Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdadne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Wykorzystanie energii geotermalnej jest nieefektywne ekonomicznie na terenie gminy. Warto jednak zaznaczyć, iż możliwe jest wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

Rysunek 18. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu
źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

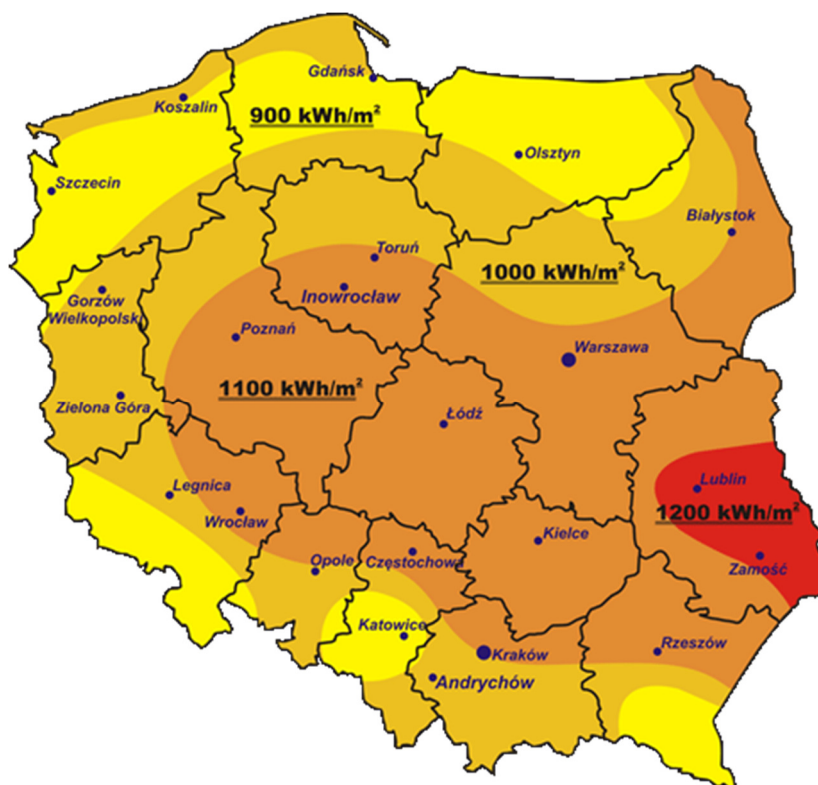
Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 19. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 20. Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Gmina Ostrów Mazowiecka zlokalizowany jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie gminy szacowane jest na 1600 h/rok. Opisane powyżej warunki określane są jako korzystne w porównaniu do warunków panujących w innych rejonach Polski.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadów i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako różnica wysokości poziomu wody na dwóch stanowiskach. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka). Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka nie znajdują się elektrownie wodne.

5.1.5. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA 2.0 ⁸ , w następnych latach warunki klimatyczne Polski zmieniać się. Przewidywane jest zwiększenie się temperatury powietrza. W miesiącach grudzień, styczeń, luty obserwowany jest największy wzrost średniej temperatury powietrza, zmniejszy się liczba dni z ujemną temperaturą. Porównując dekadę 2021-2030 z dekadą 2091-2100, średnia różnica temperatury powiezie ostrowskim może się zwiększyć o nawet 2,1°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozporoszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych. Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.
Działania edukacyjne	Jednym z najważniejszych zadań Gminy Ostrów Mazowiecka jest zwiększanie świadomości ekologicznej ich mieszkańców – zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.
Monitoring środowiska	Monitoring powietrza w województwie mazowieckim prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Centralne Laboratorium Badawcze oddział w Warszawie. Ponadto należy prowadzić kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów i przestrzegania terminów wejścia w życie przepisów tzw. uchwał antysmogowych.

5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez zanieczyszczone powietrze; - wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii; - wzrost sieci gazowej w gminie;	- systematyczne przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu, PM10, PM2.5 w strefie mazowieckiej; - przekroczenie SO₂ w 2021 r. w strefie mazowieckiej; - występowanie zjawisk ekstremalnych takich jak intensywne opady deszczu oraz występowanie fal upałów i susz;

⁸ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

5.1.7. Analiza SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Opracowany i wdrożony „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej”, „Program Ograniczenia Niskiej Emisji” dla Gminy Ostrów Mazowiecka. - Szereg prowadzonych działań zmierzających do obniżenia zanieczyszczeń powietrza z niskiej emisji. - Coraz większe zainteresowanie mieszkańców montażem instalacji odnawialnych źródeł energii (głównie paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła), wymianą nie ekologicznych kotłów oraz termomodernizacją budynków. - Położenie gminy na terenie korzystnym pod względem wykorzystania energii słonecznej. - Brak przekroczeń poziomu zanieczyszczeń NO₂, CO, C₆H₆, O₃, Pb, As, Cd, Ni w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia. - Brak przekroczeń poziomu zanieczyszczeń w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	- Występowanie na terenie gminy systemów ogrzewania indywidualnego, w których wykorzystywane są niskiej jakości paliwa stałe, w tym odpady i/lub zaopatrzone w kotły o niskiej efektywności. - Przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu, pyłów PM₁₀ i PM_{2,5} oraz SO₂ w strefie mazowieckiej. - Występowanie licznych liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń. - Niska efektywność energetyczna budynków - Brak punktów pomiarowych jakości powietrza wykorzystywanych do Rocznej oceny jakości powietrza dla województwa mazowieckiego. - Brak dróg dla rowerów. - Brak sieci ciepłowniczej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej ekologicznym systemem (ciepło systemowe, gaz, OZE). - Modernizacja kotłowni opartych na spalaniu węgla. - Termomodernizacja budynków na terenie gminy. - Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące nielegalnego spalania odpadów komunalnych. - Realizacja programów wsparcia finansowego mieszkańców ze środków wojewódzkich, krajowych i unijnych. - Wzrost świadomości społecznej, poprzez prowadzone kampanie edukacyjne, w zakresie działań koniecznych do podjęcia, chroniących klimat i powietrze. - Dostępność unijnych funduszy wsparcia dla instalacji OZE, rozwoju elektromobilności, adaptacji do zmian klimatu, likwidacji źródeł niskiej emisji oraz poprawy efektywności energetycznej budynków. - Rozwój technologii alternatywnego pozyskiwania energii i ich rosnąca dostępność.	- Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji, w tym spalania odpadów komunalnych w piecach domowych. - Wzrost natężenia ruchu pojazdów samochodowych szlakami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren gminy. - Brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza. - Zanieczyszczenia powietrza pochodzące spoza obszaru gminy. - Zanieczyszczenia powietrza wynikające z działalności przemysłowej. - Wysokie ceny przyjaznych środowisku nośników energii. - Brak mocy wykonawczych w zakresie źródeł ciepła i OZE.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu (Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania strategicznych map hałasu oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6:00 – 18:00, pory wieczoru od godz. 18:00 – 22:00 oraz pory nocy od godz. 22:00 – 6:00;
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22:00-6:00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 – 22:00,
 - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 – 6:00.

Dopuszczalne poziomy hałas, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Dopuszczalne poziomy hałas w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 r. poz. 112 z późn. zm.)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie gminy Ostrów Mazowiecka na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie gminy, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Drogi dojazdowe i osiedlowe charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich (z wyjątkiem pojazdów komunikacji miejskiej). Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na stopień zagrożenia hałasem wpływa również typ zabudowy zlokalizowanej wokół dróg oraz sposób jej zagospodarowania i użytkowania. Poniższe tabele przedstawiają stan dróg krajowych oraz wojewódzkich przebiegających przez Gminę Ostrów Mazowiecka.

Tabela 15. Ocena stanu nawierzchni dróg krajowych przebiegających przez teren gminy Ostrów Mazowiecka.

Nr drogi	Ogólna ocena stanu					
	pożądany		ostrzegawczy		krytyczny	
S8 prawa i lewa jezdnia	14,402 km	100%	-	-	-	-
S8a (1) prawa i lewa jezdnia	6,807 km	89,9%	0,763 km	10,1%	-	-
S8a (2) prawa i lewa jezdnia	4,807 km	63,5%	2,763 km	36,5%	-	-
S8 (1) prawa i lewa jezdnia	9,397 km	100,0%	-	-	-	-
S8 (1) prawa i lewa jezdnia	9,397 km	100,0%	-	-	-	-
50 cała jezdnia	4,488 km	100,0%	-	-	-	-
60 cała jezdnia	2,000 km	24,9%	4,000 km	49,8%	2,029 km	25,3%

źródło: GDDKiA Oddział w Warszawie, stan na 30.06.2022 r.

Tabela 16. Klasy dróg wojewódzkich na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Nr drogi	Przebieg drogi	Pikietaż drogi [km]		Klasa drogi
627	OSTRÓW MAZ – SOKOLÓW PODLASKI /DK62	37+459	45+813	Do km. 42+550 – A Do km. 43+770 – C Do km 45+813 – w przebudowie
677	GR. WOJ. OSTRÓW MAZ. /DW627/	42+739	43+540	B

Objaśnienia:

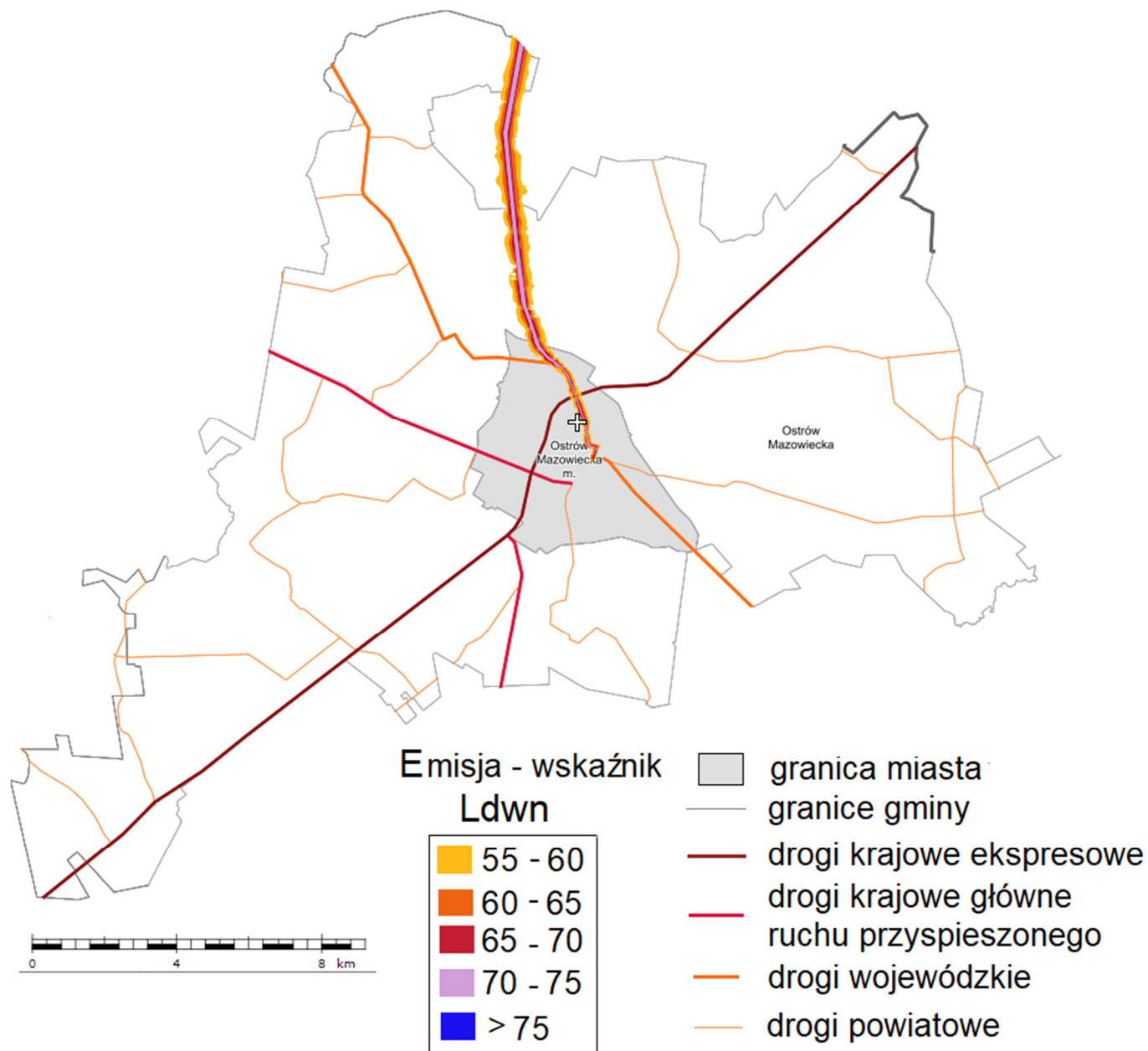
A – bardzo dobry

B – Zadowalający

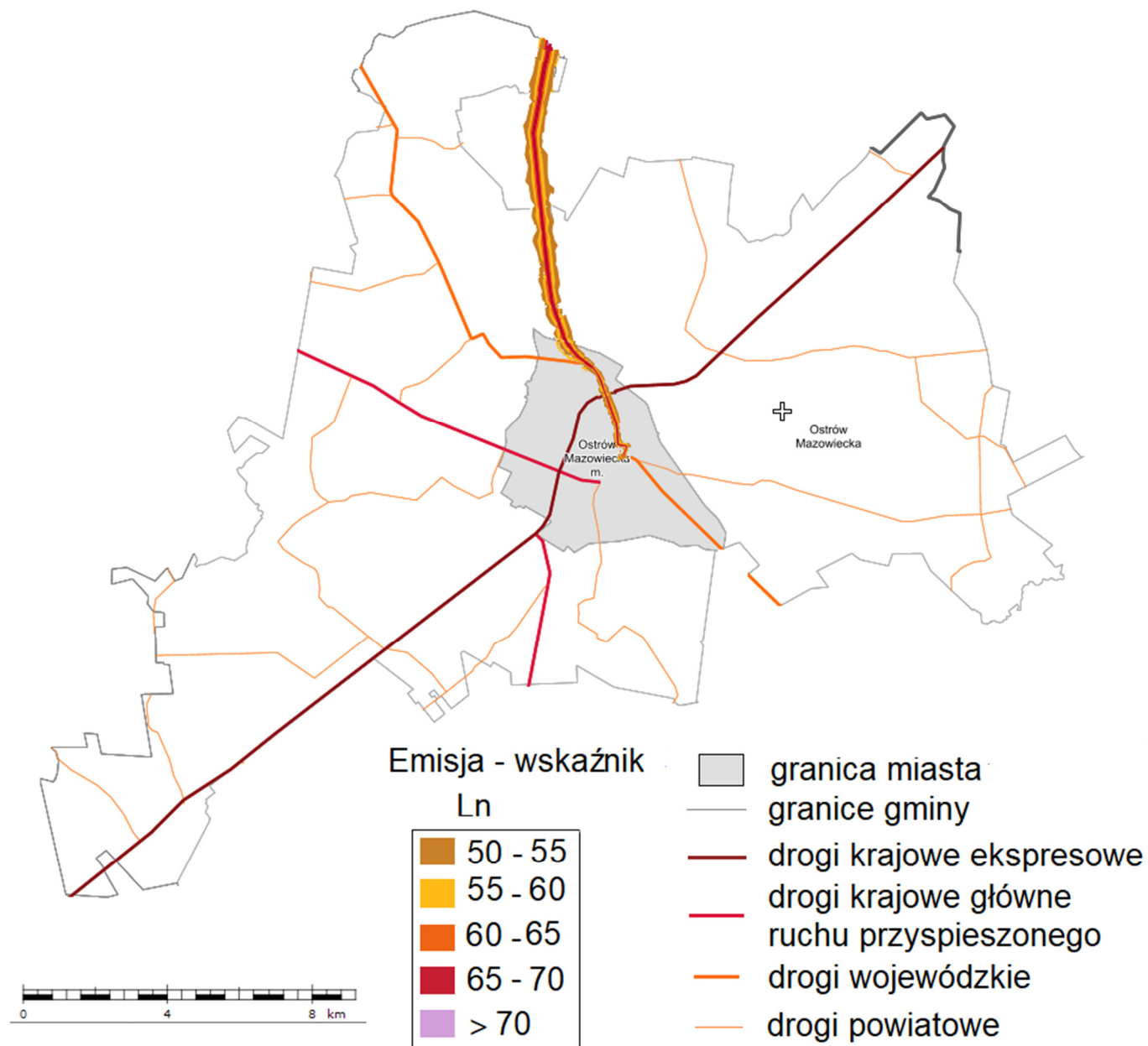
C - niezadowalający

źródło: Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie, stan na 30.06.2022 r.

Poniższe rysunki przedstawiają strategiczne mapy hałasu dla dróg wojewódzkich gminy Ostrów Mazowiecka.

Rysunek 21. Strategiczna mapa hałasu dróg wojewódzkich - Imisja wskaźnika L_{dwn} [dB]
 źródło: opracowanie własne na podstawie Mazowieckiego systemu Informacji Przestrzennej

Rysunek 22. Strategiczna mapa hałasu dróg wojewódzkich - Imisja wskaźnika L_n [dB]
 źródło: źródło: opracowanie własne na podstawie Mazowieckiego systemu Informacji Przestrzennej

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego klimatu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnej lub na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu do co najmniej dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Do głównych działań zapobiegawczych należy przede wszystkim poprawa nawierzchni dróg, stosowanie ekranów akustycznych, wałów ziemnych, pasów zieleni, lokalizowanych w obszarze rozwiązań ochronnych. Do najczęstszych metod stosowanych w miejscu powstawania hałasu stosuje się np. wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obręb dzielnic mieszkalnych poprzez budowę obwodnic, zakaz wjazdu pojazdów ciężarowych do centrów miast, stosowanie nawierzchni „cichych”, ogólna poprawa stanu nawierzchni dróg i ulic, zachęcanie kierowców do korzystania z transportu zbiorowego, budowa i promowanie urządzeń typu Park&Ride, kontrole prędkości, stosowanie środków uspokojenia ruchu w obrębie osiedli mieszkalnych. Poniższa tabela przedstawia wykaz ekranów zlokalizowanych przy drodze krajowej nr S8a.

Tabela 17. Wykaz ekranów zlokalizowanych przy drodze krajowej nr 8Sa.

Początek [km]	Koniec [km]	przeznaczenie	wysokość
002+533	003+015	dźwiękochłonny	7
003+847	004+397	dźwiękochłonny	7
003+900	003+950	przeciwośluniowy	0,7
003+950	004+657	przeciwośluniowy	0,7
004+657	004+900	przeciwośluniowy	0,7
007+000	007+450	przeciwośluniowy	0,7
007+450	007+763	przeciwośluniowy	0,7
003+900	003+950	przeciwośluniowy	0,7
007+384	007+484	przeciwośluniowy	7

źródło: GDDKiA Oddział w Warszawie

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Zgodnie z danymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego oraz starostwa Powiatowego w Ostrowi Mazowieckiej, dla zakładów z terenu Gminy Ostrów Mazowiecka nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy jest generowany wzdłuż odcinków szlakowych i ma charakter lokalny.

Hałas lotniczy

Ten rodzaj uciążliwości akustycznych związany jest z funkcjonowaniem portów lotniczych, lotnisk sportowych, turystycznych czy wojskowych. Cechami charakterystycznymi hałasu lotniczego są: oddziaływanie na duże powierzchnie terenu, wysokie poziomy emisji hałasu wszystkich typów statków powietrznych zwłaszcza w operacjach startu i lądowania. Na terenie Gminy znajduje się także Lądowisko Grądy w Antoniewie. Na lotnisku odbywają się szkolenia, loty widokowe zarówno balonem, paralotnią, jak i samolotem. Lotnisko jest atrakcją turystyczną Gminy. Emitowany hałas ma charakter lokalny i nie stanowi dla mieszkańców zagrożenia.

5.2.3. Monitoring poziomu hałasu

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ)

Celem Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) jest uzyskanie danych i ich ocena oraz obserwacja zmian stanu środowiska, w tym stanu akustycznego. Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne, programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne zmierzające do zminimalizowania oddziaływania źródła hałasu (np. budowa ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zakładanie pasów zieleni). Na terenie województwa mazowieckiego niezmiennie od kilkunastu lat decydujące znaczenie dla odczuwania uciążliwości hałasowej ma hałas komunikacyjny, tj. dźwięki powstające w związku z komunikacją samochodową.

Na podstawie art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021, poz. 1973 t.j.), oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów:

- o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie strategicznych map hałasu lub wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem w szczególności danych demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu;
- innych niż tereny, o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N lub innych metod oceny poziomu hałasu.

Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat. Stanowią podstawę oceny klimatu akustycznego, ich celem jest graficzne przedstawienie rozkładu pola akustycznego na danym obszarze. Opracowanie strategicznych map hałasu stanowi podstawę do sporządzenia programów ochrony środowiska przed hałasem. Programy te mają na celu wskazanie odpowiednich działań naprawczych minimalizujących zagrożenie hałasem.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2019-2021 prowadzono pomiary hałasu drogowego. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Tabela 18. Pomiary hałasu drogowego w 2020 roku na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Współrz. pp WGS84 (dł. geogr.)	Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	Czas odniesienia	Doba (data i czas)	Wynik pomiaru [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]	Przedział niepewności U95 [dB]
1.	21,79	52,76	Dzień 16h	2020-10-07	55,2	61,0	1,4
2.	21,79	52,76	Noc 8h	2020-10-07	52,4	56,0	1,4
3.	21,80	52,76	Dzień 16h	2020-10-06	55,1	61,0	1,4
4.	21,80	52,76	Noc 8h	2020-10-06	53,9	56,0	1,4
5.	21,93	52,82	Dzień 16h	2020-10-07	56,7	61,0	1,4
6.	21,93	52,82	Noc 8h	2020-10-07	55,0	56,0	1,4
7.	21,94	52,83	Dzień 16h	2020-10-07	63,0	61,0	1,4
8.	21,94	52,83	Noc 8h	2020-10-07	59,9	56,0	1,4
9.	22,00	52,86	Dzień 16h	2020-10-08	51,3	61,0	1,4
10.	22,00	52,86	Noc 8h	2020-10-08	49,3	56,0	1,4
11.	22,02	52,87	Dzień 16h	2020-10-08	64,0	61,0	1,4
12.	22,02	52,87	Noc 8h	2020-10-08	60,5	56,0	1,4
13.	21,69	52,71	Dzień 16h	2020-10-01	78,0		1,4
14.	21,69	52,71	Noc 8h	2020-10-01	75,4		1,4
15.	21,78	52,75	Dzień 16h	2020-10-06	77,6		1,4
16.	21,78	52,75	Noc 8h	2020-10-06	75,1		1,4
17.	21,82	52,77	Dzień 16h	2020-10-07	76,3		1,4
18.	21,82	52,77	Noc 8h	2020-10-07	73,1		1,4
19.	21,97	52,84	Dzień 16h	2020-10-07	76,5		1,4
20.	21,97	52,84	Noc 8h	2020-10-07	73,1		1,4
21.	21,71	52,72	Dzień 16h	2020-10-06	55,6	61,0	1,4
22.	21,71	52,72	Noc 8h	2020-10-06	51,4	56,0	1,4
23.	21,80	52,76	Dzień 16h	2020-10-06	55,7	61,0	1,4
24.	21,80	52,76	Noc 8h	2020-10-06	50,6	56,0	1,4
25.	21,94	52,83	Dzień 16h	2020-10-07	62,0	61,0	1,4
26.	21,94	52,83	Noc 8h	2020-10-07	55,9	56,0	1,4

*szare pola oznaczają przekroczenie wartości dopuszczalnych

źródło: GIOŚ w Warszawie

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2019-2021 prowadzono pomiary hałasu przemysłowego. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Pomiary hałasu przemysłowego w latach 2019-2021 na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Miejscowość	Współrz. pp WGS84 (dł. geogr.)	Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	Czas odniesienia	Doba (data i czas)	Wynik pomiaru [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]	Przedział niepewności U95 [dB]
Jelonki	21,81	52,88	Dzień 8h	2019-06-12	42,4	55,0	1,1
Jelonki	21,81	52,88	Noc 1h	2019-06-12	34,4	45,0	1,3
Jelonki	21,81	52,87	Dzień 8h	2019-06-12	41,8	55,0	1,1
Jelonki	21,81	52,87	Noc 1h	2019-06-12	36,5	45,0	1,3
Stare Lubiejewo	21,87	52,85	Dzień 8h	2019-01-30	51,3	55,0	1,5
Stare Lubiejewo	21,87	52,85	Noc 1h	2019-01-30	37,8	45,0	1,5

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Miejscowość	Współrz. pp WGS84 (dł. geogr.)	Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	Czas odniesienia	Doba (data i czas)	Wynik pomiaru [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]	Przedział niepewności U95 [dB]
Ostrów Mazowiecka	21,88	52,81	Dzień 8h	2020-08-19	46,5	55,0	1,4
Ostrów Mazowiecka	21,88	52,81	Noc 1h	2020-08-19	44,3	45,0	1,4
Ostrów Mazowiecka	21,90	52,81	Dzień 8h	2020-08-19	45,7	55,0	1,5
Ostrów Mazowiecka	21,90	52,81	Noc 1h	2020-08-19	43,8	45,0	1,4
Jelonki	21,81	52,88	Dzień 8h	2021-11-18	45,9	55,0	1,1
Jelonki	21,81	52,88	Noc 1h	2021-11-18	38,2	45,0	1,2
Jelonki	21,81	52,87	Dzień 8h	2021-11-18	45,2	55,0	1,3
Jelonki	21,81	52,87	Noc 1h	2021-11-18	39,0	45,0	1,3
Stare Lubiejewo	21,87	52,85	Dzień 8h	2021-04-20	50,5	55,0	1,5
Stare Lubiejewo	21,87	52,85	Noc 1h	2021-04-20	38,5	45,0	1,5

źródło: GIOŚ w Warszawie

Monitoring GDDKiA

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad opracowała dokument pn.: *Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego.*

Tabela 20. Wykaz odcinków dróg krajowych, objętych przedmiotowym opracowaniem, na których klimat akustyczny oddziałują analizowane odcinki dróg na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

ID_ODC		01_10702	01_10711	01_10712	01_50701
Numer drogi	krajowy	8	8	8	8
	E	E67	E67	E67	E67
Nazwa odcinka		PORĘBA-WEŻEŁ BROK /DK 50/	WEŻEŁ BROK /DK 50/-WEŻEŁ OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/	WEŻEŁ OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	PODBORZE-WEŻEŁZAM BRÓW ZACHÓD
Gminy w zasięgu obszaru analizy		Ostrów Mazowiecka (gmina wiejska) Brok (gmina miejsko-wiejska)	Ostrów Mazowiecka (gmina wiejska) Ostrów Mazowiecka (gmina miejska)	Ostrów Mazowiecka (gmina wiejska) Ostrów Mazowiecka (gmina miejska)	Ostrów Mazowiecka (gmina wiejska)
Kilometraż	początek [km]	528+512	0+000	552+905 2+517	553+273

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

(w odniesieniu do całego odcinka)	koniec [km]		545+341	2+517	553+273 8+375	561+716
Wartość SDR wg GPR 2015	SRD	06:00-18:00	11754	3472	3533	18759
	SRW	18:00-22:00	14208	4074	3776	22058
	SRN	22:00-06:00	13727	4052	3987	21766
	SDR	Poj./dobę	9414	2403	2615	14432

źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego

Tabela 21. Procentowy udział poszczególnych rodzajów terenów dla obszarów, na których klimat akustyczny oddziałują analizowane odcinki dróg na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

ID Odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	Drogi [%]	Lasy [%]	Wody [%]	Tereny zwartej zabudowy z infrastrukturą [%]	Tereny zabudowy rozproszonej z infrastrukturą, ter. rolne [%]
Ostrów Mazowiecka – gmina wiejska			1,49	54,15	0,63	2,93	40,80
01_10702	S8a	WEŻEŁ BROK/DK 50/- WEŻEŁ OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/	1,51	60,57	0,88	3,47	33,57
01_10711	S8a	WEŻEŁ OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	3,23	91,81	0,00	0,01	4,96
01_10712	S8a	WEŻEŁ OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	2,23	8,19	0,25	4,61	84,72
01_50701	8	PODBORZE- WEŻEŁ ZAMBRÓW ZACHÓD	1,01	56,63	0,47	1,86	40,02

źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego

Tabela 22. Zestawienie lokali mieszkalnych ekspozycyjnych na hałas oceniany wskaźnikiem L_{DWN} na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

ID Odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	50-55	55-60	60-65	65-70	>75
01_10702	8	PORĘBA-WEŻEŁ BROK /DK 50/	145	52	9	8	13
01_10711	S8	WEŻEŁ BROK/DK 50/-WEŻEŁ OSTRÓW MAZ POŁUDNIE /DK 60/	53	13	7	1	0
01_10712	S8	WEŻEŁ OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	180	72	33	6	1
	8	WEŻEŁ OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	15	12	7	6	10
01_50701	8	PODBORZE-WEŻEŁ ZAMBRÓW ZACHÓD	27	21	9	7	5

źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego

Tabela 23. Zestawienie liczby mieszkańców ekspozowanych na hałas oceniany wskaźnikiem L_{DWN} na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

ID Odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	50-55	55-60	60-65	65-70	>75
01_10702	8	PORĘBA-WĘZEL BROK /DK 50/	436	155	27	24	39
01_10711	S8	WĘZEL BROK/DK 50/-WĘZEL OSTRÓW MAZ POŁUDNIE /DK 60/	156	38	21	3	0
01_10712	S8	WĘZEL OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	538	213	99	18	3
	8	WĘZEL OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	45	36	21	18	30
01_50701	8	PODBORZE-WĘZEL ZAMBRÓW ZACHÓD	81	63	27	21	15

źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego

Tabela 24. Zestawienie lokali mieszkalnych ekspozowanych na hałas oceniany wskaźnikiem L_N na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

ID Odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	50-55	55-60	60-65	65-70	> 75
01_10702	8	PORĘBA-WĘZEL BROK /DK 50/	134	36	6	11	10
01_10711	S8	WĘZEL BROK/DK 50/-WĘZEL OSTRÓW MAZ POŁUDNIE /DK 60/	46	10	4	0	0
01_10712	S8	WĘZEL OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	161	51	26	5	0
	8	WĘZEL OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/-PODBORZE	13	11	7	5	9
01_50701	8	PODBORZE-WĘZEL ZAMBRÓW ZACHÓD	26	15	8	6	3

źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego

Tabela 25. Zestawienie liczby mieszkańców ekspozowanych na hałas oceniany wskaźnikiem L_N na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

ID Odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	50-55	55-60	60-65	65-70	> 75
01_10702	8	PORĘBA-WĘZEL BROK /DK 50/	401	109	18	33	30
01_10711	S8	WĘZEL BROK/DK 50/-WĘZEL OSTRÓW MAZ POŁUDNIE /DK 60/	137	28	12	0	0

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

ID Odcinka	Nr drogi	Nazwa odcinka	50-55	55-60	60-65	65-70	> 75
01_10712	S8	WĘZEL OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/- PODBORZE	481	152	78	15	0
	8	WĘZEL OSTRÓW MAZ. POŁUDNIE /DK 60/- PODBORZE	39	33	21	15	27
01_50701	8	PODBORZE-WĘZEL ZAMBRÓW ZACHÓD	78	45	24	18	9

źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego

Z powyższych tabel wynika, że zarówno lokale mieszkalne jak i mieszkańcy są narażeni na ponadnormatywny hałas drogowy powyżej 55 dB.

5.2.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.
Działania edukacyjne	Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem hałasu w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej liczbie pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń dla mieszkańców, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z niwelowaniem ich skutków, a także ustanawianie stref ciszy oraz ograniczeń w użytkowaniu jednostek pływających.
Monitoring środowiska	Monitoring poziomów dźwięku w województwie mazowieckim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Warszawie. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych.

5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez hałas; - rozwój inwestycji drogowych (budowa, poprawa infrastruktury drogowej);	dynamiczny przyrost liczby pojazdów i wzrost natężenia ruchu;

5.2.6. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu na terenie gminy – remonty, modernizacje dróg. 2. Brak ponadnormatywnego hałasu przemysłowego. 3. Większość dróg krajowych jest w dobrym stanie technicznym.	1. Nadmierny poziom hałasu na terenach położonych wzdłuż dróg. 2. Brak dróg dla rowerów na terenie gminy. 3. Występowanie dróg o niezadowalającym i krytycznym stanie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych z największym natężeniem ruchu oraz monitorowanie poziomów emisji hałasu przemysłowego. 2. Budowa ekranów akustycznych na obszarach narażonych na nadmierny poziom hałasu. 3. Dbanie o poprawny stan techniczny nawierzchni ciągów komunikacyjnych. 4. Uwzględnianie w PZP odległości od potencjalnych źródeł hałasu. 5. Dostępność technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia. 6. Ukierunkowanie producentów oraz konsumentów na wyroby i techniki niskoemisyjne.	1. Niedostateczny poziom środków finansowych oraz funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego. 2. Rosnąca liczba pojazdów, zwiększająca natężenie ruchu drogowego.

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Stan wyjściowy

Źródłami naturalnego pola elektromagnetycznego, w którym człowiek żyje „od zawsze”, są Ziemia (wytworząca w swoim jądrze pole magnetyczne), zjawiska atmosferyczne (związane z wyładowaniami piorunowymi), Słońce (wytworzące promieniowanie w zakresie od podczerwieni do nadfioletu, w tym światło widzialne, jak również wiatr słoneczny), zjawiska kosmiczne oraz każda materia o temperaturze przekraczającej temperaturę zera bezwzględnego. Człowiek wskutek rozwoju cywilizacyjnego rozpoczął wytwarzanie sztucznych źródeł pola elektromagnetycznego. Każde urządzenie zasilane energią elektryczną, czy to z sieci energetycznej, czy bateryjnie, wytwarza pole elektromagnetyczne. Sztuczne pole elektromagnetyczne może więc stanowić efekt zamierzony lub uboczny. Z wytwarzanym polem elektromagnetycznym mamy do czynienia w przypadku wszystkich urządzeń radiowych czy mikrofalowych. Należą do nich zarówno duże obiekty, takie jak nadawcze stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne, jak również zdecydowanie mniejsze urządzenia, m.in. CB radio, radiotelefony wykorzystywane np. przez służby ratunkowe, telefony komórkowe, piloty do zdalnego sterowania (np. centralnym zamkiem w samochodzie lub bramą garażową), urządzenia do identyfikacji radiowej RFID, punkty dostępowe sieci Wi-Fi, telefony bezsznurowe DECT, urządzenia wyposażone w interfejs Bluetooth. Szczególny rodzaj urządzeń celowo wytwarzających pole elektromagnetyczne stanowią urządzenia stosowane w medycynie: do diagnozowania pacjentów oraz w fizykoterapii i rehabilitacji. Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.) – dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Zgodnie z powyższym ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448 z późn. zm.) w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2020 r. poz. 258 z późn. zm.).⁹

⁹ Oba rozporządzenia zastąpiły rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883)

Tabela 26. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Parametr fizyczny		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m²)
Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego				
lp.	1	2	3	4
1.	0 Hz	10000	2500	ND
2.	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3.	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4.	od 0,05 kHz do 1 Hz	ND	3 / f	ND
5.	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6.	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7.	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8.	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f ^{0,5}	0,73 / f	ND
9.	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10.	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 x f ^{0,5}	0,0037 x f ^{0,5}	f / 200
11.	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Oznaczenia:

f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”. ND – nie dotyczy.

Objaśnienia:

Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

Dla miejsc dostępnych dla ludności rozumianych jako wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego, ustalane według istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości – parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumny 2, 3 i 4 w tabeli), reprezentują wartości graniczne natężenia pola elektrycznego i magnetycznego oraz gęstości mocy i odpowiadają:

- 1) wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych E i magnetycznych H o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego;
- 2) wartościom równoważnej gęstości mocy S dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku.

Dla częstotliwości od 100 kHz do 10 GHz wartości E₂, H₂ oraz S w tabeli należy uśredniać w ciągu 6 minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w każdym 6-minutowym okresie. Dla częstotliwości wyższych niż 10 GHz wartości E₂, H₂ oraz S w tabeli należy uśredniać w ciągu t minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w dowolnym t-minutowym okresie, gdzie t = 68 / f^{1,05}, f oznacza częstotliwość wyrażoną w GHz. W przypadku ekspozycji krótkotrwałych, wywoływanych przez pola impulsowe, wartości szczytowe natężeń pól elektrycznych E i magnetycznych H nie powinny przekraczać n-krotności odpowiednich poziomów odniesienia określonych w tabeli, przy czym:

- w zakresie częstotliwości do 100 kHz: n = 1,4. Uwaga: Dla impulsów o czasie trwania to należy przyjąć częstotliwość równoważną obliczoną jako $f = 1/(2tp)$.
- w zakresie częstotliwości od 100 kHz do 10 MHz: n = 10a, gdzie a = 0,176 + 0,665 × log(f/100), f oznacza częstotliwość wyrażoną w kHz.
- w zakresie częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz: n = 32.

W przypadku ekspozycji krótkotrwałych, wywoływanych przez pola impulsowe, wartość szczytowa równoważnej gęstości mocy S w zakresie częstotliwości powyżej 10 MHz nie powinna przekraczać 1000-krotności odpowiednich poziomów odniesienia określonych w tabeli.

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448 z późn. zm.)

5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczamy:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, np. pojedyncze aparaty telefonii komórkowej.

Elektroenergetyka

Na obszarze Gminy Ostrów Mazowiecka właścicielem system elektroenergetycznego jest PGE Dystrybucja S.A. Poniżej przedstawiono dane dotyczące sieci elektroenergetycznej znajdującej się na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Tabela 27. Stacje 110/15 kV zasilające teren gminy Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Nazwa GPZ	Moc zainstalowanych transformatorów [MVA]	Obciążenie w szczycie 2021 [MW]
1.	Ostrów Mazowiecka OSM	65	25

źródło: PGE Dystrybucja S.A.

Tabela 28. Wykaz linii 15kV zasilających teren gminy Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Nazwa linii 15 kV	Obciążenie w szczycie [%]	Ilość przyłączonych w stacji transformatorowych [szt.]
1.	OSM Brok	21	30
2.	OSM Jasienica	7	31
3.	OSM Prosenica	5	19
4.	OSM Podbiele	6	19
5.	OSM Lubotyń	12	8
6.	OSM Przyborowie	35	5
7.	OSM Jelonki	7	7
8.	OSM Komorowo	25	6
9.	OSM Wąsewo	6	37
10.	OSM Małkinia	7	4
		Średnie obciążenie linii w szczycie 13%.	Suma stacji transformatorowych zasilających teren gminy wynosi 166 szt.

źródło: PGE Dystrybucja S.A.

Tabela 29. Obciążenie stacji transformatorowych 15/0,4kV w %.

	Procentowe obciążenie stacji transformatorowych 15/0,4 kV w szczycie		
	Poniżej 50%	Od 50% 74%	Powyżej 75%
Ilość stacji transformatorowych [szt.]	-	166	-

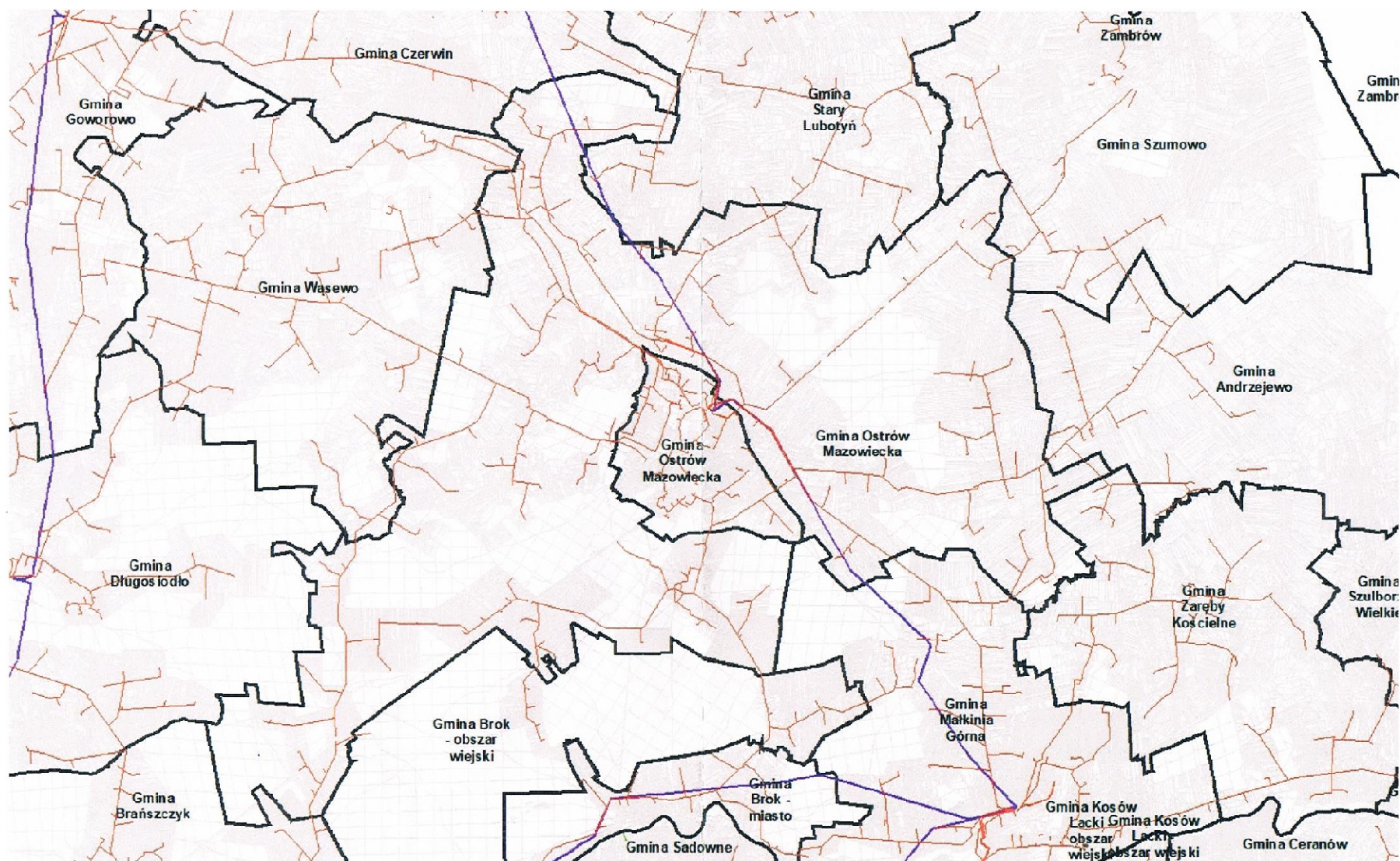
źródło: PGE Dystrybucja S.A.

Tabela 30. Długość poszczególnych rodzajów linii z podziałem na napięcia.

Linie 110 kV		Linie 15 kV		Linie 0,4 kV	
napowietrzne	kablowe	napowietrzne	kablowe	napowietrzne	kablowe
17,7 km	0	253,46 km	23,03 km	231,70 km	10,63 km

źródło: PGE Dystrybucja S.A., stan na 2021 rok.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rysunek 23. Mapa sieci energetycznej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.
źródło: PGE Dystrybucja S.A.

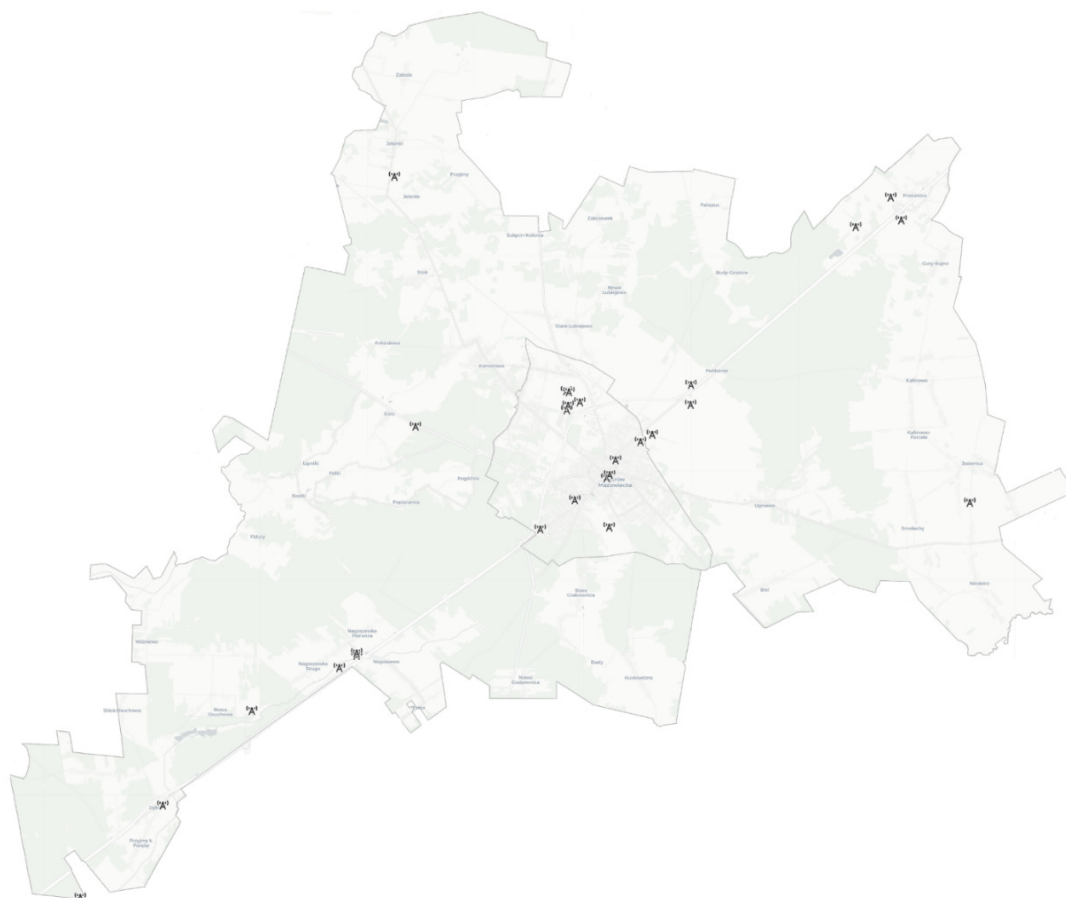
Instalacje wytwarzające pola elektromagnetyczne

Wykaz instalacji wytwarzających PEM został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 31. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Stacja bazowa	Adres stacji	Operator	Właściciel
23199 (94036N!)	Jelenie, 66	T – mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	T – mobile Polska S.A.
94136 (94136N!)	SIELC, Dz. nr 61	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	Orange Polska S.A.
26822 (94232N!)	NAGOSZEWSKA DRUGA, 305	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	T-Mobile Polska S.A.
BT11189	Nagoszewska Druga, Nagoszewska II Gm. Ostrów Mazowiecka	Polkomtel Sp. z o.o.	
23205 (94040N!)	NOWA OSUCHOWA, LEŚNA 7	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	T-Mobile Polska S.A.
94100 (94100N!)	DYBKI, 371/2	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	Orange Polska S.A.
474 (94997N!)	OSTROW MAZOWIECKA, DZIAŁKA NR 270	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	Orange Polska S.A.
OSK3302	Podborze, dz. nr 681	P4 Sp. z o.o.	
26898 (94254N!)	Jasienica, Kościelna 12A, 237\15	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	T-Mobile Polska S.A.
23227 (94044N!)	PROSIENICA, 74	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	T-Mobile Polska S.A.
BT13386	Prosenica, Prosenica; stacja paliw PAKS	Polkomtel Sp. z o.o.	
OSK4411	Prosenica, dz. nr 151/4	P4 Sp. z o.o.	

źródło: <https://si2pem.gov.pl/>, data dostępu: 22.06.2022 r.

Rysunek 24. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka

źródło: <https://si2pem.gov.pl/>, data dostępu: 22.06.2022 r.

5.3.3. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego

Monitoring pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka prowadzony jest od 2008 r. W latach 2008 – 2020 pomiary wykonywano w trzyletnich cyklach pomiarowych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Z dniem 1 stycznia 2021 r. ww. rozporządzenie zostało uchylone na rzecz rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, które zmieniło dotychczasowy sposób prowadzenia Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych. Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego. Pomiary w ramach stałej sieci monitoringu prowadzone są w dwuletnich cyklach pomiarowych, natomiast w ramach monitoringu badawczego w czteroletnich cyklach pomiarowych.

Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w jednym punkcie pomiarowym w 2020 roku prowadzone były badania monitoringowe. Poniższa tabela prezentuje szczegóły badania.

Tabela 32. Charakterystyka punktu pomiarowego PEM w Gminie Ostrów Mazowiecka.

Gmina	Adres punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktu pomiarowego		Data pomiaru	Wynik pomiaru [v/m]	Niepewność pomiaru [v/m]
		Długość Geograficzna	Szerokość Geograficzna			
Ostrów Mazowiecka (gmina wiejska)	Nowa Osuchowa	21° 44' 34"	52° 45' 25"	04.05.2020	0,2	0,05

źródło: GIOŚ w Warszawie

Poziom pól elektromagnetycznych w środowisku (tło elektromagnetyczne) na terenie województwa mazowieckiego utrzymuje się na niskim poziomie, jednak systematycznie wzrasta, co spowodowane jest np. rozwojem sieci telekomunikacyjnych i stawianiem nowych stacji bazowych telefonii komórkowej.

W ostatnich latach bardzo szybki rozwój branży telekomunikacyjnej przełożył się na wzrost liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych. Według Urzędu Komunikacji Elektronicznej na terenie województwa mazowieckiego istnieje 201 107 stacji z wydanym pozwoleniem radiowym (stan na 28.12.2020 r.)

5.3.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie PEM można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne na terenie powiatu powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.
Monitoring środowiska	Monitoring poziomów PEM w województwie mazowieckim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Warszawie.

5.3.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
utrzymujące się niskie wartości pól elektromagnetycznych;	wzrost liczby punktów mogących wytwarzać promieniowanie elektromagnetyczne;

5.3.6. Analiza SWOT

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Stąły monitoring poziomu pól elektromagnetycznych. - Brak przekroczeń poziomu promieniowania PEM na terenie gminy. - Stopniowo wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zagrożenia PEM.	- Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej. - Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Stąła kontrola istniejących oraz planowanych inwestycji mogących emitować promieniowanie elektromagnetyczne. - Rozwój monitoringu państwowego (także w zakresie promieniowania elektromagnetycznego m.in. monitoring sieci 5G). - Uwzględnianie w dokumentach planistycznych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego w sposób jak najmniej negatywnie wpływający na mieszkańców.	- Wzmacnianie istniejących pól elektromagnetycznych przez nowe emitery. - Dynamiczny rozwój telekomunikacji oraz wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną.

5.4. Gospodarowanie wodami

5.4.1. Wody powierzchniowe

Teren Gminy Ostrów Mazowiecka położony jest na obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Wisły Środkowej. Na terenie gminy nie ma dużych cieków wodnych.

Tabela 33. Wykaz cieków przepływających przez teren gminy Ostrów Mazowiecka.

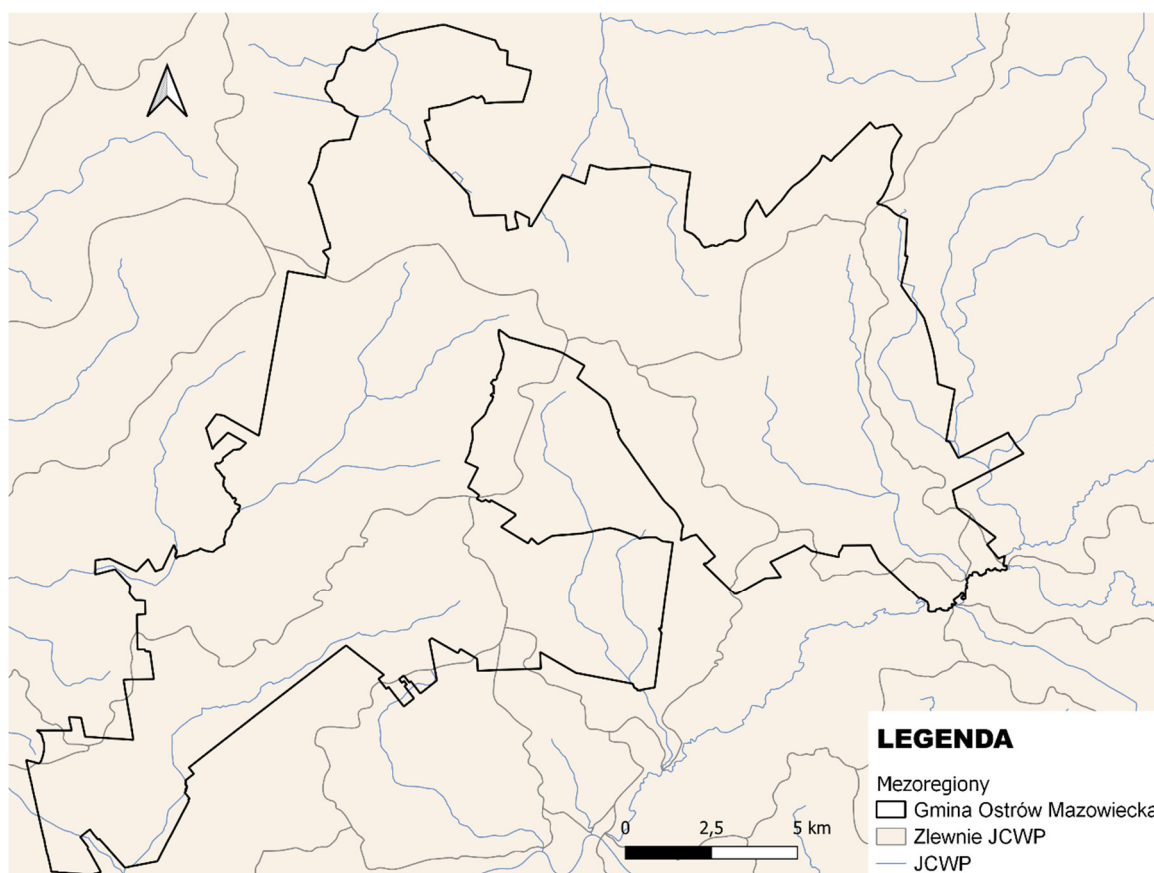
Nazwa rzeki	Całkowita długość ciek [m]	Długość ciek w granicach gminy [m]
Brok	88990.44	164.11
Jasionka	23127.23	991.56
Dopływ spod Rynołt	9009	7416
Dopływ spod Paproci Dużej	14941.57	1269.9
Trzcianka	12031	12031
Zdrojowa Struga	6709	6709
Struga	12795	9633
Dopływ w Grabownicy Starej	2147	2147
Dopływ w Kuskowiźnie	5219	5219
Turka	10019	1521
Tuchelka	22656	14705
Dopływ spod Osuchowej Starej	2208	2208
Dopływ spod gaj. Prochowa	4702	1393
Dopływ spod Rogóżni	4358	4358
Dopływ ze Starego Komorowa	5343	5343
Wymakracz	33007	15596
Dopływ spod Kolonii Przyborowie	3393	1657
Struga	9433	1461
Dopływ spod Kolonii Jelonki	6546	5472
Dopływ spod Lubiejewa Nowego	6532	3094
Dopływ spod Budy Grudzi	9907	4881
Dopływ spod Prosenic	3047	1324

źródło: RZGW w Lublinie oraz Białymstoku

Tabela 34. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu, których leży Gmina Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Kod Jednolitej Części Wód Powierzchniowych	Nazwa Jednolitej Części Wód Powierzchniowych
1.	RW200017265729	Wymakracz
2.	RW2000172667689	Struga II do ujścia
3.	RW200017265652	Orz od źródeł do dopływu z Wiśniewa z dopływem z Wiśniewa
4.	RW200017265749	Struga
5.	RW2000172667669	Brok Mały
6.	RW20001726676729	Trzcianka
7.	RW2000172667712	Dopływ z Kol. Brok
8.	RW200017266772	Turka
9.	RW2000172667789	Tuchelka
10.	RW200019266769	Brok od Siennicy do ujścia

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Rysunek 25. JCWP na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.2. Obszary zagrożone powodzią

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2021. poz. 2233 z późn. zm.) powódź to: „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”. Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powodzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powódzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania,
- powódzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych,
- powódzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym,
- powódzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu,
- powódzie od wód podziemnych,
- powódzie od strony morza,
- powódzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Mapy zagrożenia powodziowego

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dawniej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej) przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
 - c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
 - d) pas techniczny;
3. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
 - a) wału przeciwpowodziowego,
 - b) wału przeciwsztormowego,
 - c) budowli piętrzącej.

Poniżej przedstawiono fragmenty mapy zagrożenia powodziowego dla Gminy Ostrów Mazowiecka. MZP wskazują, iż teren gminy w większości nie jest narażony na występowanie powodzi. Niewielkie narażenie występuje w miejscowości Nieskórz we wschodniej części gminy.

Rysunek 26. Obszary zagrożone powodzią na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka
źródło: wody.isok.gov.pl, data dostępu: 10.06.2022 r.

5.4.3. Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

- susza atmosferyczna – występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Zwana również suszą meteorologiczną. Jest to pierwszy etap rozwoju zjawiska suszy. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak.
- susza rolnicza - pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.
- susza hydrologiczna - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych.

Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.

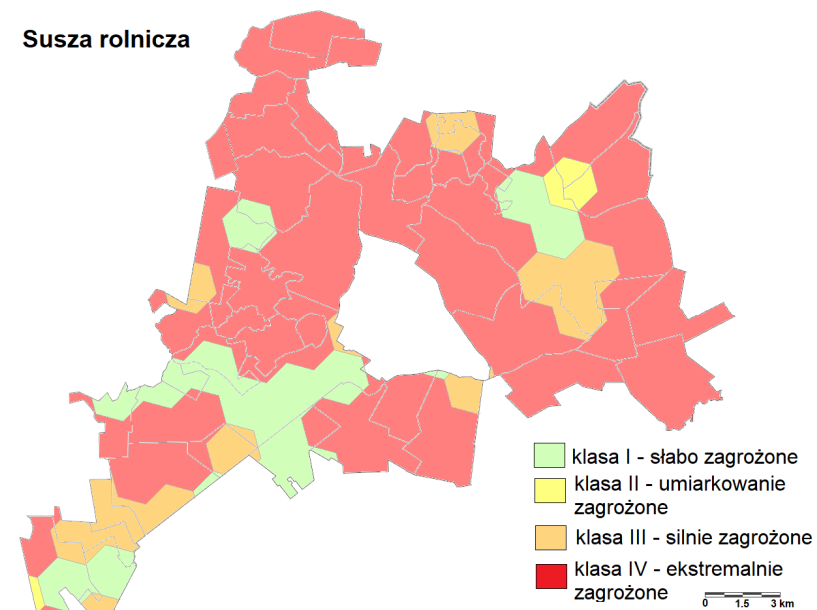
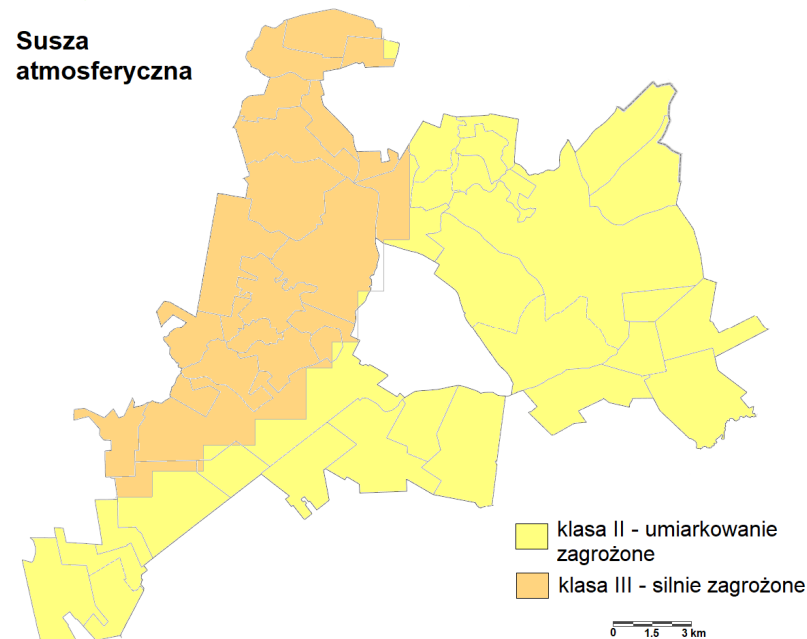
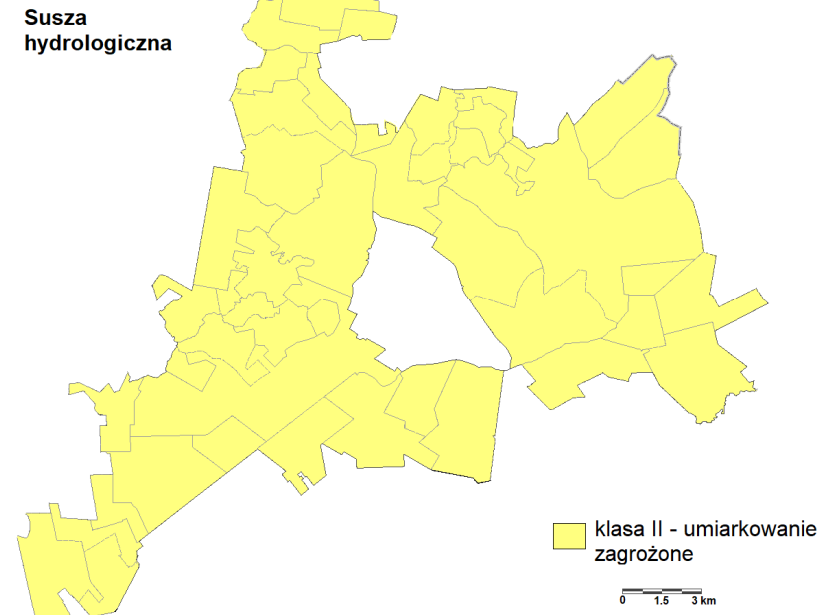
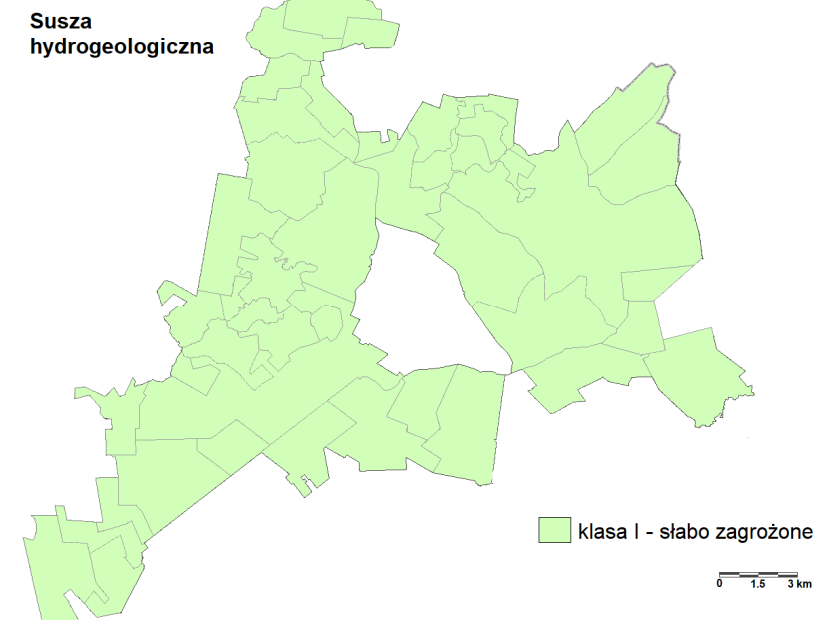
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni¹⁰.

Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy. W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą.

Dnia 15 lipca 2021 r. przyjęto Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021 r., poz. 1615). Celem dokumentu jest wskazanie najistotniejszych kierunków działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce. Dzięki realizacji jego założeń możliwe będzie zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wody niezbędnej dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Realizacja działań zawartych w Planie przyczyni się do ograniczenia zjawiska suszy oraz minimalizowania skutków suszy. Wraz z planami gospodarowania wodami oraz planami zarządzania ryzykiem powodziowym stanowić będzie program przyczyniający się do zintegrowanej ochrony wód i gospodarki wodami. Jego celem jest zapewnienie dobrej jakości oraz wystarczającej ilości wód służących wszystkim działom gospodarki narodowej oraz środowisku naturalnemu. W ramach opracowania Planów zostanie dokonana identyfikacja i hierarchizacja obszarów zagrożonych wystąpieniem zjawiska suszy na poszczególnych obszarach dorzeczy, ocena potrzeb w zakresie ochrony przed suszą. Zostanie również opracowany zestaw działań mający na celu zapobieganie i łagodzenie skutków suszy na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę.

Na poniższym rysunku przedstawiono klasy suszy według rodzaju na terenie gminy Ostrów Mazowiecka. Jak wynika z poniższych map, Gmina Ostrów Mazowiecka narażona jest na występowanie suszy hydrologicznej, hydrogeologicznej oraz rolniczej. W odniesieniu do suszy rolniczej, spore tereny zaklasyfikowano jako ekstremalnie zagrożone.

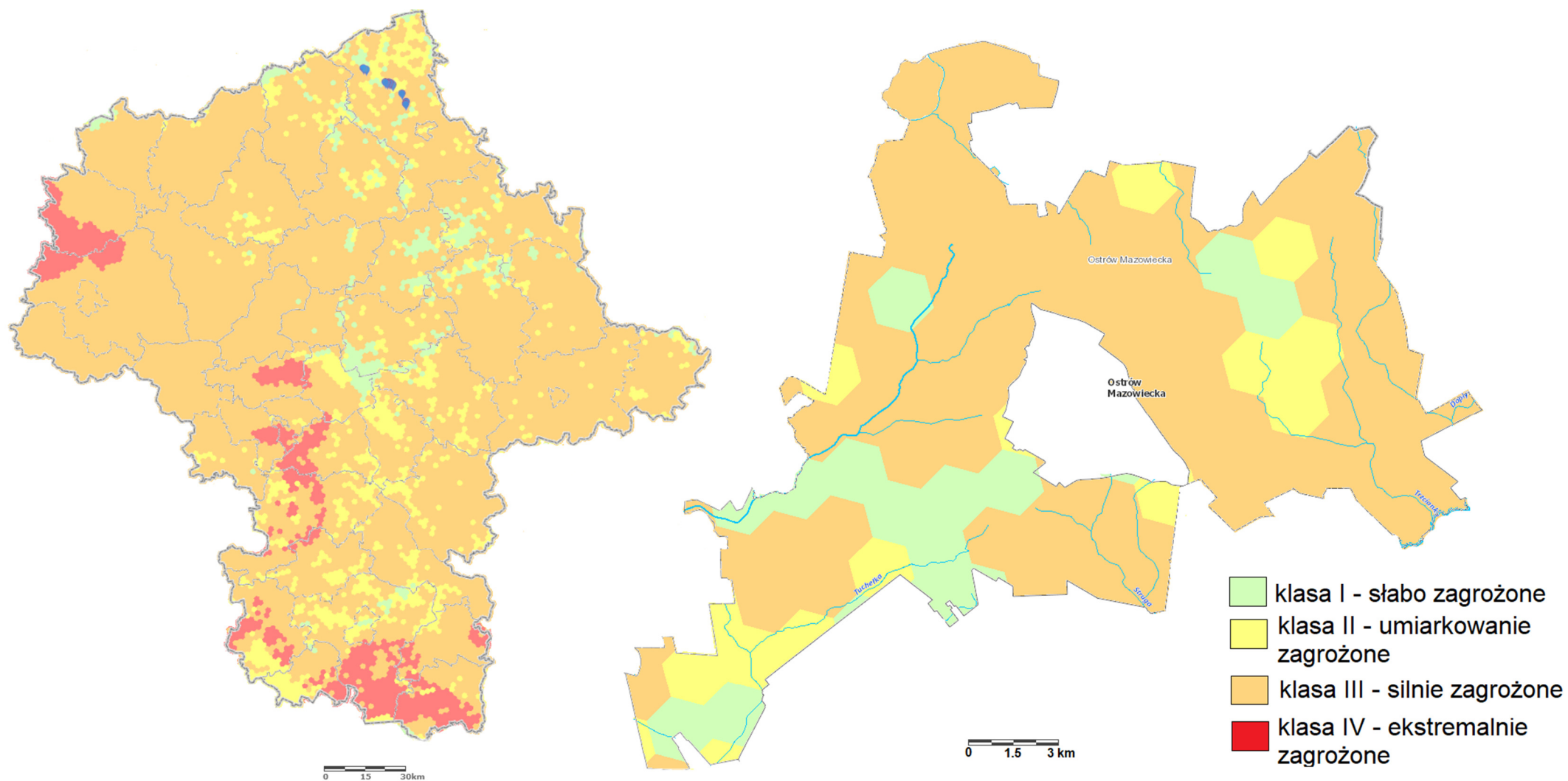
¹⁰ <https://www.gov.pl/web/susza/susza>, data dostępu: 08.12.2022 r.

Rysunek 27. Mapy zagrożenia suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: wody.isok.gov.pl, data dostępu: 10.06.2022 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rysunek 28. Łączne zagrożenie suszą na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w odniesieniu do województwa mazowieckiego.

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: wody.isok.gov.pl, data dostępu: 10.06.2022 r.

5.4.4. Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

W latach 2019-2020 na obszarze gminy Ostrów Mazowiecka, w ramach PMŚ, przebadane zostały trzy jednolite części wód powierzchniowych zgodnie z programem monitoringu diagnostycznego (MD) lub/i monitoringu operacyjnego (MO), lub/i monitoringu operacyjnego. W latach 2016-2019 prowadzono badania monitoringowe realizowano zgodnie z *Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa mazowieckiego na lata 2016-2020* oraz zapisami Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019, poz. 2147). Badania posłużyły do oceny JCWP. Ocenę przeprowadzono na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2149). Dodatkowo uwzględniono zasady określone szczegółowo w opracowanych przez GIOŚ wytycznych do przeprowadzenia oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny spełnienia dodatkowych wymagań dla wód stanowiących obszary chronione.

Powyższe Rozporządzenia utraciły moc zgodnie z Ustawą z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw.

W 2020 roku prowadzono badania monitoringowe dla JCWP, których zasięg obejmuje teren gminy Ostrów Mazowiecka. W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2021 r. poz. 1475). Poniższa tabela przedstawia wyniki klasyfikacji wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Tabela 35. Klasyfikacja i ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka badanych w latach 2019-2020.

Nazwa JCWP	Nazwa ppk	Kod ppk	Status JCWP*	Typ abiotyczny JCPW	Program monitoringu	Rok badań	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych specyficzne zanieczyszczenia	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Rok 2019													
Struga II od ujścia	Struga 2 do ujścia (Grzybówka) - Stare Kaczkowo	PL01S0701_1229	NAT	17	MO	2017	3	>1	>2	-	3 - umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód
Orz od źródeł do dopływu z Wiśniewa z dopływem z Wiśniewa	Orz - Sokołowo	PL01S0701_3721	NAT	17	MO	2017	-	>1	>2	-	-	-	-
Brok od Siennicy do ujścia	Brok - Zamoście	PL01S0701_1228	NAT	19	MO/MD/MO	2019	5	1	>2	2	5 - zły stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Rok 2020													
Struga II od ujścia	Struga 2 do ujścia (Grzybówka) - Stare Kaczkowo	PL01S0701_1229	NAT	17	MD,MO,MD/MO	2020	4	-	>2	2			
Orz od źródeł do dopływu z Wiśniewa z dopływem z Wiśniewa	Orz - Sokołowo	PL01S0701_3721	NAT	17	MO/MD/MO	2020	5		>2	2			

*- MD - monitoring diagnostyczny
MO – monitoring operacyjny
MO_Chem - monitoring operacyjny chemiczny

źródło: GIOŚ

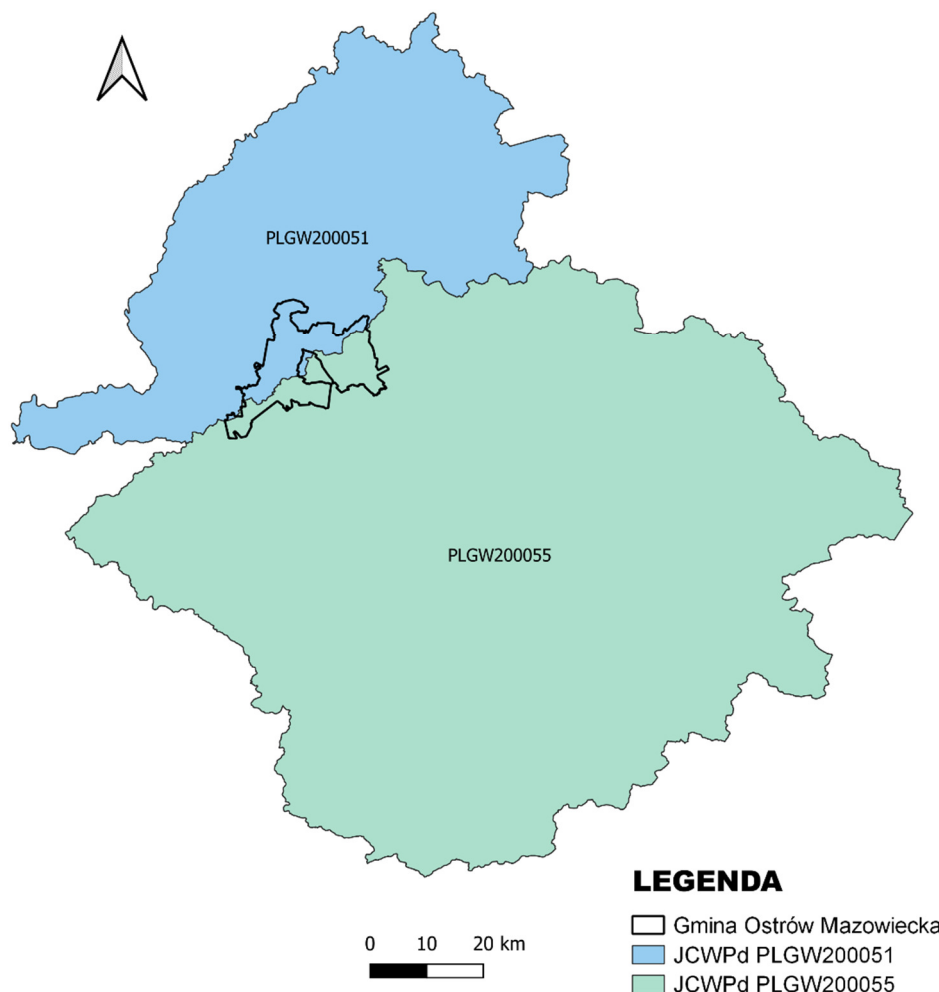
5.4.5. Wody podziemne

Gmina Ostrów Mazowiecka zlokalizowany jest na obszarze dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 51 oraz nr 55. Znajdują się w granicach występowania dwóch poziomów wodonośnych czwartorzędowego i paleogeńskoneogeńskiego.

Tabela 36. Charakterystyka JCWPd na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

Numer JCWPd	51	55
Powierzchnia [km ²]	3 147,0	9 395,7
Dorzecze	Wisły	Wisły
Region wodny	Środkowej Wisły	Środkowej Wisły
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Narew (II)	Bug (III)
Obszar bilansowy	Z-12 Narew od Biebrzy do Pułtusza z wyłączeniem WJM i zlewni Pisy	Z-14 Bug graniczny (L) z Leśną i Pulwą; Z-15 Bug od granicy do cofki Zbiornika Zegrzyńskiego
Liczba pięter wodonośnych	2 – Piętro czwartorzędowe – Piętro paleogeńskoneogeńskie (Pg-Ng)	2 – Piętro czwartorzędowe – Piętro paleogeńskoneogeńskie

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Rysunek 29. Lokalizacja JCWPd, w zasięgu których leży Gmina Ostrów Mazowiecka
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)

Obszar Gminy Ostrów Mazowiecka w większości leży na obszarze GZWP nr 221, 215 oraz 215A.

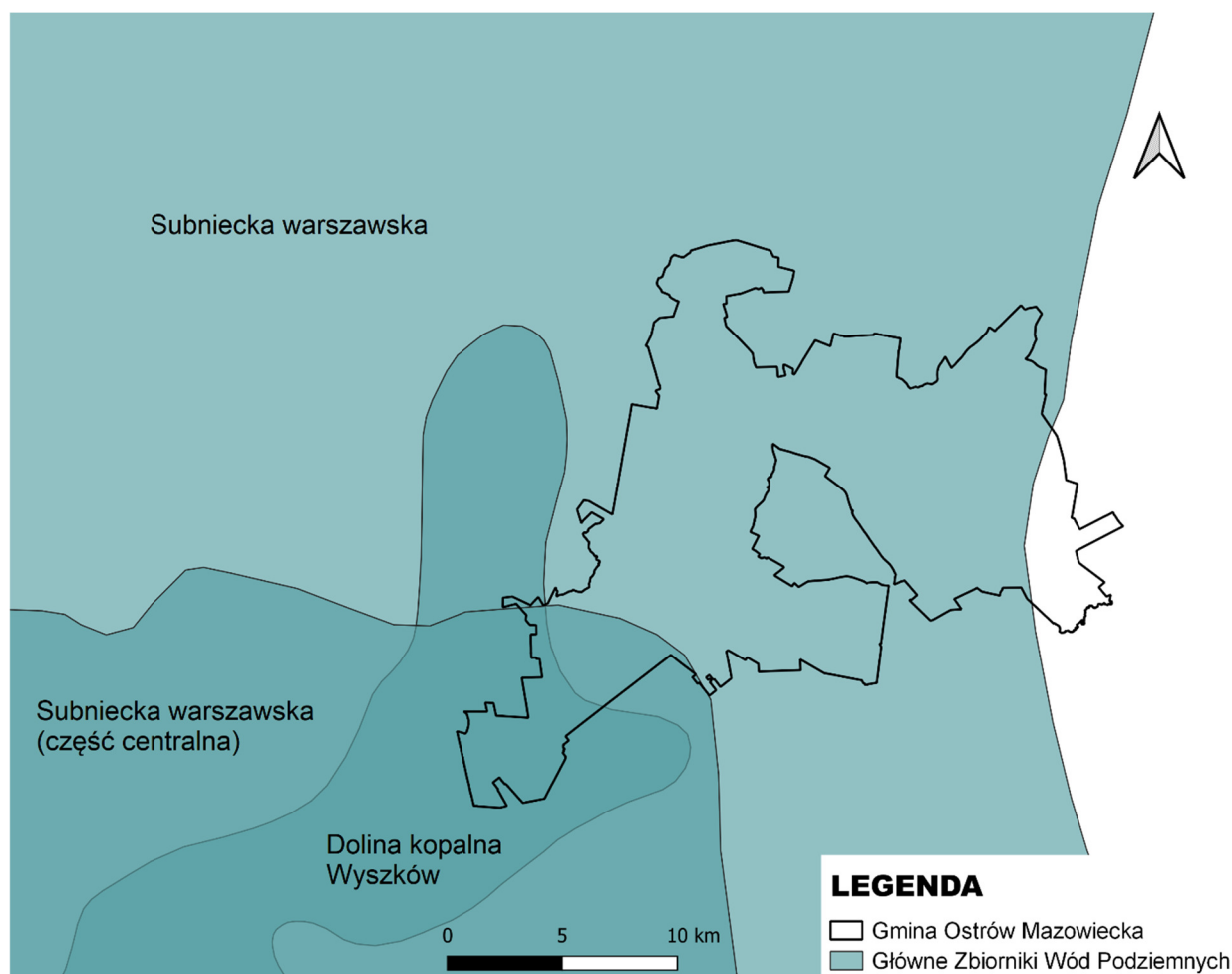
W latach 2009-2016 dokumentowano i ustanawiano obszary ochronne GZWP. Niestety ze względu na realizację prac dokumentacyjnych zaplanowanych w latach 2009–2016 bez wykonywania wierceń i pompowań badawczych, z listy zbiorników przewidzianych do udokumentowania w tym okresie wyłączono Paleogeńsko - neogeński GZWP nr 215 Subniecka Warszawska oraz jego część centralną GZWP nr 2151 (pierwotnie określany numerem 215A), traktowaną jako oddzielny zbiornik.

Tabela 37. Charakterystyka GZWP nr 221.

Nazwa GZWP	Dolina kopalna Wyszków
Województwo	mazowieckie
Powiat	Wyszkowski, ostrowski, ostrołęcki, węgrowski
RZGW	Warszawa
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	51, 54, 55
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	provincia Wisły: RNPN – region Narwi, Pregoty i Niemna; SBN – region Bugu – subregion nizinny; SŚWN – region środkowej Wisły – subregion nizinny
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników równinne (GZWP w paśmie nizin)
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	Narwi
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Środkowoeuropejski (31): Nizina Północnomazowiecka (318.6), Nizina Środkowomazowiecka (318.7)
Typ zbiornika	porowy
Stratygrafia	czwartorzęd
Klasa jakości wody*	II
Wodoprzewodność [m² /d]	240–1000
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m³/d × km²]	28,1
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m³/d]	10 387
Podatność zbiornika na antropopresję	na przeważającym obszarze średnio i mało podatny, bardzo mało podatny; lokalnie podatny, bardzo podatny

* Wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.

źródło: Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, 2017 r.

Rysunek 30. Lokalizacja GZWP, w zasięgu których leży Gmina Ostrów Mazowiecka
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.6. Jakość wód podziemnych

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. 2021. poz. 2233 ze zm.), celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

W 2019 roku r. na terenie gminy Ostrów Mazowiecka Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził badania w jednym punkcie jednolitej części wód podziemnych nr 55 w miejscowości Nagoszewo w ramach monitoringu operacyjnego. Wyniki badań zaklasyfikowano do klasy IV. W latach 2020 – 2021 nie zlokalizowano na terenie gminy żadnego punktu.

Poniżej przedstawiono wyniki badań ocen stanu JCWPd na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Tabela 38. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Rok			2012	2016	2019
Nr JCWPd	51	chemiczny	dobry	dobry	dobry
		Ilościowy	dobry	dobry	dobry
	55	chemiczny	dobry	dobry	dobry
		Ilościowy	dobry	dobry	dobry

źródło: GIOŚ

5.4.7. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych. Zgodnie z projektem KLIMADA¹¹, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są: – zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu; – powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych; – uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych; – rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym; – tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w zakresie gospodarowania wodami należą powodzie, podtopienia oraz susze. • <u>Zagrożenie powodziowe oraz zagrożenie podtopieniami</u> MZP wskazują, iż teren gminy w większości nie jest narażony na występowanie powodzi. • <u>Susza</u> Gmina Ostrów Mazowiecka jest narażona na występowanie suszy rolniczej, atmosferycznej i hydrologicznej. Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi.

¹¹ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ochrona wód przed zanieczyszczeniami.
Monitoring środowiska	Monitoring wód powierzchniowych w województwie mazowieckim prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie przy udziale Centralnego Laboratorium Badawczego Oddział w Warszawie. W ramach monitoringu prowadzone są badania wód rzecznych i jeziornych. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH). Monitoring regionalny wód podziemnych prowadzi GIOŚ (stan jakościowy). Kontrolą sytuacji hydrologicznej zajmuje się również Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie

5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
1. Utrzymująca się na dobrym poziomie jakość wód podziemnych;	1. Utrzymywanie się złego stanu wód powierzchniowych; 2. Zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu suszy lub powodzi;

5.4.9. Analiza SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dobry stan chemiczny i ilościowy wszystkich badanych jednolitych części wód podziemnych. 2. Prowadzony monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. 3. Rozbudowana sieć hydrologiczna.	1. Niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych. 2. Teren narażony na występowanie suszy 3. Narażenie na występowanie powodzi w miejscowości Nieszków. 4. Zły stan JCWP, w obrębie których leży teren Gminy Ostrów Mazowiecka. 5. Działalność kopalni przyczyniająca się do obniżenia zwierciadła wód podziemnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie i zgodne z przepisami prawa. 2. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie prawidłowego użytkowania wód podziemnych. 4. Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej, nowoczesnych technologii w przemyśle i gospodarki o obiegu zamkniętym. 5. Realizacja inwestycji w dziedzinie infrastruktury przeciwpowodziowej. 6. Realizacja inwestycji w celu walki z suszą.	1. Podatność wód na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego w gminie. 2. Przedostawanie się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń z dzikich składowisk odpadów, nieszczelnych zbiorników bezodpływowych i kanalizacji. 3. Spływy powierzchniowe, wymywanie nawozów i środków ochrony roślin z pól. 4. Niedostosowanie do pojawiających się ekstremalnych zjawisk atmosferycznych (powodzi i suszy) oddziałujących na stan wód gminy. 5. Niewystarczająca przepustowość urządzeń odprowadzających wody deszczowe.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Obsługą sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o. (PUKiR).

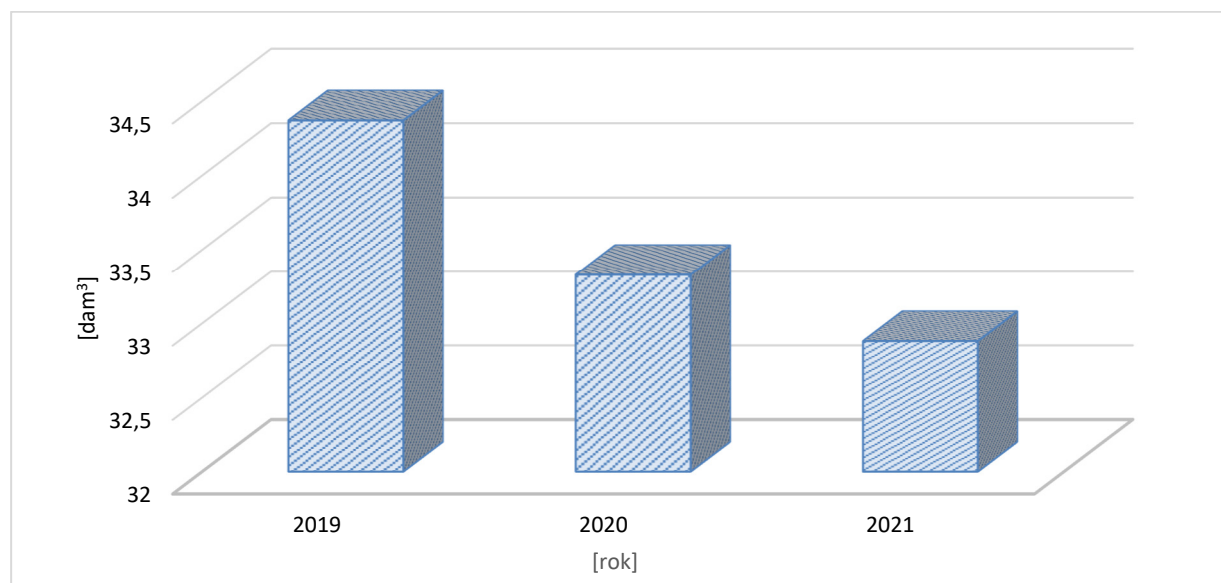
W 2021 roku całkowita długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka wynosiła 208,9 km, a ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 3 831 sztuk. Z sieci wodociągowej w 2021 roku korzystało 11 958 osób tj. 93,01 %. Pozostali mieszkańcy zaopatrywani są w wodę z prywatnych studni.

Tabela 39. Charakterystyka sieci zarządzanej wodociągowej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2019	2020	2021
Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej	km	207,0	208,3	208,9
Połączenia rozdzielczej sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.	szt.	3 696	3774	3 831
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	397,27	393,254	393,132
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	34,37	33,33	32,88
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej.	os.	11 559	11 799	11 958
Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	89,91	91,78	93,01
Zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	18,920	21,835	34,151

źródło: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o.

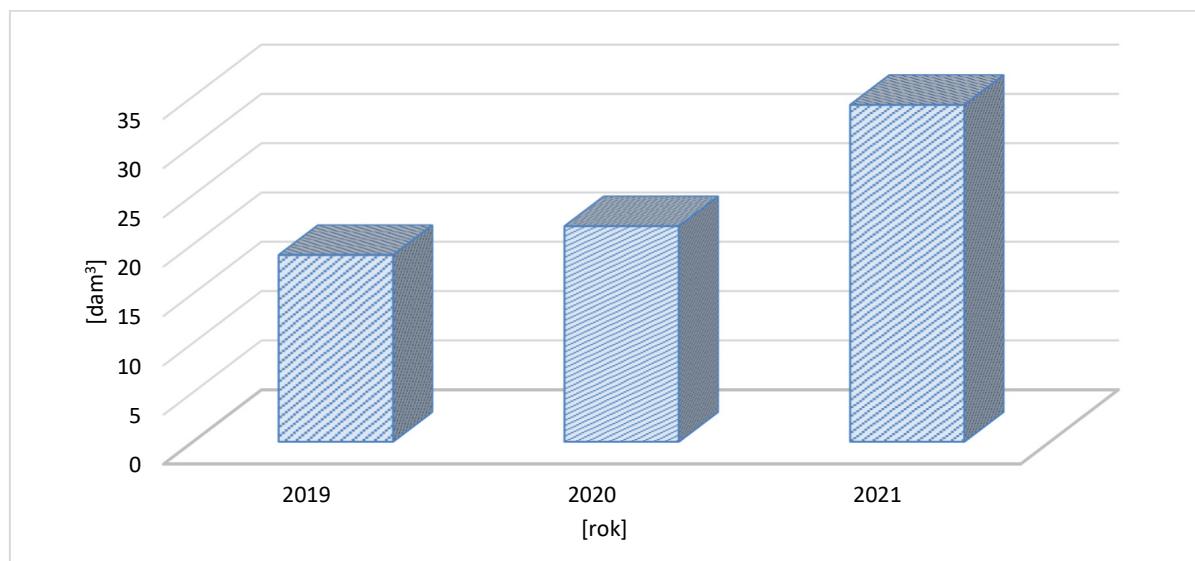
W 2021 roku ilość wody dostarczeni gospodarstwom domowym w Gminie Ostrów Mazowiecka wyniosło 393,132 dam³. Ponadto 34,151 dam³ zużyto na potrzeby przemysłu. Zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi ok. 32,88 m³.

Rysunek 31. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez PUKiR Sp. z o.o.

Jak wynika z powyższego wykresu, w ostatnich latach można zauważyć tendencję malejącą. Może to być związane z coraz większą świadomością ekologiczną mieszkańców.

Rysunek 32. Zużycie wody na potrzeby przemysłu.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez PUKiR Sp. z o.o.

Powyższy wykres ukazuje, iż na potrzeby przemysłu pobór wody wzrasta. Może to mieć związek z rozwijającym się przemysłem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Tabela 40. Ujęcia wód powierzchniowych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Użytkownik	Nazwa	Nazwa rzeki	Nazwa jeziora	Organ wydający	Znak decyzji	Data wydania	Data ważności	Nr działki	Miejscowość	Opis
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla stawów- St 8 -msc. Nowa Osuchowa	rów B	zbiornik St 8	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	501	Nowa Osuchowa	Zbiornik St8. Pobór za pomocą Mnicha M8.1.
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 3	rów A	zbiornik St 3	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	24/439	Nowa Osuchowa	Zbiornik St3. Pobór za pomocą Mnicha M3.1.
osoby fizyczne	staw rybny w Kuskowiznie	rów G-14	-	Starosta Ostrowski	RLO.6224-2-15/07	19.02.2008	31.01.2018	92	Kuskowizna	brak ważnej decyzji na pobór wód
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 11	rów B	zbiorni St 11	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	27/441	Nowa Osuchowa	Zbiornik St 11. Pobór za pomocą Mnicha M11.2.
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 11	rów B	zbiorni St 11	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	27/441	Nowa Osuchowa	Zbiornik St 11. Pobór za pomocą Mnicha M11.4.
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 11	rów B	zbiorni St 11	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	27/441	Nowa Osuchowa	Zbiornik St 11. Pobór za pomocą Mnicha M11.6
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 12	rów B	zbiorni St 12	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	27/441	Nowa Osuchowa	Zbiornik St 12. Pobór za pomocą Mnicha M12.1
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 7 i St 9	rów C	zbiorni St 7 i St 9	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	502	Nowa Osuchowa	Zbiornik St 7 i St 9. Pobór za pomocą Mnicha 7.1
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 7 i St 9	rów C	zbiorni St 7 i St 9	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	502	Nowa Osuchowa	Zbiornik St 7 i St 9. Pobór za pomocą Mnicha 9.1
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	pobór wody dla zbiornika St 10	rów C	zbiorni St 10	Starosta Ostrowski	ROŚ.6341.1.17.2012	17.09.2012	31.08.2027	505/2	Nowa Osuchowa	Zbiornik St 10. Pobór za pomocą Mnicha 10.1

źródło: RZGW w Lublinie oraz Białymstoku

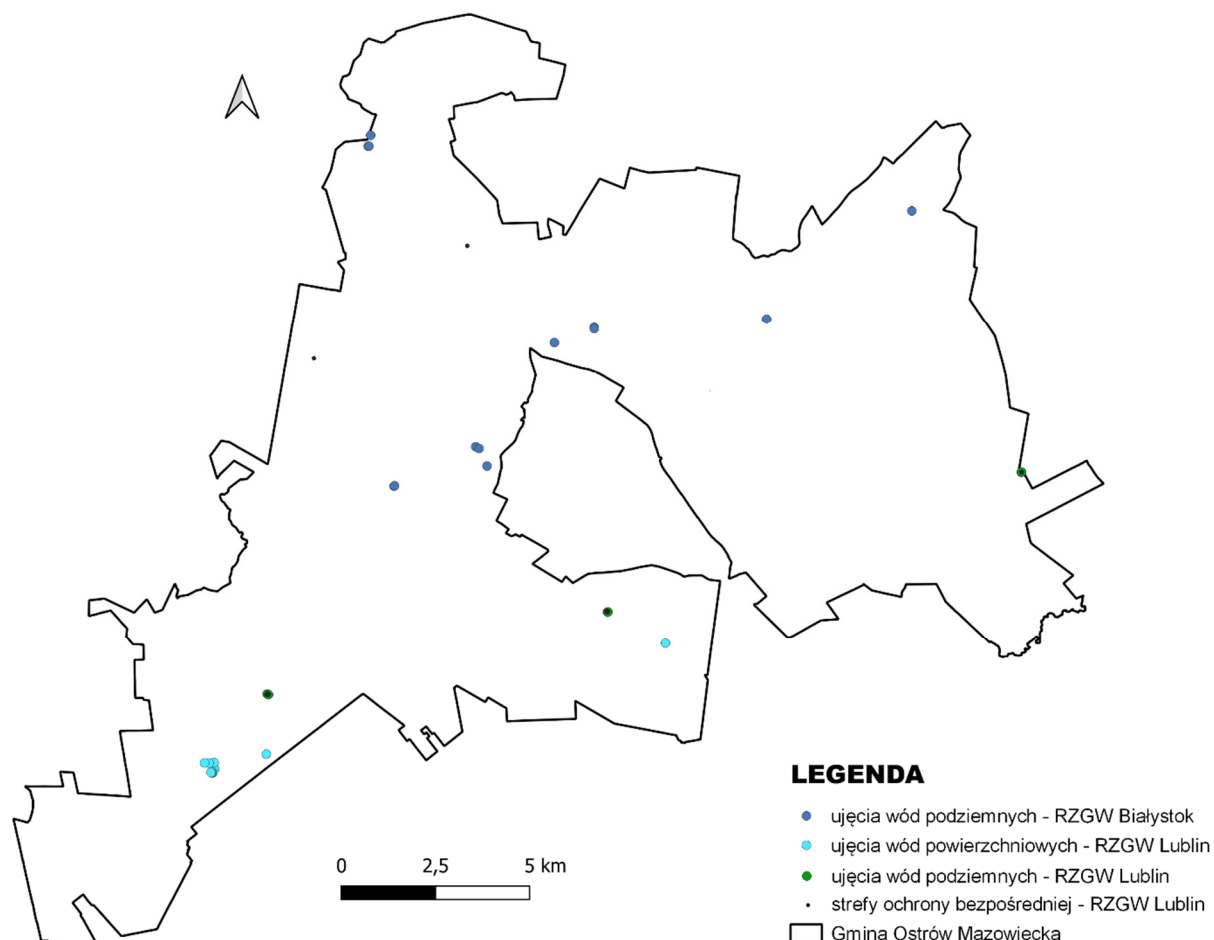
Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka znajduje się 16 ujęć wód podziemnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Tabela 41. Strefy ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych.

Właściciel	Znak decyzji	Data wydania	Organ wydający	Miejscowość
Gmina Wąsewo	BI.ZUZ.5.410.22.2018.MB	03.07.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Jelonki
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych w Ostrowi Maz.	BI.ZUZ.5.410.50.2018.MB	27.06.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Jelonki
Agencja Rezerw Materiałowych Ostrów Maz. Składnica w Komorowie	BI.ZUZ.5.410.56.2018.MB	27.06.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Komorowo
Agencja Rezerw Materiałowych Ostrów Maz. Składnica w Komorowie	BI.ZUZ.5.410.56.2018.MB	27.06.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Komorowo
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	BI.ZUZ.5.410.28.2018.MB	05.07.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Antoniewo
Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	BI.ZUZ.5.410.28.2018.MB	05.07.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Kalinowo
"PREFABET OSTRÓW MAZ." Sp. z o.o. w Komorowie	BI.ZUZ.5.410.67.2018.MB	05.07.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Komorowo
Gmina Ostrów Mazowiecka	BI.ZUZ.5.410.1.2019.ŁB	08.05.2019	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Stare Lubiejewo
Gmina Ostrów Mazowiecka	BI.ZUZ.5.410.1.2019.ŁB	08.05.2019	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Stare Lubiejewo
Gmina Łomża	BI.ZUZ.5.410.2.2019.ŁB	08.05.2019	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Sielc
Gmina Łomża	BI.ZUZ.5.410.2.2019.ŁB	08.05.2019	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Sielc
Naftogaz Sp. z o.o. w Warszawie	BI.ZUZ.5.410.51.2018.MB/DK	27.05.2020	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Stare Lubiejewo
Naftogaz Sp. z o.o. w Warszawie	BI.ZUZ.5.410.51.2018.MB/DK	27.05.2020	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Stare Lubiejewo
Stacja Paliw "PAKS"	BI.ZUZ.5.410.114.2018.MB/DK	03.06.2020	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Prosienica
Ziemia Polska Sp. z o.o. Ożarów Mazowiecki	BI.ZUZ.5.4100.2.2021.DK	31.08.2021	Dyrektor Zarządu Zlewni w Ostrołęce	Jelenie
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych	LU.ZUZ.2.4100.216.2018.MS	05.10.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim	Stara Grabownica
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych	LU.ZUZ.2.4100.213.2018.MS	05.10.2018	Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim	Nowa Osuchowa
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Spółka z o. o	LU.ZUZ.2.4100.17.2020.AK	21.04.2020	Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim	Jasienica
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Spółka z o. o	LU.ZUZ.2.4100.17.2020.AK	21.04.2020	Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim	Jasienica

źródło: RZGW w Lublinie oraz Białymstoku

Rysunek 33. Ujęcia wód podziemnych, powierzchniowych oraz strefy ochrony bezpośredniej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnionych przez RZGW w Lublinie oraz Białymstoku

Tabela 42. Ujęcia wód podziemnych zaopatrujących sieć wodociągową na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Rodzaj ujęcia	Lokalizacja (adres)	Ilość studni	Wydajność
podziemne	Sielc – dz. ew. 546	2	415,20 m ³ /d
podziemne	Stare Lubiejewo – dz. ew. 449/1, 452	2	1500 m ³ /d
podziemne	Nowa Osuchowa – dz. ew. 153/2	2	651 m ³ /d
podziemne	Stara Grabownica – dz. ew. 428/3, 428/2, 427/2	2	227,2 m ³ /d
podziemne	Jasienica – dz. ew. 276/4	2	896,2 m ³ /d
podziemne	Jelonki – dz. ew. 71/2	2	228,3 m ³ /d

źródło: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o.

Wykaz stref ochronnych:

1. SUW Sielc – obszar na działce o nr ew. 546, w formie nakładających się okręgów o promieniu $r = 10$ m od środka obudowy studni
2. SUW Stare Lubiejewo – obszar na działce o nr ew. 452, w formie odrębnych okręgów o promieniu $r = 10$ m od środka obudowy studni
3. SUW Nowa Osuchowa – obszar na działce o nr ew. 253/2, w formie wieloboku o wym. 57m x 42m x 57m x 3,5m x 4m x 5,5m x 4m x 27,5m

4. SUW Stara Grabownica – obszar na działce o nr ew. 428/2, w formie prostokąta o wym. 52,5m x 49m
5. SUW Jasienica – obszar na działce o nr ew. 276/4, w formie okręgu o promieniu $r = 8$ m dla każdego ujęcia
6. SUW Jelonki – obszar na działkach o nr ew. 71/2 i 71/4, w formie wieloboku o wym. 48m x 49m x 45m x 12m x 9m x 2,5m x 15,5m x 2,5m x 11m

Rzeczka Tuchelka zaopatruje w wodę stawy rybne w Nowej Osuchowej, a nadmiar odprowadza do granicy gminy. Jedynym zbiornikiem wodnym o znaczącej objętości są stawy rybne (pow. ok. 46,3 ha) w Nowej Osuchowej, położone na długości ok. 3 km nad rzeką Tuchelką.

5.5.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Według danych GUS, w 2021 roku łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 13,2 km w gminie i korzystało z niej 983 mieszkańców. Długość sieci kanalizacyjnej z każdym rokiem wzrasta. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wyniosła 315 szt. Poziom skanalizowania województwa określa się na poziomie 7,65%. Jest to bardzo niski poziom skanalizowania.

Według danych GUS, w 2020 r. na terenie gminy Ostrów Mazowiecka odprowadzono ogółem 17 dam³ ścieków komunalnych w oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Tabela 43. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2019	2020	2021
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	13,2	13,2	13,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	299	307	315
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	46,278	45,966	47,154
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (oczyszczalni)	os.	936	961	983
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	7,28	7,48	7,65
Ścieki przemysłowe odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam ³	1,984	1,853	2,344
Ścieki przemysłowe odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	dam ³	7,13	7,13	7,13

źródło: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o.

Gospodarstwa domowe nie posiadające kanalizacji korzystają z takich rozwiązań jak przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe. Zgodnie z danymi GUS, na koniec 2021 roku w gminie zlokalizowanych było 1 468 zbiorników bezodpływowych i 1160 przydomowych oczyszczalni ścieków.

5.5.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację, co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej można zaliczyć wszelkiego rodzaju nieszczelności i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania się ścieków przemysłowych do środowiska. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami. Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.
Monitoring środowiska	Oceną jakości wód pitnych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka zajmuje się Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrowi Mazowieckiej. W celu wykonania takiej oceny wykorzystywane są wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a także wyniki uzyskane przez producentów wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej. Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi, a także przez wytwórców ścieków - w tym zakłady przemysłowe.

5.5.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- wzrost ludności korzystającej z kanalizacji; - przyrost sieci wodociągowej; - wzrost ludności korzystającej z sieci wodociągowej; - malejący pobór wody w gospodarstwach domowych;	- brak przyrostu sieci kanalizacyjnej w ostatnich latach; - wzrastający pobór wody na potrzeby przemysłu;

5.5.5. Analiza SWOT

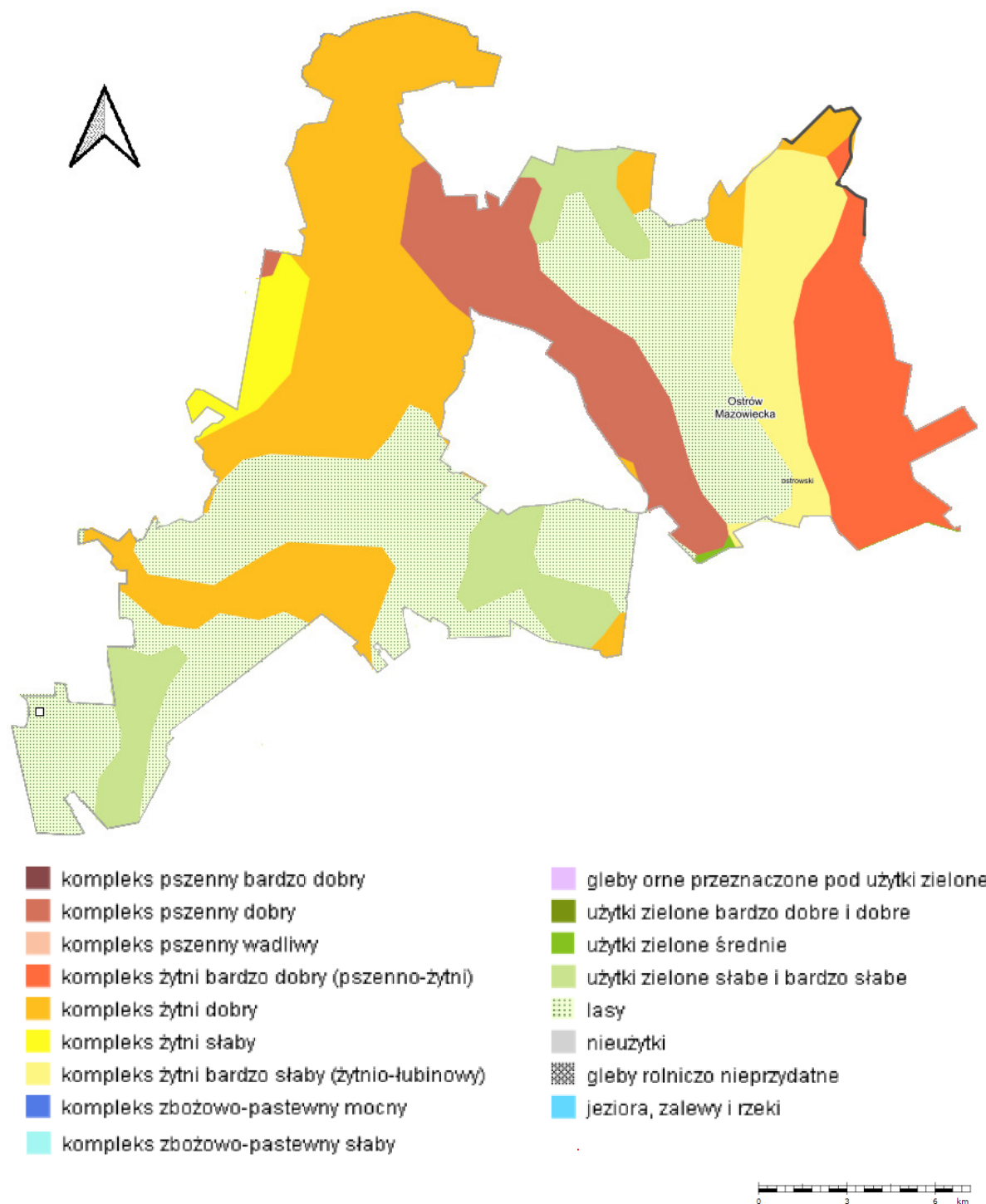
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Wysoki stopień zwodociągowania. 2. Systematyczne prace związane z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	1. Niski stopień skanalizowania gminy. 2. Zły stan wód powierzchniowych w obrębie których leży Gmina Ostrów Mazowiecka. 3. Możliwe niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców tam, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 2. Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej. 3. Rozwój nowych technologii w sektorze przemysłu w zakresie gospodarowania wodą (np. zamykanie obiegów wody).	1. Rozwój budownictwa jednorodzinnego, co wywołuje rosnący popyt na wodę pitną. 2. Zmiany klimatu prowadzące do uszkodzenia infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową (sieci, oczyszczalni ścieków, ujęć wody do spożycia).

5.6. Gleby

5.6.1. Stan aktualny

W Gminie Ostrów Mazowiecka grunty orne składają się z piaszczystych gleb bielcowych i pseudobielcowych oraz brunatnych kwaśnych i wylugowanych, w większości V i VI klasy bonitacji. Gleby brunatne właściwe zlokalizowane są przede wszystkim we wschodniej części gminy, tworząc dwa pasy: jeden w okolicach Komorowa, Starego Lubiejewa, Podborza i Ugniewa oraz drugi, ciągnący się od Gut – Bujno przez Kalinowo, Jasienicę i Smolechy po Nieskórz. Większość gruntów III klasy to gleby brunatne, a także niewielka ilość gleb torfowych, użytkowanych jako łąki. Szacuje się, że gleby torfowe, mułowo - torfowe i murszowe występują na powierzchni ponad 2300 ha (8% powierzchni gminy). Użytkowane są w większości jako łąki i niemal wszystkie są sztucznie odwadniane. Na obrzeżach dolin cieków i terenów zastoiskowych występują m.in. gleby murszowo-mineralne, ziemie czarne właściwe i czarne zdegradowane. Ich łączny udział w glebach gminy jest niewielki¹².

¹² Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016 - 2024

Rysunek 34. Mapa glebowo – rolnicza Gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: opracowanie własne na podstawie Mazowieckiego Systemu Informacji Przestrzennej
(data dostępu: 26.05.2022 r.)

Historyczne zanieczyszczenia środowiska

Zgodnie z art. 101a ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zanieczyszczenie powierzchni ziemi ocenia się na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi. Dopuszczalna zawartość w glebie i w ziemi substancji powodującej ryzyko oznacza zawartość, poniżej której żadna z funkcji pełnionych przez powierzchnię ziemi nie jest znacząco naruszona, z uwzględnieniem wpływu tej substancji na zdrowie ludzi i stan środowiska. Funkcję pełnioną przez powierzchnię ziemi ocenia się na podstawie jej faktycznego zagospodarowania i wykorzystania, chyba że inna funkcja wynika z planu zagospodarowania przestrzennego.

Według danych udostępnionych przez GDOŚ na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka nie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spęływania, odpadania, osiadania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha, lub duże – powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odklucia) płytkie – do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

- budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- opady atmosferyczne,
- działalność człowieka.

Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka nie występują osuwiska.

5.6.2. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin, nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.
Monitoring środowiska	Monitoringiem jakości gleb zajmuje się Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Warszawie oraz Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach oraz GIOŚ, który prowadzi badania na terenach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami.

5.6.3. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
Brak tendencji.	Brak tendencji.

5.6.4. Analiza SWOT

G L E B Y	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni. 2. Brak osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych.	1. Grunty orne słabej klasy. 2. Odprowadzanie przez mieszkańców nieoczyszczonych ścieków do gleby.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Zwiększenie świadomości ekologicznej rolników i mieszkańców. 2. Ograniczenie użycia chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych. 3. Zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym. 4. Przeciwdziałanie zakwaszeniu gleb poprzez wapnowanie.	1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego. 2. Zanieczyszczenia przy szlakach komunikacyjnych. 3. Nieprawidłowe praktyki rolnicze. 4. Degradacja gleb. 5. Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powierzchni ziemi. 6. Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów.

5.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.7.1. Region gospodarowania odpadami komunalnymi

Zgodnie z *Planem Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego 2024* województwo mazowieckie zostało podzielone na następujące regiony gospodarki odpadami:

1. Region centralny,
2. Region południowy,
3. Region wschodni - do którego należy Gmina Ostrów Mazowiecka
4. Region zachodni,
5. Region tworzony z województwem podlaskim,
6. Region tworzony z województwem łódzkim.

Podział województwa mazowieckiego na RGOK został zniesiony. Wskazane zmiany wynikają z przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (Dz. U. 2019 poz. 1579), która zmieniła przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2022 r. poz. 699 z późn. zm.) m.in. w zakresie zniesienia regionów gospodarki odpadami oraz zmiany regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na instalacje komunalne.

Instalacje komunalne do przetwarzania odpadów funkcjonujące na terenie województwa mazowieckiego zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 44. Lista funkcjonujących instalacji komunalnych prowadzona przez Marszałka Województwa Mazowieckiego na podstawie art. 38b ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699, z późn. zm.)

Typ instalacji	Adres instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego
MBP	ul. Witosa 94, 26-600 Radom, gm. Radom	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „RADKOM” Sp. z o. o., ul. Witosa 76, 26-600 Radom
MBP	ul. Turskiego 4, 07-401 Ostrołęka, gm. Ostrołęka	Ostrołęckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o., ul. Joselewicza 1, 07-410 Ostrołęka
MBP	Stare Lubiejewo, ul. Łomżyńska 11, 07-300 Ostrów Mazowiecka, gm. Ostrów Mazowiecka	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o. o., ul. B. Prusa 66, 07-300 Ostrów Mazowiecka
MBP	Wola Suchożebrska, ul. Sokołowska 2	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o. o., ul. Błonie 3, 08-110 Siedlce 08-125 Suchożebry, gm. Suchożebry
MBP	ul. Wólczyńska 249, 01-919 Warszawa, gm. Warszawa	BYŚ Wojciech Byśkiniewicz ul. Arkuszowa 43, 01-934 Warszawa
MBP	ul. Stefana Bryły 6, 05-800 Pruszków, gm. Pruszków	Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o. o., ul. Stefana Bryły 6, 05-800 Pruszków
MBP	Wola Ducka 70A, 05-408 Glinianka, gm. Wiązowna	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Lekaro Jolanta Zagórska, Wola Ducka 70A, 05-408 Glinianka
MBP	ul. Zawodzie 18, 02-981 Warszawa, gm. Warszawa	REMONDIS sp. z o. o., ul. Zawodzie 18, 02-981 Warszawa
MBP	ul. Turystyczna 38, 05-830 Nadarzyn, gm. Nadarzyn	Przedsiębiorstwo Usługowe Hetman Sp. z o.o., al. Krakowska 110/114, 00-971 Warszawa
MBP	Poświętne, ul. Pułska 5, 09-100 Płońsk, gm. Płońsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o. o., ul. Adama Mickiewicza 4,
MBP	Wola Pawłowska, 06-400 Wola Pawłowska, gm. Ciechanów	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Ciechanowie, ul. Gostkowska 83, 06-400 Ciechanów
MBP	Kobierniki 42, 09-413 Sikórz, gm. Stara Biała	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o. o., ul. Przemysłowa 17, 09-400 Płock
MBP	Rachocin, 09-200 Sierpc, gm. Sierpc	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu Sp. z o. o., ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc
Składowisko odpadów	ul. Witosa 98, 26-600 Radom, gm. Radom	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „RADKOM” Sp. z o. o. ul. Witosa 76, 26-600 Radom
Składowisko odpadów	Wola Suchożebrska, ul. Sokołowska 2 08-125 Suchożebry, gm. Suchożebry	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o. o., ul. Błonie 3, 08-110 Siedlce
Składowisko odpadów	Otwock–Świerk, ul. Lennona 4, 05-400 Otwock, gm. Otwock	Amest Otwock Sp. z o. o., ul. Lennona 4, 05-400 Otwock
Składowisko odpadów	Stare Lipiny, Al. Niepodległości 253, 05-200 Wołomin, gm. Wołomin	Miejski Zakład Oczyszczania w Wołominie Sp. z o. o., ul. Łukasiewicza 4, 05-200 Wołomin
Składowisko odpadów	Uniszki-Cegielnia, 06-500 Mława, gm. Wieczfnia Kościelna	NOVAGO Sp. z o. o., ul. Grzebskiego 10, 06-500 Mława
Składowisko odpadów	Kosiny Bartosowe 57, 06-521 Kosiny Bartosowe, gm. Wiśniewo	NOVAGO Sp. z o. o., ul. Grzebskiego 10, 06-500 Mława
Składowisko odpadów	Kobierniki 42, 09-413 Sikórz, gm. Stara Biała	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o. o. ul. Przemysłowa 17, 09-400 Płock
Składowisko odpadów	Stare Lubiejewo, ul. Łomżyńska 11, 07-300 Ostrów Mazowiecka, gm. Ostrów Mazowiecka	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o. o., ul. B. Prusa 66, 07-300 Ostrów Mazowiecka

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Typ instalacji	Adres instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego
Składowisko odpadów	ul. BWTZ 19, 05-170 Zakroczym, gm. Zakroczym	Przedsiębiorstwo Gospodarki INWEST Sp. z o. o., ul. Parkowa 1E, 05-230 Kobyłka
Składowisko odpadów	Dalanówek, 09-100 Dalanówek, gm. Płońsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o. o., ul. Adama Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk
Składowisko odpadów	07-401 Ostrołęka, ul. Turskiego 4	Ostrołęckie towarzystwo Budownictwa Społecznego, ul. B. Joselewicza 1, 07-410 Ostrołęka
Składowisko odpadów	05-800 Pruszków, ul. Przejazdowa 1	Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie, Sp. z o. o. ul. Przejazdowa 1 ul. Stefana Bryły 6, 05-800 Pruszków
Składowisko odpadów	Wola Pawłowska, 06-400 Wola Pawłowska, gm. Ciechanów	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Ciechanowie, ul. Gostkowska 83, 06-400 Ciechanów
Składowisko odpadów	Kraśnicza Wola, obręb 0018, dz. nr ew. 5/1, gm. Grodzisk Maz.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Grodzisku Mazowieckim Sp. z o. o. 05-825 Chrzanów Duży 15 A
Składowisko odpadów	Jaskółowo, obręb 0016, dz. nr ew. 382, 383, 384, gm. Nasielsk	Nasielskie Budownictwo Mieszkaniowe Sp. z o. o., ul. Kilińskiego 1/3 lok 16, lok.2, 05-190 Nasielsk
Składowisko odpadów	Rachocin, 09-200 Sierpc, gm. Sierpc	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu Sp. z o. o., ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc
MBP	ul. Przemysłowa 45, 07-411 Ławy, gm. Rzekuń	MPK sp. z o.o., ul. Kołobrzeska 5, 07-401 Ostrołęka

MBP - Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku

Składowisko odpadów - Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, stan na dzień 11.04.2022 r.

W 2021 roku odpady komunalne niesegregowane odebrane od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Ostrów Mazowiecka, przekazano do Instalacji MBP w Starym Lubiejewie zarządzanej przez ZGK w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o.o. oraz do Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze. Wszystkie niesegregowane odpady zostały poddane przetwarzaniu w procesie odzysku D13 i R12.

5.7.2. Odpady wytwarzane na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka

Odpady komunalne

Odpady komunalne na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, jak: obiekty użyteczności publicznej (ośrodki zdrowia, szkoły) oraz infrastruktury (handel, obiekty turystyczne, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych, takie jak: odpady z koszy ulicznych, zmiotki. Odpady komunalne z terenu powiatu odbierane są w postaci nieselektywnej (zmieszanej) oraz selektywnej.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu gminy w ostatnich latach zajmowało się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o.

W ramach wprowadzonego systemu gospodarowania odpadami właściciele nieruchomości zamieszkałych oraz wykorzystywanych na cele rekreacji indywidualnej mają możliwość selektywnego zbierania odpadów „u źródła” (bezpośrednio na terenie nieruchomości). Odbiorem tych odpadów zostały objęte następujące frakcje odpadów:

- 1) papier;
- 2) szkło;
- 3) tworzywa sztuczne i metale;
- 4) bioodpady;
- 5) popiół;
- 6) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 7) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 8) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Masę poszczególnych odpadów komunalnych odebranych i zebranych od mieszkańców z terenu gminy Ostrów Mazowiecka przedstawia poniższa tabela.

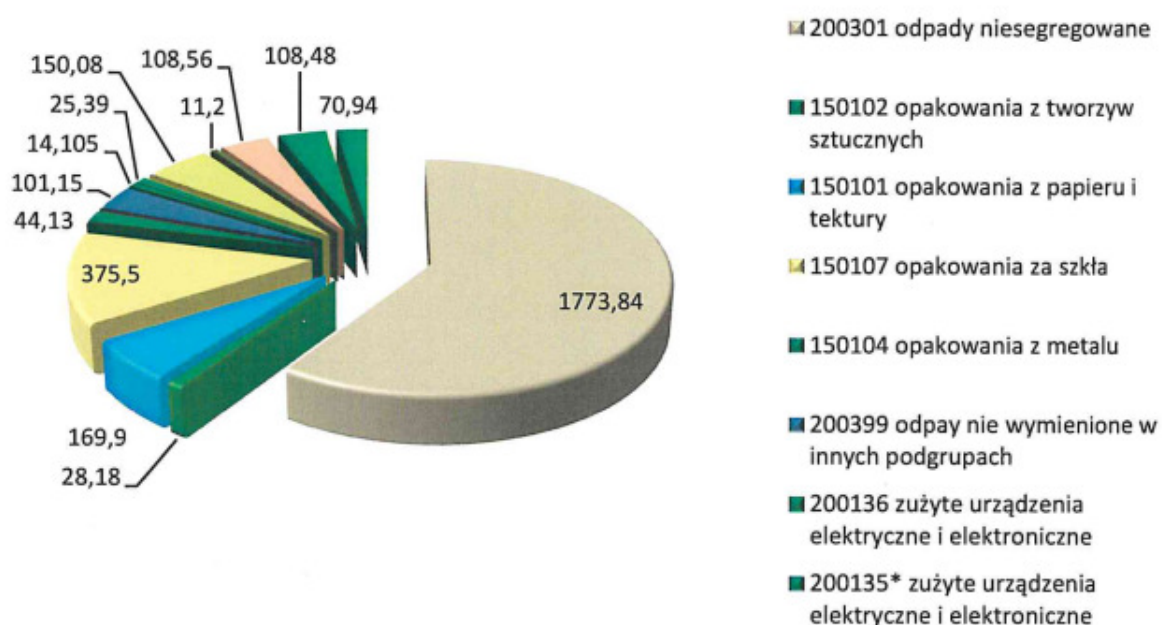
Tabela 45. Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Ostrów Mazowiecka w 2021 r.

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów z nieruchomości zamieszkałych	Masa odebranych odpadów z nieruchomości niezamieszkałych	Masa odebranych odpadów w PSZOK	Masa zebranych przez podmioty zbierające odpady komunalne	Razem
[Mg]					
Opakowania z papieru i tektury (15 01 01)	169,15	0	0,75	0	169,90
Opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02)	25,14	0,9	2,14	0	28,18
Opakowania z metali (15 01 04)	0	0	0	44,13	44,13
Zmieszane odpady opakowaniowe (15 01 06)	49,2	0,56	0,32	0	150,08
Opakowania ze szkła (15 01 07)	375,5	0	0	0	375,5
Zużyte opony (16 01 03)	70,54	0,4	0	0	70,94
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów	0	5,5	5,7	0	11,2

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów z nieruchomości zamieszkałych	Masa odebranych odpadów z nieruchomości niezamieszkałych	Masa odebranych odpadów w PSZOK	Masa zebranych przez podmioty zbierające odpady komunalne	Razem
[Mg]					
ceramicznych i elementów wyposażenia(17 01 07)					
Odpady ulegające biodegradacji (20 02 01)	0	0,9	0	0	0,9
Odpady wielkogabarytowe (20 03 07)	104,38	1,16	2,94	0	108,48
Inne odpady nieulegające biodegradacji (20 02 03)	0	108,56	0	0	108,56
Odpady komunalne niewymienione w innych grupach (20 03 99)	101,15	0	0	0	101,15
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (20 01 36)	14,105	0	0	0	14,105
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 0121 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (20 01 35*)	23,39	0	0	0	25,39
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (20 03 01)	1468,22	305,62	0	0	1773,84

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ostrów Mazowiecka za rok 2021

Rysunek 35. Ilość odpadów komunalnych [Mg].

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ostrów Mazowiecka za rok 2021

Według danych GUS, w 2020 roku na terenie gminy znajdowało się 7 dzikich wysypisk o łącznej powierzchni 70m². W latach poprzednich nie zaobserwowano tego problemu.

Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

na terenie gminy Ostrów Mazowiecka stworzony został punkt selektywnie zebranych odpadów komunalnych. Dzięki niemu właściciele nieruchomości objęci systemem posiadają dodatkowe opcje umożliwiające właściwe postępowanie z odpadami - ich segregację i przekazanie do zagospodarowania. Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka PSZOK prowadzony jest przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o. PSZOK znajduje się w Ostrowi Mazowieckiej przy ul. Wileńskiej 117. Punkt przyjmuje odpady od poniedziałku do piątku w godzinach od 10⁰⁰ do 13⁰⁰.

W punkcie przyjmowane są od mieszkańców niżej wykazane odpady komunalne powstające w gospodarstwach domowych:

- papier i tektura, opakowania z papieru i tektury, tworzywa sztuczne, opakowania z tworzyw sztucznych,
- metale, opakowania z metali oraz opakowania wielomateriałowe,
- szkło oraz opakowania ze szkła,
- bioodpady,
- odpady niebezpieczne,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu,
- substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne,
- zużyte opony,
- tekstylia i odzież.

Poziomy recyklingu

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021 poz. 888) gminy były zobowiązane do osiągnięcia poziomów określonych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167)¹³. Zgodnie z ówczesnym rozporządzeniem:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła przewidziany dla roku 2020 wynosił 50 %;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przewidziany dla roku 2020 r. wynosił 70 %.

Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów nałożyła na kraje członkowskie konieczne do osiągnięcia poziomu ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Dla Polski od wyznaczonych

¹³ Rozporządzenie uchylone Ustawą z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 2361)

terminów została wprowadzona 4-letnia derogacja. Poziomy na poszczególne lata oraz sposób ich obliczania były określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 2412). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w 2020 r. wynosił 35%.

Z danych wynika, że w 2020 r. poziom recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, został osiągnięty w gminie i wyniósł 61,92%.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych biodegradowalnych również został dotrzymany i wyniósł 0,5%.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020 poz. 2361) od roku 2021, gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 20% wagowo – za rok 2021;
- 25% wagowo – za rok 2022;
- 35% wagowo – za rok 2023;
- 45% wagowo – za rok 2024;
- 55% wagowo – za rok 2025;
- 56% wagowo – za rok 2026;
- 57% wagowo – za rok 2027;
- 58% wagowo – za rok 2028;
- 59% wagowo – za rok 2029;
- 60% wagowo – za rok 2030;
- 61% wagowo – za rok 2031;
- 62% wagowo – za rok 2032;
- 63% wagowo – za rok 2033;
- 64% wagowo – za rok 2034;
- 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Zgodnie z powyższym, w 2021 roku gmina Ostrów Mazowiecka uzyskała poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w wysokości 27,35% - obowiązkowy poziom został osiągnięty. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 100%. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 0,5%.

Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO)

W dniu 1 lipca 2017 r. wszedł w życie Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO), zgodnie z którym odpady są zbierane w sposób określony w ówczynie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2019 r. poz. 2028)¹⁴.

Realizowana na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka gospodarka odpadami komunalnymi nakierowana jest na tworzenie warunków właściwego zbierania odpadów w sposób selektywny oraz zagospodarowania odpadów, zapewniających osiągnięcie określonych przepisami poziomów recyklingu i odzysku oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. 2021 poz. 906) pojemniki oraz worki do zbierania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych oznaczone powinny być w następujący sposób:

- 1) papier – odpady z papieru, w tym odpady z tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru niebieskiego, oznaczonych napisem „Papier”;
- 2) szkło – odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło”;
- 3) metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe – odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady z tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru żółtego, oznaczonych napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;
- 4) bioodpady - zbiera się w pojemnikach lub workach koloru brązowego, oznaczonych napisem „BIO”.

Odpady przemysłowe

Do podmiotów posiadających pozwolenie na wytworzenie odpadów na terenie gminy Ostrów Mazowiecka wydane przez Starostę Powiatu Ostrowskiego należą:¹⁵

- Transport Międzynarodowy i Krajowy Jan Mierzejewski, Malinowo Stare 15, 07-407 Czerwin,
- Canexpol Sp. z o. o. Komorowo ul. Kolejowa 25, 07 – 310 Ostrów Mazowiecka,
- P.P.U.H RELPAL Adam Reluga Nagoszewo 5, 07-300 Ostrów Mazowiecka.

Do podmiotów posiadających pozwolenie na wytworzenie, zbieranie i przetwarzanie odpadów na terenie gminy Ostrów Mazowiecka wydane przez Marszałka Województwa Mazowieckiego należą:¹⁶

- Ziemia Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Pańskiej 98 lok. 102 REGON: 141543151. Zezwolenie dotyczy przetwarzania odpadów o kodzie 19 08 05 w procesie biologicznej obróbki beztlenowej mającej na celu produkcję środków poprawiających właściwości gleby „ProEma-1” i „ProEma-6” w instalacji zlokalizowanej na dz. nr ewid. 336/1 w m. Jelenie w gm. Ostrów Mazowiecka.

¹⁴ Akt zastąpiony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. 2021 poz. 906)

¹⁵ Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej, stan na 22.06.2022 r.

¹⁶ Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, stan na 15.06.2022 r.

Odpady w postaci wyrobów zawierających azbest

Program usuwania odpadów zawierających azbest z terenu gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2014 – 2032 został opracowany i wdrożony ze względu na narastający problem bezpiecznego dla środowiska i kosztownego procesu unieszkodliwiania tych niebezpiecznych odpadów. Funkcjonowanie programów otwiera drogę do starania się o dofinansowanie działań związanych z demontażem, transportem i składowaniem (unieszkodliwieniem) wyrobów azbestowych dzięki m.in. temu, że wraz z aktualną inwentaryzacją szacuje koszty stopniowego usuwania wyrobów azbestowych.

Główne cele Programu to¹⁷:

- unieszkodliwienie i usunięcie wyrobów zawierających azbest,
- ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych występowaniem azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Program tworzy nowe możliwości, m.in.:

- wprowadzanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania,
- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,

Ponadto Program Oczyszczania Kraju z Azbestu przewiduje:

- przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych dających możliwości egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu,
- zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej, szczególnie gmin.

Materiały zawierające azbest występują przede wszystkim jako pokrycia dachowe na budynkach mieszkalnych i budynkach gospodarczych (stodoły, wiaty, garaże, altany) oraz w rurach i złączach azbestowo-cementowych. Wyroby zawierające azbest składowane są także na posesjach mieszkańców i działkach gruntowych.

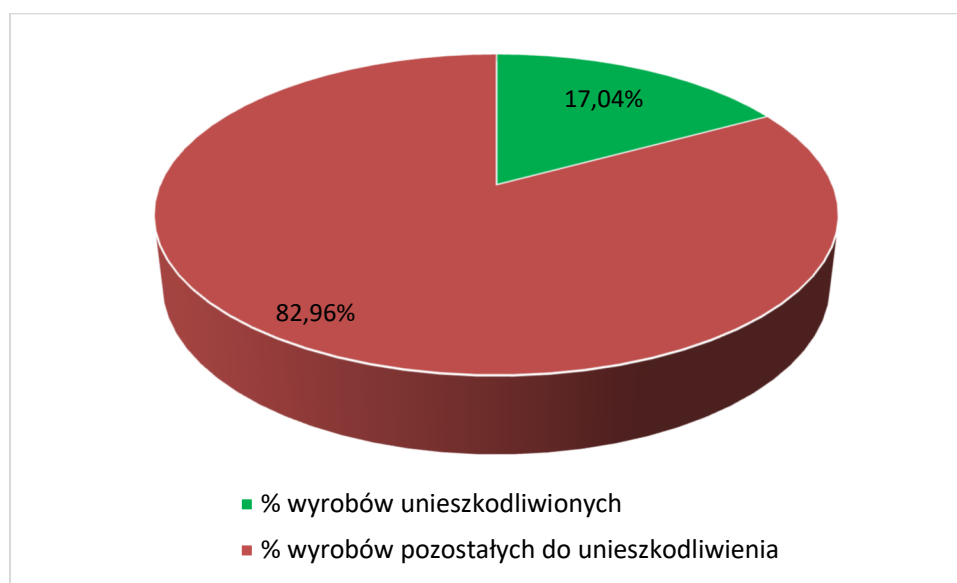
¹⁷ *Program usuwania odpadów zawierających azbest z terenu gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2014 – 2032*

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące azbestu w gminie.

Tabela 46. Ilość azbestu zinwentaryzowanego, unieszkodliwionego oraz pozostałego do unieszkodliwienia na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Ilość azbestu		
Zinwentaryzowanego [kg]	Unieszkodliwionego [kg]	Pozostałego do unieszkodliwienia [kg]
8 902 312	1 517 026	7 385 286

źródło: bazaazbestowa.gov.pl, data dostępu: 13.06.2022 r.

Rysunek 36. Ilość wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia [%] na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego wykresu, tylko 17,04 % wyrobów azbestowych unieszkodliwiono od tej pory.

Tabela 47. Dofinansowania WFOŚiGW w Warszawie w latach 2019 – 2021 do usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest dla gminy Ostrów Mazowiecka.

Data podpisania umowy	Nazwa zadania	Kwota umowy
24.07.2019	Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka - etap V	20 955,78
02.09.2020	Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka - etap VI	50 000,00
14.09.2021	Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka - etap VII	30 000,00

źródło: WFOŚiGW w Warszawie

5.7.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka o obiegu zamkniętym – nowe wytyczne Komisji Europejskiej

2 grudnia 2015 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dotyczący budowania gospodarki o obiegu zamkniętym (tzw. circular economy). Idea gospodarki o obiegu zamkniętym polega na zamknięciu cyklu życia produktu, który w ujęciu linearnym oznacza sekwencję: produkcja - użytkowanie - usunięcie odpadu (ujęcie zwane "od kołyski do grobu" – ang. "from cradle to grave"). Zamykając cykl życia otrzymujemy zaś sekwencję: produkcja – użytkowanie – wykorzystanie odpadu w kolejnym cyklu produkcyjnym (ujęcie zwane "od kołyski do kołyski" – ang. "from cradle to cradle"). Istotą tego podejścia jest wykorzystanie odpadów powstałych w cyklu życia produktu i tym samym ograniczenie zużycia surowców, zmniejszenie ilości składowanych odpadów oraz zwiększenie strumienia odpadów wykorzystywanych w ramach odzysku i recyklingu.

Poprzez wdrożenie proponowanych rozwiązań planuje się na terenie poszczególnych gmin całego kraju m.in. osiągnięcie do 2035 r. poziomu 65% w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Strumień odpadów przeznaczonych do składowania ma wynieść do 2035 r. maksymalnie 10%. Zagadnienia te uwzględnia zarówno *Krajowy plan gospodarki odpadami 2022*, jak również *Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2016-2022*. W celu wdrożenia gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym zostały już uruchomione fundusze na pilotażowe programy, których celem jest upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie powiatu.

Według KPZPO do działań w ramach środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów, które znajdują zastosowanie również w *Planie gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2016-2022*, należą m. in.:

- realizacja projektów badawczych i demonstracyjnych w dziedzinie technologii ZPO oraz upowszechnianie wyników badań,
- prowadzenie promocji ekoprojektowania (systematycznego uwzględniania aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jaki dany produkt wywiera na środowisko przez cały cykl życia, przez realizację projektów badawczych w zakresie ekoprojektowania),
- prowadzenie ogólnokrajowej platformy informacyjnej nt. ZPO jako bazy danych, opracowań i zaleceń dotyczących wdrażania ZPO dla potrzeb samorządów, instytucji i przedsiębiorców,
- uwzględnienie w priorytetach NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w perspektywie 2016-2020 możliwości wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw na działania dotyczące: zmiany technologii na technologie małoodpadowe, innowacyjne (analogiczne jak do programów efektywności energetycznej), tworzenie nowych form działalności związanej z zapobieganiem powstawaniu odpadów,
- promowanie, propagowanie instrumentów ekonomicznych zmniejszających zużycie jednorazowych opakowań i przedmiotów, gdzie jest to uzasadnione (kaucja za butelki zwrotne, opłata za torby jednorazowe),
- promowanie przeglądów ekologicznych procesów produkcyjnych, mających na celu inwentaryzację i zbilansowanie przepływu surowców, produktów, usług i odpadów oraz określenie zależności przyczynowo - skutkowych warunkujących wytwarzanie odpadów;
- wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego (ISO, EMAS),

- kampanie promujące sens hierarchii sposobów postępowania z odpadami (w tym: zachęty do mniej konsumpcyjnego stylu życia),
- lokalna platforma internetowa na rzecz ZPO opracowana częściowo na poziomie krajowym, realizowana w kontekście lokalnym,
- współpraca interesariuszy (administracja rządowa, samorządy regionalne i lokalne, organizacje zrzeszające przemysł, konsumenci) na rzecz ZPO,
- tworzenie sieci współpracujących instytucji oraz infrastruktury na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów (zapobieganie powstawaniu odpadów żywności przez działalność sieci banków żywności umożliwiającej gromadzenie i dystrybucję żywności wśród osób potrzebujących, oraz tworzenie sieci napraw, wymiany i ponownego użycia produktów lub ich składników),
- inicjowanie i promowanie poprzez samorządy terytorialne inicjatyw, konkursów dla „niskoodpadowych” gmin, miast w stałych cyklicznych programach wieloletnich,
- akcje informacyjno-edukacyjne w zakresie ZPO dla instytucji publicznych i społeczeństwa, skutkujące wprowadzaniem konkretnych działań w zakresie ZPO np. zielone zamówienia publiczne,
- opracowanie i wdrożenie bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, umożliwiającej monitoring wdrażania ZPO,
- promowanie i wspomaganie stosowania przydomowych kompostowni odpadów zielonych.

Ponadto, w obszarze zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji, wskazać należy na następujące kierunki działań wynikające z KPGO 2022:

1. Powtórne użycie (w przypadku odpadów komunalnych innych niż odpady żywności i odpady ulegające biodegradacji):
 - a. tworzenie punktów ponownego użycia umożliwiających wymianę rzeczy używanych (m.in. przy PSZOK). Punkty takie powinny dawać możliwość pozostawienia sprawnych, a już niepotrzebnych (np. urządzeń domowych) i pobrania innych użytecznych rzeczy;
 - b. tworzenie punktów napraw rzeczy / produktów (które właściciele chcieliby w dalszym ciągu użytkować, lub przekazać po naprawie zainteresowanym);
 - c. organizowanie giełd wymiany różnych rzeczy (w tym w szczególności: urządzeń domowych, ubrań i obuwia).
2. Ekoprojektowanie (systematyczne uwzględnianie aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jakie dany produkt wywiera na środowisko na etapie wytwarzania i przez cały cykl życia oraz realizację projektów badawczych w zakresie ekoprojektowania a także takie projektowanie, które wydłuża czas użytkowania produktu i pozwala na wykorzystanie elementów do powtórnego użycia).
3. Tworzenie banków żywności gromadzących i dystrybuujących dla osób potrzebujących żywność o krótkim czasie pozostającym do upływu terminu ich przydatności do spożycia.
4. Wykorzystywanie odpadów żywności niezdatnej dla ludzi do innych celów (np. na potrzeby skarmiania zwierząt).
5. Edukacja w zakresie zasad zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych (w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji).

5.7.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, ruchy masowe ziemi a także samozapłon gazów składowiskowych.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień, takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje, takie jak „Sprzątanie Świata”.
Monitoring środowiska	Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, który zajmuje się działalnością kontrolną.

5.7.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest; - przewodzenie działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów; - przewodzenie akcji informacyjno-edukacyjnych;	- niska świadomość społeczeństwa w zakresie należytego postępowania z odpadami, - pojawienie się dzikich wysypisk w gminie;

5.7.6. Analiza SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Osiągnięte poziomy recyklingu w gminie. - Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych. - Funkcjonujący PSZOK na terenie gminy. - Ciągle usuwanie wyrobów zawierających azbest.	- Wzrastająca masa odpadów komunalnych z każdym rokiem. - Konieczność zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami. - Spalanie odpadów w domowych kotłach. - Występowanie „dzikich wysypisk”. - Nie wszyscy mieszkańcy zbierają selektywnie odpadów. - Nadal istniejące wyroby zawierające azbest.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Intensyfikacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami. - Rozwój selektywnego zbierania odpadów. - Zwiększenie stopnia odzysku materiałów ze strumienia odpadów komunalnych. - Dofinansowania do unieszkodliwiania wyrobów azbestowych.	- Nieprzepisowe składowanie odpadów. - Dzikie wysypiska. - Zbieranie i magazynowanie odpadów bez wymaganego zezwolenia.

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
5. Promocja działań w kierunku rozwoju zagadnień zapobiegania powstawaniu odpadów.	
6. Wzrastająca masa odpadów zbieranych selektywnie.	
7. Modernizacja i rozbudowa instalacji komunalnych.	

5.8. Zasoby geologiczne

5.8.1. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2022. poz. 1072 z późn. zm.). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
 2. Wydobywania kopalin ze złóż,
 - 2a. Poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż,
 3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
 4. Podziemnego składowania odpadów,
 5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Marszałek lub Starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest konieczne w przypadku, gdy prowadzone działania służą zaspokojeniu potrzeb własnych osób fizycznych i spełniają odpowiednie warunki, gdyż zgodnie z „art. 4 ust. 1. ustawy przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobyć:

1. będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych,
2. nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym;
3. nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy:

ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

Art. 4 ust. 2 ustawy:

W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.8.2. Stan aktualny

Na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka znajdują się złoża piasków i żwirów, które stanowią bazę na potrzeby budownictwa oraz drogownictwa.

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka przedstawiono w poniższej tabeli.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Tabela 48. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka w 2021 r.

Kod	Nazwa złoża	Gminy	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Nkz	Forma złoża	Sposób i system eksploatacji	Pow. złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
								geologiczne bilansowe	przemysłowe	
KN 13574	Guty-Bujno	Ostrów Mazowiecka	eksploatacja złoża zaniechana	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, wgłębny	7,92	2 494	-	-
KN 14451	Guty-Bujno I	Ostrów Mazowiecka	złożo zagospodarowane	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	4,86	944	294	7
KN 18177	Jelenie	Ostrów Mazowiecka	złożo zagospodarowane	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, stokowo-wgłębny	1,45	338	-	6
KN 18879	Jelenie II	Ostrów Mazowiecka	złożo rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, spod wody	2,97	1 284	1 284	-
KN 1543	Jelonki Przyborowie*	Ostrów Mazowiecka, Wąsewo	eksploatacja złoża zaniechana	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, wgłębny	8,96	1 509	-	-
KN 8154	Komorowo	Ostrów Mazowiecka	Złożo eksploatowane okresowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	8,50	1 950	1 950	-
KN 20182	Komorowo I	Ostrów Mazowiecka	eksploatacja złoża zaniechana	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	11,06	2 437	-	-
KN 15038	koziki	Ostrów Mazowiecka	Złożo eksploatowane okresowo	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	4,50	669	669	-
KN 1539	Prosienica II*	Ostrów Mazowiecka, Stary Lubotyń	złożo rozpoznane wstępnie	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	Pokładowo - soczewkowa	odkrywkowy, ścianowy	17,19	1 906	-	-
KN 18031	Prosienica II/1	Ostrów Mazowiecka	Złożo eksploatowane okresowo	Złoża piasków budowlanych	Pokładowo - soczewkowa	odkrywkowy, ścianowy	5,74	982	982	-
KN 18148	Prosienica II/2	Ostrów Mazowiecka, Stary Lubotyń	złożo zagospodarowane	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	21,10	8 523	3 396	161
KN 8114	Prosienica III	Ostrów Mazowiecka	Złożo eksploatowane okresowo	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	12,83	829	829	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

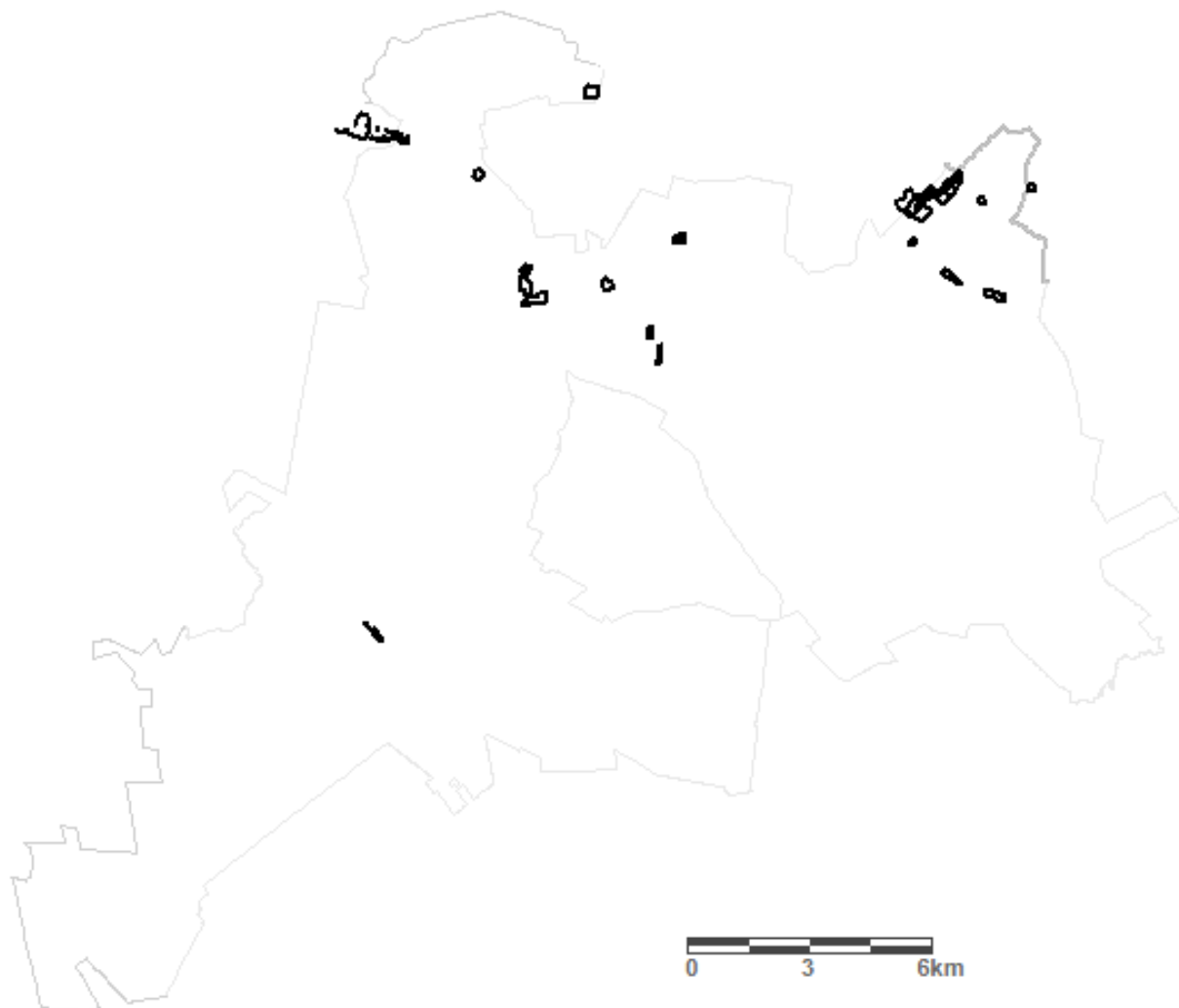
Kod	Nazwa złoża	Gminy	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Nkz	Forma złoża	Sposób i system eksploatacji	Pow. złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
								geologiczne bilansowe	przemysłowe	
KN 11725	Prosienica IV*	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	1,88	768	768	-
KN 18661	Prosienica V	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	pokładowa	odkrywkowy, stokowo wgłębny	1,95	669	-	-
KN 19359	Prosienica VI	Ostrów Mazowiecka	Złoże eksploatowane okresowo	Złoża piasków budowlanych	Pokładowo - soczewkowa	odkrywkowy, ścianowy	8,98	3 302	886	-
KN 18759	Przyjmy	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, b.d.	4,41	598	-	-
KN 18216	Rynoły II*	Ostrów Mazowiecka, Szumowo	złoże rozpoznane szczegółowo	b.d.	pokładowa	odkrywkowy, b.d.	2,15	676	676	-
KN 19918	Stare Lubiejewo	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, wgłębny	4,13	1 807	-	-
KN 20263	Stare Lubiejewo I	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, ścianowy	3,19	742	-	-
KN 20336	Stare Lubiejewo II	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, wgłębny	5,70	1 474	-	-
KN 19186	Zakrzewek	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, wgłębny	3,89	1 310	-	-
KN 19362	Zalesie	Ostrów Mazowiecka	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków budowlanych	pokładowa	odkrywkowy, wgłębny	8,77	677	-	-

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce stan na 31 XII 2021 r.

Na terenie powiatu znajdują się również złoża skreślone z zasobów:

- KN 9687 Prosiénica Kolonia.

Rysunek 37. Złoża zlokalizowane na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: <http://geoportal.pgi.gov.pl/>, data dostępu: 08.07.2022 r.

Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka jest zlokalizowanych 10 czynnych odkrywkowych zakładów górniczych. Zakład górniczy JELENIE posiada koncesję Starosty Ostrowskiego, a pozostałe, tj. JELENIE II, GUTY BUJNO I, KOMOROWO, KOZIKI, PROSIENICA II/1, PROSIENICA II/2, PROSIENICA III, PROSIENICA IV i PROSIENICA VI, działa na podstawie koncesji wydanych przez Marszałka Województwa Mazowieckiego (stan na 14.06.2022 r.).

Tabela 49. Obowiązujące koncesje wydane przez Marszałka Województwa Mazowieckiego na wydobywanie kopalin na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Nazwa złoża	Nr decyzji koncesyjnej	Data udzielenia koncesji	Data obowiązywania koncesji
Guty Bujno I	udzielenie: 115/13/PŚ.G zmiana: 115/13/PŚ.G	22.05.2013	31.12.2033
Jelenie II	udzielenie: 138/18/PE.I	18.06.2018	18.06.2038
Komorowo	udzielenie: decyzja Nr 3/97, wydana 18.04.1997 r.; zmiana: Z1:RiOŚ.IV.7512-48/98, wydana 13.11.1998 r.	13.11.1998	31.12.2025
	zmiana: 290/15/PŚ.G, wydana 22.12.2015 r.		
Koziki	udzielenie: 136/16/PE.I	27.04.2016	30.04.2036
Prosenica II/1	udzielenie: 294/16/PE.I	12.10.2016	31.12.2031
Prosenica II/2	udzielenie: 294/16/PE.I zmiana: 80/18/PE.I	11.10.2016	31.12.2055
Prosenica III	udzielenie: 225/11/PŚ.G zmiana: 121/14/PŚ.G	05.09.2011	31.12.2031
Prosenica IV	udzielenie: 254/16/PE.I	29.08.2016	31.12.2026
Prosenica VI	udzielenie: 55/20/PE.I	08.04.2020	08.04.2040

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, stan na 15.06.2022 r.

W latach 2018-2021 tereny po zakończeniu działalności dwóch zakładów gorniczych - GUTY BUJNO/1 i PROSIENICA KOLONIA zostały zrekultywowane¹⁸.

Kontrole

W latach 2018-2021 pracownicy inspekcyjno – techniczni Urzędu Marszałkowskiego przeprowadzili 5 kontroli w nadzorowanych zakładach górniczych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka. W tym samym czasie na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka nie odnotowano nielegalnej eksploatacji złóż kopalin¹⁹.

5.8.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobycie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z: • technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury, • monitoringiem i wymianą informacji, • podjęciem niezbędnych badań naukowych, • prowadzeniem szkoleń i edukacji.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobycie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobycia surowców.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz związanego w tym, możliwego realnego negatywnego wpływu na środowisko i mieszkańców.

¹⁸ Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie

¹⁹ Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie

Monitoring środowiska	Organy nadzoru górniczego, w granicach swojej właściwości, wykonują zadania określone w przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2021 r. poz. 1420 z późn. zm.). Zgodnie z art. 168 ww. organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, w szczególności w zakresie: 1. bezpieczeństwa i higieny pracy; 2. bezpieczeństwa pożarowego; 3. ratownictwa górniczego; 4. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania; 5. ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie; 6. zapobiegania szkodom; 7. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów po działalności górniczej.
------------------------------	--

5.8.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
• pozyskiwanie surowców; • rekultywacja terenów zdegradowanych;	• ingerencja w środowisko naturalne związana z eksploatacją surowców naturalnych;

5.8.5. Analiza SWOT

ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Obecność na terenie gminy udokumentowanych złóż surowców.	1. Ingerencja w środowisko naturalne związana z eksploatacją surowców naturalnych. 2. Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobywania zasobów mineralnych. 3. Zmiany kierunku i natężenia odpływu znajdujących się na gruncie wód opadowych lub roztopowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Stosowanie najnowszych technologii w czasie ewentualnej eksploatacji zasobów naturalnych, co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby; 2. Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców.	1. Degradacja gleb. 2. Zmiany stosunków wodnych w okolicach miejsc, w których prowadzono prace wydobywcze. 3. Nielegalne wydobywanie surowców naturalnych.

5.9. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszym Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2022 poz. 916) mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
 - Puszcza Biała;
- Użytki ekologiczne – 10 szt.;
- Pomniki przyrody – 11 szt.

Obszary Natura 2000

Obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Poniżej przedstawiono specjalnej ochrony ptaków Puszcza Biała znajdujący się na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

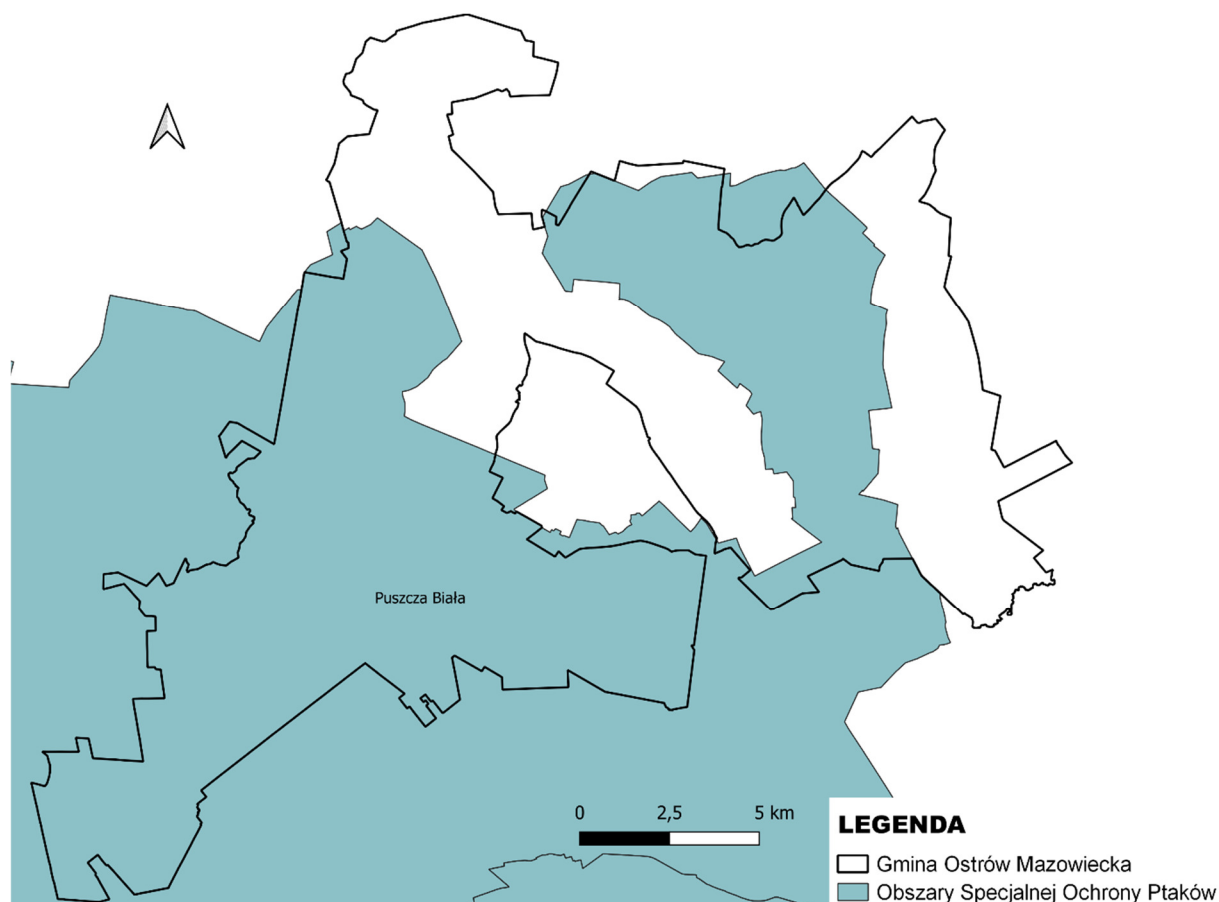
Tabela 50. Obszar Natura 2000 Puszcza Biała na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Nazwa	Puszcza Biała
Kod obszaru	PLB140007
Rodzaj	Dyrektywa ptasia
Data wyznaczenia w Polsce	05.11.2004 r.
Powierzchnia [ha]	83 779,74 ha, w tym 17 777,0 ha na terenie gminy Ostrów Mazowiecka
Położenie	Woj. mazowieckie, powiaty: wyszkowski, ostrołęcki, ostrowski, legionowski, pułtowski
Akt prawny o wyznaczeniu	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków
Plany zadań ochronnych	Zarządzenie nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 [Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z 2014r. Poz. 3828] Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 [Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z 2014r. Poz. 9977] Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 4 maja 2016r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 [Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z 2016r. Poz. 4446]

źródło: crfop.gdos.gov.pl, data dostępu: 14.06.2022 r.

Obszar Puszcza Biała stanowi jeden z największych kompleksów leśnych na Mazowszu, usytuowany między Bugiem a Narwią. Najważniejszymi rzekami przepływającymi przez te lasy są: Brok, Struga, Truchelka, Turka i Wymarkacz - dopływy Narwi i Bugu. Lasy w postaci kilka kompleksów, o różnym zwarcie, pokrywają większość obszaru ostoi. Obecnie posiadają one jedynie znaczenie gospodarcze. Teren zdominowany jest przez suche siedliska porośnięte sośninami w średnim wieku, a lokalnie występują drzewostany dębowo-grabowe, jesionowo-olszowe i olszowe. Niektóre fragmenty zbiorowisk leśnych mają zachowany prawie naturalny charakter. Na obszarze ostoi w dolinach potoków występują również łąki i zarośla wierzbowe oraz dwa małe kompleksy stawów rybnych. Przedmiotami ochrony na obszarze są takie gatunki ptaków jak: bocian czarny, błotniak łąkowy, derkacz, lelek, dzięcioł czarny, kobuz, lerka, świergotek polny, jarzębatka, gąsiorek czy dudek zwyczajny²⁰.

²⁰ <https://www.gov.pl/web/rdos-warszawa>, data dostępu: 14.06.2022 r.

Rysunek 38. Obszary Natura 2000 na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez GDOŚ

Plan Zadań Ochronnych (PZO)

Plan zadań ochronnych jest podstawowym dokumentem przy zarządzaniu zasobami przyrodniczymi dla ochrony których, zostały utworzone obszary sieci Natura 2000. Tworzy on podstawę do prowadzenia działań ochronnych siedlisk oraz gatunków zwierząt, wskazując podmioty odpowiedzialne za wykonanie jego założeń.

Dokument ten jest sporządzany na okres dziesięciu lat, obejmuje on m.in.

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- cele działań ochronnych;
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk; monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów; uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza

terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;

- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – (Dz. U. L 206 z 22.7.1992 ze zm.) oraz art. 28 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., tryb sporządzania określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010r. Nr 34, poz. 186 ze zmianami).

Projekty planów zadań ochronnych i wydawane na ich podstawie projekty zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych, opracowywane były w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 *Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski*, były zamieszczane na platformie informacyjno – komunikacyjnej.

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania (art. 42 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

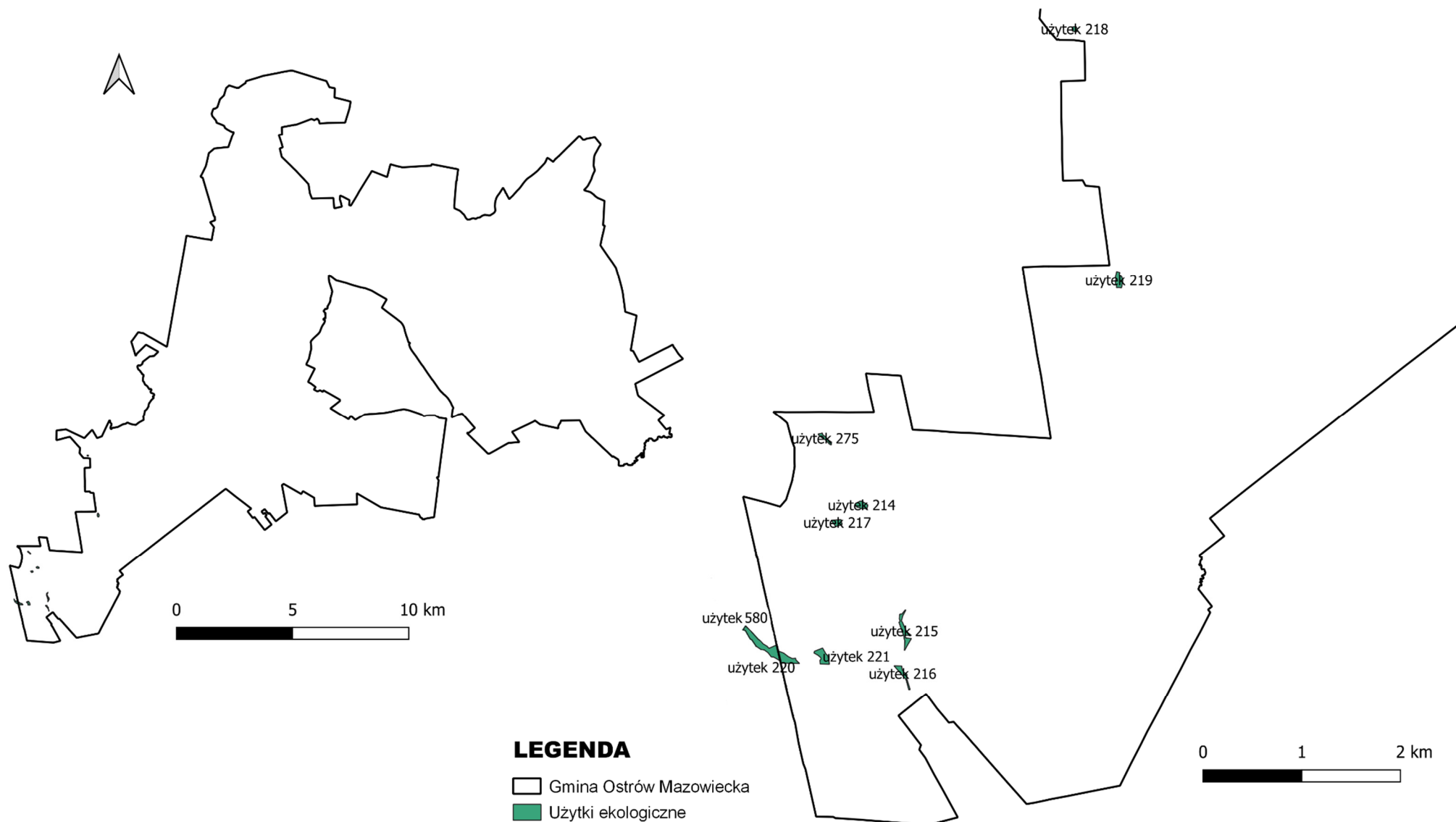
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Tabela 51. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Nazwa użytku	lokalizacja	rodzaj	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego	Opis wartości przyrodniczej
1.	Użytek 214	ewidencja gruntów 255/4	bagno	14.09.1996	0,56	Rozporządzenie Nr 3/96 Wojewody Ostrołęckiego z dn. 19.08.1996 w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa ostrołęckiego	b.d.
2.	Użytek 215	ewidencja gruntów 277	bagno		1,41		b.d.
3.	Użytek 216	ewidencja gruntów 286	torfowisko		0,72		torfowisko
4.	Użytek 217	ewidencja gruntów 260	bagno		0,50		Teren bagienny
5.	Użytek 218	ewidencja gruntów 630	bagno		0,22		b.d.
6.	Użytek 219	ewidencja gruntów 456/1	bagno		0,85		teren podmokły porośnięty olszą
7.	Użytek 220	ewidencja gruntów 279	bagno		1,27		teren podmokły
8.	Użytek 221	ewidencja gruntów 279	bagno		1,33		teren podmokły
9.	Użytek 275	Gmina Długosiodło ewidencja gruntów 254/1	bagno		0,4		tereny bagienne
10.	Użytek 580	Gmina Brańszczyk ewidencja gruntów 274	bagno		2,68		teren podmokły

źródło: crfop.gdos.gov.pl, data dostępu: 14.06.2022 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rysunek 39. Użytki ekologiczne na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez GDOŚ

Pomniki przyrody

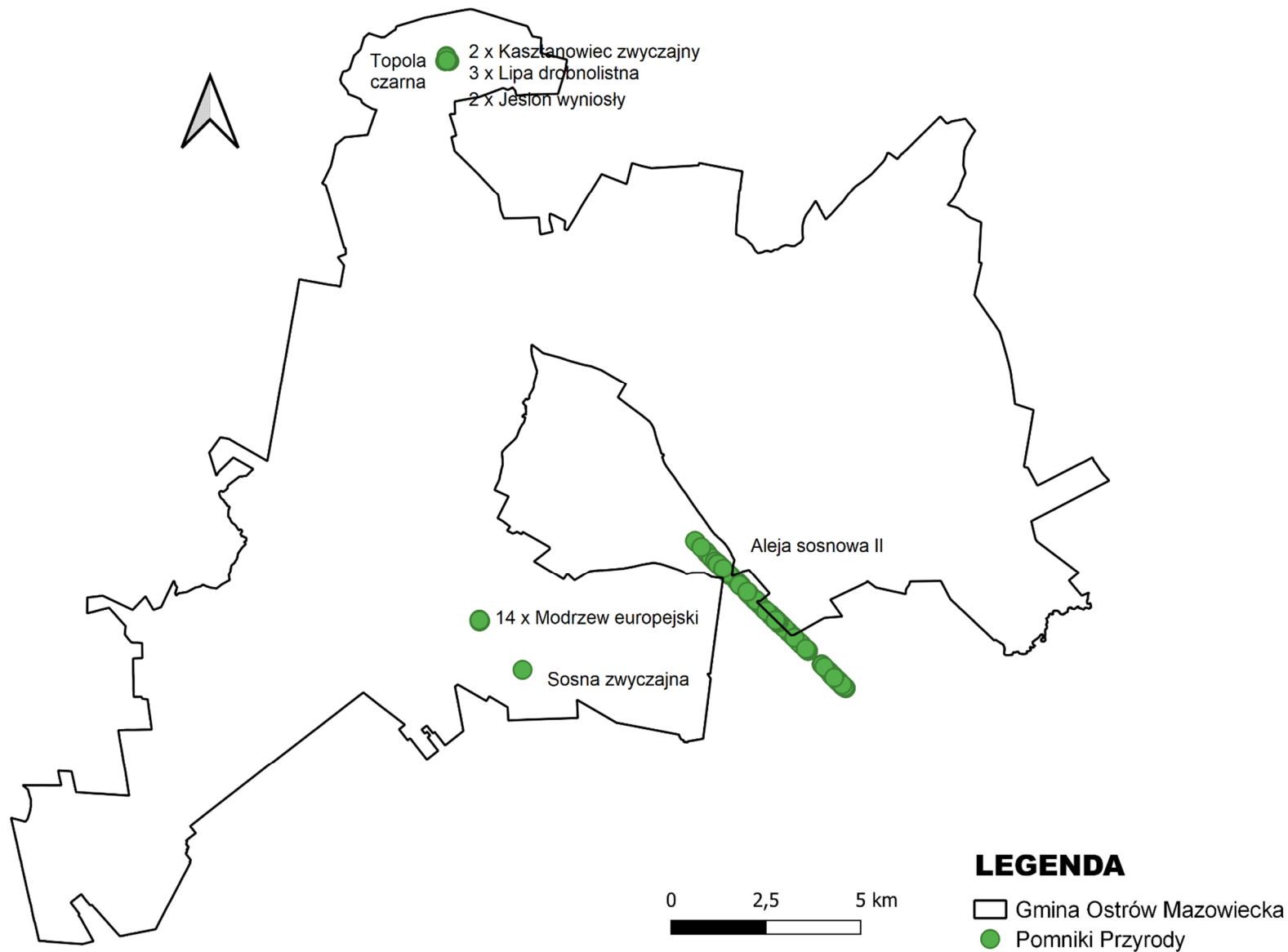
Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Tabela 52. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Data utworzenia	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Wys. [m]	Opis lokalizacji
1.	28.07.2005	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 23.06.2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody "Aleja Sosnowa II	295 sosen zwyczajnych (<i>Pinus sylvestris</i>).	45-109	10-30	wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 677 na odcinku od granic miejscowości Małkinia Górna poprzez obszar gminy Małkinia Górna do miejscowości Ostrów Mazowiecka poprzez obszar gminy Ostrów Mazowiecka. Lewa strona drogi od Małkini do Ostrowi Mazowieckiej
2.	21.03.2008	Rozporządzenie Nr 13 Wojewody Mazowieckiego z dnia 26.02.2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu ostrowskiego	14 modrzewi europejskich (<i>Larix decidua</i>)	69-103	32-35	GRUPA DRZEW - Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, Leśnictwo Dąbrowa, oddział 3 c
3.			Jesion wyniosły – (<i>Fraxinus excelsior</i>)	155	31	Park po PGR
4.			Jesion wyniosły – (<i>Fraxinus excelsior</i>)	108	20	Park po PGR
5.			Lipa drobnolistna – (<i>Tilia cordata</i>)	115	26	pgr
6.			Lipa drobnolistna – (<i>Tilia cordata</i>)	120	18	pgr
7.			Lipa drobnolistna – (<i>Tilia cordata</i>)	140	28	pgr
8.			Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) – (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	114	19	pgr
9.			Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) – (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	98	21	pgr
10.			Topola czarna – (<i>Populus nigra</i>)	132	32	pgr
11.			Sosna zwyczajna (<i>Pinus sylvestris</i>).	83	20	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, Leśnictwo Turka, oddział 30 D

źródło: CRFOP, data dostępu: 14.06.2022 r.

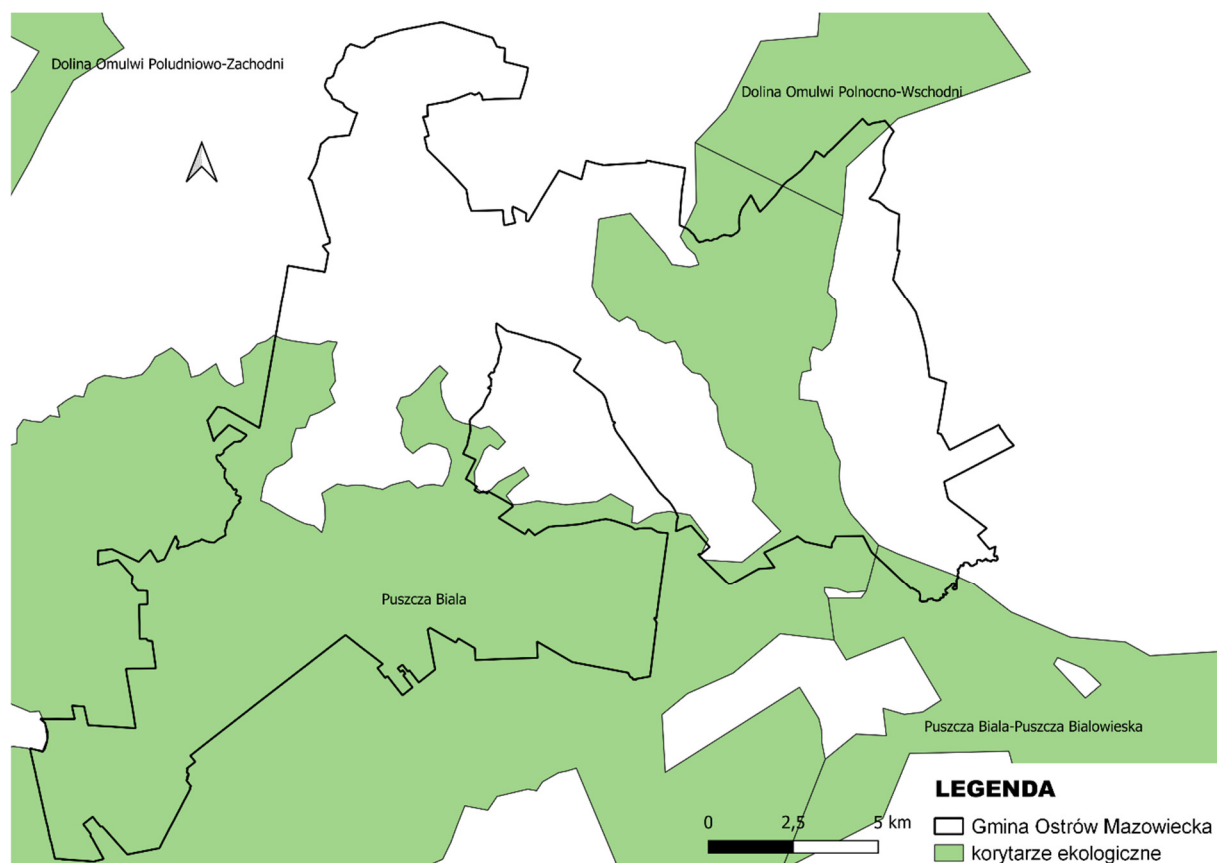
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rysunek 40. Pomniki przyrody na obszarze gminy Ostrów Mazowiecka
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez GDOŚ

Korytarze ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów. Na poniższej mapie przedstawiono korytarze ekologiczne biegnące przez teren gminy Ostrów Mazowiecka.

Rysunek 41. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez GDOŚ

5.9.2. Grunty leśne

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych w 2021 r. na terenie gminy Ostrów Mazowiecka wyniosła 11 647,10 ha, co daje lesistość na poziomie 40,3% (średnia krajowa wynosi 29,6%). Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka przedstawiono w poniższej tabeli.

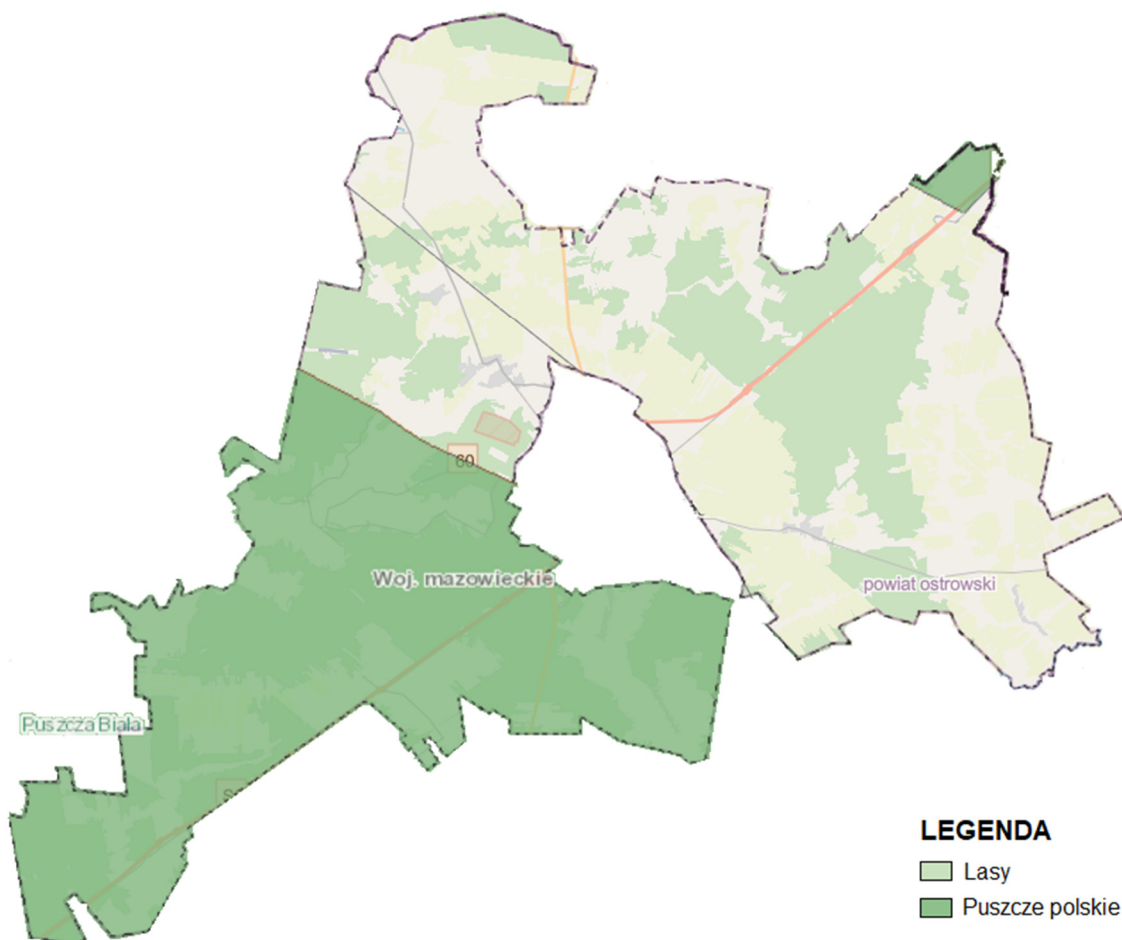
Tabela 53. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

wskaźnik	jednostka	Rok		
		2019	2020	2021
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	11 633,68	11 647,11	11 647,10
Lesistość	%	40,3	40,3	40,3
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	9 049,82	9 063,25	9 063,24
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	9 041,82	9 055,25	9 055,24
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	9 038,46	9 051,89	9 051,88
Grunty leśne prywatne ogółem	ha	2 583,86	2 583,86	2 583,86
Powierzchnia lasów	ha	11 398,80	11 411,82	11 411,82
Lasy publiczne ogółem	ha	8 814,94	8 827,96	8 827,96
Lasy prywatne ogółem	ha	2 583,86	2 583,86	2 583,86
Tereny zieleni osiedlowej	ha	1,28	1,28	b.d.
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	1,28	1,28	b.d.

źródło: GUS

Ok. 108 km² powierzchni gminy stanowią lasy Puszczy Białej, które tworzą wyjątkowo korzystny mikroklimat. Gatunkiem dominującym w gminie Ostrów Mazowiecka jest sosna. Charakteryzuje się ona cennym rodzimym ekotypem, wywodzącym swój rodowód z pierwotnych lasów Puszczy Białej. Stąd też nawiązanie do sosny znajduje się w herbie gminy.

Lasy gminy Ostrów Mazowiecka w większości należą do Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka. Niewielka ich część w zachodniej części gminy należy do Nadleśnictwa Wyszaków. W Nadleśnictwie Ostrów Mazowiecka ok. 98% drzewostanów jest pochodzenia sztucznego, tzn. powstała z sadzenia.

Rysunek 42. Lasy i puszcze na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

źródło: www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy, data dostępu: 15.06.2022 r.

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się w oparciu o Uprozczone Plany Urządzenia Lasów lub decyzje administracyjne określające zadania z zakresu gospodarki leśnej wydane na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu. Ww. dokumenty (UPUL i ISL) opracowywane są na okres 10 lat.

5.9.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki. W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się: – utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych, – regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów, – wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych, – zwiększanie naturalnej retencji wodnej, – uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych, – odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować nad minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska występujące na terenie gminy. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych. Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska	Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.
------------------------------	---

5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
Zwiększająca się powierzchnia lasów w ostatnich latach;	Zmniejszona liczba pomników przyrody;

5.9.5. Analiza SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Występowanie obszarów chronionych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka. 2. Systematyczne działania na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych na terenie gminy. 3. Duże zróżnicowanie gatunkowe i siedliskowe, a także występowanie wielu gatunków chronionych oraz specyficznych siedlisk. 4. Lesistość na poziomie wyższym niż średnia krajowa.	1. Przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka. 2. Napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy. 3. Gatunki inwazyjne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Uwzględnianie obszarów chronionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. 2. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. 3. Ochrona i rozwój lasów poprzez realizację założeń Planów Urządzania Lasów. 4. Wsparcie dla projektów związanych ze zwiększaniem retencji.	1. Zanieczyszczenie środowiska (powietrza, gleb, wód). 2. Złe metody prowadzenia gospodarki rolnej. 3. Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną przyrody. 4. Czynniki atmosferyczne. 5. Pożary. 6. Urbanizacja. 7. Płoszenie zwierząt z lasów i nieużytków. 8. Zmniejszenie mozaiki siedlisk przez rozwój budownictwa. 9. Ekspansja gatunków obcych, w tym inwazyjnych. 10. Zagrożenie siedlisk przyrodniczych, gatunków oraz upraw leśnych ze strony patogenów. 11. Zmiany klimatyczne powodujące, m.in. degradację siedlisk (przede wszystkim hydrogenicznymi) oraz pogorszenie stanu zachowania gatunków. 12. Zagrożenie pożarami w lasach. 13. Choroby roślin, drzew i krzewów.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.) mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

- 1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
- 2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
- 3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
- 4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Zagrożenie spowodowania poważnej awarii może również wynikać z transportu substancji niebezpiecznych. Dotyczy to np. paliw płynnych, które przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie zlokalizowane są stacje paliw płynnych.

5.10.2. Działania kontrolne

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie prowadzi kontrole podmiotów korzystających ze środowiska na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka. Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej podlegają kontroli raz na 3 lata zgodnie z art.31 ust.1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1070 z późn. zm.).

Z informacji udostępnionych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie wynika, że na terenie gminy Ostrów Mazowiecka nie występują zakłady zaliczane do grupy zakładów o dużym ani zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz tzw. potencjalnych sprawców awarii.

W okresie 2019-2021 r. nie prowadzono żadnych kontroli. Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w ostatnich latach nie wystąpiły awarie przemysłowe ani zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

5.10.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewy mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych a także brać czynniki klimatyczne pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi oraz pożarami. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę, możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na etapie projektowania oraz budowy dróg oraz należy usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych. Należy również na terenach zakładów przemysłowych projektować systemy do odpowiedniego zabezpieczania magazynowanych substancji niebezpiecznych.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.
Monitoring środowiska	Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy: Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Pożarnej oraz Straży Granicznej.

5.10.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
• brak zdarzeń o charakterze poważnej awarii przemysłowej ani zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej;	• wzrastające zapotrzebowanie na paliwa płynne i gazowe; • wzrost natężenia ruchu pojazdów oraz zwiększenie przewozów substancji i preparatów niebezpiecznych;

5.10.5. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Brak zdarzeń o charakterze poważnej awarii przemysłowej ani zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej. 2. Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej.	1. Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne. 2. Zwiększenie natężenia ruchu na drogach oraz zapotrzebowania na transport paliw oraz materiałów niebezpiecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Opracowanie metod postępowania na wypadek wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie. 2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych. 3. Możliwość finansowania zakupu środków oraz sprzętu niezbędnego do usuwania skutków poważnych awarii ze środków krajowych i zewnętrznych.	1. Możliwość wystąpienia poważnej awarii. 2. Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

6. Działania mające na celu poprawę jakości środowiska w latach 2020-2021

W celu przeanalizowania realizacji zadań wpisujących się w Program Ochrony Środowiska w gminie Ostrów Mazowiecka dokonano przeglądu ostatniego Raportu o stanie gminy za rok 2020 oraz 2021 ze względu na fakt, iż w ostatnich latach nie wykonano raportu z programu ochrony środowiska.

Przykładowe zrealizowane działania na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w celu ochrony klimatu i jakości powietrza

- „Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Ostrów Mazowiecka”. W ramach przedmiotowego zadania wymienionych zostało 768 lamp sodowych na nowoczesne lampy ledowe.
- Wymiana oświetlenia ulicznego na nowe oprawy LED w miejscowościach: Komorowo ul. Majdan, Koziki – Pólki, Kuskowizna, Nagoszewka, Rogóznia, Sielc, Ugniewo ul. Leśna, Nowe Lubiejewo, Jelenie, Koziki-Majdan, Dybki, Biel, Ugniewo.
- Termomodernizacja budynku remizo-świetlicy w Gutach-Bujno. Docieplono budynek i wymieniono drzwi garażowe.
- Zakup drona badającego skład dymu z kominów. Na zadanie otrzymano dotację z Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza i Mikroklimatu
- Przebudowa i rozbudowa świetlicy wiejskiej w komorowie – etap II świetlica. W ramach zadania dokonano termomodernizacji budynku, zamontowano pompę ciepła.
- Wyposażenie w piec na biomasę remizo - świetlicy w Komorowie
- „Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza w gminie Ostrów Mazowiecka”. W 2020 roku została podpisana umowa na realizację zadania, w ramach którego na budynkach mieszkalnych zostanie zamontowanych 7 zestawów solarnych, 13 instalacji fotowoltaicznych, 7 kotłów na biomasę, 9 pieców gazowych, 4 piece elektryczne, 1 piec olejowy oraz 2 pompy ciepła. Ponadto w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Komorowie zostaną zamontowane panele fotowoltaiczne, piec gazowy oraz będzie przeprowadzona termomodernizacja starej części szkoły. Z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
- „Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka”. W ramach projektu na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka zostały zinwentaryzowane systemy ogrzewania c.o. w budynkach mieszkalnych. Realizacja zadania pozwoli na zaplanowanie oraz wdrożenie projektów wymiany tradycyjnych kotłów centralnego ogrzewania na ekologiczne. Całkowita wartość projektu 120 000,00 zł, kwota dofinansowania 120 000,00 zł. Z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie
- Uruchomiono program „50000+ na wymianę pieców C.O.”/ W ramach programu dofinansowano zainstalowanie 13 kotłów na pellet, 6 pomp ciepła, 8 kotłów gazowych, 5 kotłów na ekogroszek, 1 kocioł na węgiel, 1 kocioł na drewno zgasowane. Ponadto przeprowadzono 73 kontrole źródeł ciepła.

Realizacja programu „Czyste powietrze” w gminie Ostrów Mazowiecka

Zgodnie z danymi WFOŚiGW w Warszawie na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka realizowano Program „Czyste Powietrze”. Poniżej przedstawiono dane dot. dofinansowań na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.

Tabela 54. Ilość wypłaconych dofinansowań do przedsięwzięć polegających na zakupie i montażu urządzeń i instalacji grzewczych w ramach Programu „Czyste Powietrze” w latach 2019-2021* w gminie Ostrów Mazowiecka.

Nazwa podstawowego źródła ciepła	2019	2020	2021
gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	0	0	1
kocioł na węgiel	12	14	8
kocioł gazowy kondensacyjny	42	41	19
kocioł na biomasę spełniający warunki programu	38	39	0
kocioł na pellet drzewny	0	20	51
kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie	0	0	11
kocioł zgazowujący drewno	0	0	1
kotłownia gazowa (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa)	0	25	46
pompa ciepła grunt/woda	3	3	0
pompa ciepła powietrze	3	5	0
pompa ciepła powietrze/woda (o podwyższonej klasie efektywności energetycznej)	0	3	19
system ogrzewania elektrycznego	0	1	1
węzeł cieplny	1	0	0
Kolektory słoneczne	0	0	0
Mikroinstalacja fotowoltaiczna	1	6	22

*podział na lata ze względu na rok zawarcia umowy

źródło: WFOŚiGW w Warszawie, dane na dzień 20.06.2021 r.

Tabela 55. Ilość wypłaconych dofinansowań do termomodernizacji budynków w ramach Programu „Czyste Powietrze” w latach 2019-2021 w gminie Ostrów Mazowiecka.

Termomodernizacja	2019	2020	2021
Termomodernizacja (docieplenie, wymiana okien, drzwi)	40	83	86
Termomodernizacja (docieplenie, wymiana okien, drzwi, wentylacja mechaniczna)	41	83	88
Termomodernizacja (wszystkie budynki istniejące)	72	142	177

źródło: WFOŚiGW w Warszawie, dane na dzień 20.06.2021 r.

Do pozostałych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska współfinansowanych ze środków WFOŚiGW w Warszawie należy przedsięwzięcie polegające na modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka. Umowę podpisano 24 lipca 2020 r. na kwotę 700 000 zł.

Przykładowe zrealizowane działania na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w celu zmniejszenia zagrożenia hałasem

Inwestycje drogowe dotyczyły następujących dróg:

- Droga Kalinowo – Guty Bujno
- Droga Komorowo ul. Chabrowa
- Droga Komorowo ul. Łąkowa
- Droga Komorowo ul. Szkolna
- Droga Podborze ul. Torowa
- Droga Sielc - Pólki
- Droga Stare Lubiejewo ul. Żale (Porozumienie z Miastem Ostrów Mazowiecka)
- Droga Sagaje
- Droga Przyjmy k. Poręby
- Droga Nowa Osuchowa ul. Cicha
- Droga Popielarnia

Ponadto przeprowadzono takie inwestycje jak:

- „Przebudowa odcinka wewnętrznej drogi gminnej w miejscowości Stok – etap I”
- Przebudowa drogi gminnej w Komorowie – ul. Chabrowa”,
- „Przebudowa drogi gminnej w Komorowie – ul. Łąkowa”
- „Przebudowa i rozbudowa świetlicy wiejskiej w Komorowie etap I”
- „Budowa drogi gminnej nr 260608 ul. Leśnej w miejscowości Nowa Osuchowa wraz z infrastrukturą
- Remont drogi gminnej Kalinowo – Guty - Bujno na odcinku 1450 m
- Przebudowa drogi gminnej Kacpury-Sagaje, Antoniewo-etap 1, Kalinowo – Guty Bujno, Komorowo ul. Wrzosowa wraz z odwodnieniem
- Droga Nowa Osuchowa ul. Leśna

Przykładowe zrealizowane działania na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w celu walki z suszą

W ramach Programu Priorytetowego „Moja Woda” na realizację przedsięwzięć na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2019-2021 WFOŚiGW w Warszawie zawarł z beneficjentami 19 umów dotacji²¹.

Przykładowe zrealizowane działania na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w celu prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno – ściekowej

- Wymiana linii przesyłowej wraz z przyłączami – sieci wodociągowej na terenie Rodzinnego Ogrodu Działkowego „RAJ” w Komorowie. Zadanie dofinansowano z Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Działkowców. Realizacja zadania zakładała wymianę 230 mb linii przesyłowej wraz z przyłączami - sieci wodociągowej.
- Budowa sieci wodociągowej stare Lubiejewo - Podborze oraz Podborze - Ugniewo. Budowa tej sieci pozwoli na przyłączenie do Gminnej Stacji Uzdatniania Wody

²¹ WFOŚiGW w Warszawie

miejscowości Ugniewo i Biel. Zadanie dofinansowano w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych.

- Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komorowo ul. Kościelna.

Przykładowe zrealizowane działania na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w celu prawidłowej gospodarki odpadami

- „Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka- etap VI”
W ramach przedmiotowego zadania zebranych zostało w 2020 roku 211,39 Mg wyrobów zawierających azbest, a w 2021 roku w etapie VII zebrano 231,82 Mg.
- Z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie dofinansowano zadanie pn. „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”. W ramach programu Gmina Ostrów Mazowiecka otrzymała dofinansowanie na łączną kwotę, dzięki czemu udało się odebrać i poddać odzyskowi w 2020 roku łącznie 120,0 Mg, a w 2021 r. 91,030 Mg odpadów pochodzących z działalności rolniczej.

Przykładowe zrealizowane działania na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w celu zapobiegania poważnym awariom

- Działając na rzecz popularyzacji ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka, przeprowadzano kolejne edycje Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej pt. „Młodzież Zapobiega Pożarom”. Celem niniejszego konkursu, kierowanego do dzieci i młodzieży, jest popularyzowanie przepisów i kształtowanie umiejętności w zakresie ochrony ludności, ekologii, ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej.

7. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

7.1. Wyznaczone cele i zadania

W ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029* wyznaczono następujące cele w zależności od obszaru interwencji.

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom krajowy, wojewódzki, powiatowy);
- Celów dokumentów lokalnych.

Zadania wyznaczone w ramach kierunków interwencji zostały podzielone na:

- Zadania własne: są to zadania, których wykonawcą jest jednostka samorządu, dla której utworzony został dokument.
- Zadania monitorowane: zadania wyznaczone dla innych jednostek, organów oraz instytucji. Ich realizacja jest monitorowana przez jednostkę samorządu, dla której utworzony został dokument.

Realizacja przyjętych celów będzie odbywać się poprzez działania wyznaczone dla kierunków interwencji. Działania obejmują również zagadnienia mitygacji i adaptacji do zmian klimatu.

I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

II. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego.

III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

IV. GOSPODAROWANIE WODAMI

System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

VI. ZASOBY GEOLOGICZNE

Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

VII. GLEBY

Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.

VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój gminy.

IX. ZASOBY PRZYRODNICZE

Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

7.2. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka

Tabela 56. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
I OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie mazowieckiej GIOŚ	PM10, PM2,5 B(a)P SO2 [2021r.]	brak przekroczeń	OP.1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza m.in. poprzez przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	OP.1.1. Realizacja zadań wynikających z Planów Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Programu Ograniczania Niskiej Emisji.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
		Ilość przeprowadzonych termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej [szt.] Raport o stanie gminy za rok 2021	1 [2021r.]	↑		OP.1.2. Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywne ekologicznie i energetycznie - wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	
						OP.1.3. Dotacje na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, brak wystarczającej liczby etatów do obsługi programów dotacyjnych
		Kontrole źródeł ciepła [szt.] Raport o stanie gminy za rok 2021	73 [2021]	Bieżący monitoring			OP.1.4. Realizacja Programu Czyste Powietrze.	
						OP.1.5. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza – Poprawa jakości powietrza na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
		OP.1.6. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak wystarczającej liczby etatów do przeprowadzania kontroli				
			monitorowane: Straż Miejska, Policja					

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
I OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Długość czynnej sieci gazowej ogółem [km] PSG Sp. z o.o.	65,3 [2021r.]	↑	OP.1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza m.in. poprzez przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	OP.1.7. Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dot. Programu Czyste Powietrze.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: WFOŚiGW w Warszawie	brak zainteresowania mieszkańców
		Liczba przyłączy do odbiorców mieszkalnych szt.] PSG Sp. z o.o.	1688 [2021r.]	↑		OP.1.8. Modernizacja oraz rozbudowa sieci gazowych wraz z podłączeniem nowych odbiorców	monitorowane: PSG Sp. z o.o. Oddział w Warszawie, właściciele budynków	brak środków finansowych, brak opłacalności ekonomicznej
						OP.1.9. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
						OP.1.10. Zakup czujników do pomiaru zanieczyszczeń powietrza.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
						OP.1.11. Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych
					OP.2. Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska; wspieranie ekologicznych form transportu - budowa dróg dla rowerów	OP.2.1. Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę połączeń drogowych oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: przedsiębiorstwa komunikacyjne	brak środków finansowych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						OP.2.2. Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa i przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: zarządcy dróg, zarządzający komunikacją miejską	brak środków finansowych
						OP.2.3. Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę nowych dróg dla rowerów.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
I OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu				OP.3. Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami	OP.3.1. Ograniczenie strat ciepła w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej, m.in. poprzez termomodernizację.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: zarządcy budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, mieszkańcy	brak środków finansowych
					OP.4. Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych	OP.4.1. Wymiana oświetlenia na energooszczędne w budynkach zarządzanych przez Gminę Ostrów Mazowiecka.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, jednorazowy wysoki wydatek
						OP.4.2.Modernizacja oświetlenia ulicznego – poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii elektrycznej.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych, jednorazowy wysoki wydatek
		Liczba instalacji fotowoltaicznych [szt.]	b.d.	bieżący monitoring	OP.5. Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii	OP.5.1. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: mieszkańcy, przedsiębiorstwa	brak środków finansowych
					OP.6. Edukacja ekologiczna	OP.6.1. Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków. Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, brak zainteresowania społeczeństwa
							monitorowane: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
II ZAGROŻENIA HAŁASEM	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego	Liczba punktów pomiarowych z przekroczeniami hałasu drogowego [szt.] GIOŚ	5/26 [2020]	↓	ZH.1. Ochrona przed hałasem	ZH.1.1. Kontrolowanie dopuszczalnych norm emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej oraz ciągów komunikacyjnych.	monitorowane: GIOŚ w Warszawie, zarządcy dróg	brak punktów pomiarowych, wyznaczonych na terenie gminy
		Drogi wojewódzkie klasy A [km] MZDW	42,550 [2022r.]	↑		ZH.1.2. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne).	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: PZD, MZDW, GDDKiA	brak środków finansowych
						ZH.1.3. Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu.	monitorowane: przedsiębiorstwa	brak wystarczających środków na realizację zadania, brak planów modernizacyjnych
					ZH.2. Zmniejszenie hałasu	ZH.2.1. Budowa, rozbudowa i przebudowa dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych.	monitorowane: PZD, MZDW, GDDKiA	brak środków finansowych
						ZH.2.2. Rozbudowa drogi powiatowej nr 2655W w m. Andrzejewo w zakresie budowy chodnika.	PZD	brak środków finansowych
						ZH.2.3. Rozbudowa drogi powiatowej nr 2633W Podborze – Pałapus.	PZD	brak środków finansowych
						ZH.2.4. Wprowadzenie do MPZP zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożeń hałasem (rozgraniczenie terenów o różnicowanej funkcji), np: odsuwanie linii zabudowy od istniejących i potencjalnych źródeł hałasu oraz lokalizacja zabudowy mieszkaniowej na terenach o korzystnym klimacie akustycznym.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa <i>źródło danych</i>	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
					ZH.3. Edukacja ekologiczna	ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: placówki oświatowe, PZD, MZDW, GDDiKA, organizacje pozarządowe	brak środków finansowych, brak zainteresowania społeczeństwa
III POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Wyniki pomiarów PEM [V/m] <i>GIOŚ</i>	0,2 [2021r.]	bieżący monitoring	PEM.1. Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania pól elektromagnetycznych	PEM.1.1. Prowadzenie badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	monitorowane: GIOŚ w Warszawie	brak objęcia terenu gminy punktami monitoringu PEM
		Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne [os.] <i>GIOŚ</i>	0 [2021 r.]	bieżący monitoring		PEM.1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed PEM.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						PEM.1.3. Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne, w tym zgłoszenia instalacji.	monitorowane: Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej, UMWD	nieewidencjonowanie nowych źródeł wytwarzających PEM
						PEM.1.4. Właściwa lokalizacja, modernizacja i poprawne użytkowanie urządzeń oraz instalacji emitujących PEM.	monitorowane: PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa, przedsiębiorstwa	niepoprawne użytkowanie urządzeń oraz instalacji emitujących PEM
					PEM.2. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	PEM.2.1. Przebudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną.	monitorowane: PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa	brak środków finansowych
					PEM.3. Edukacja ekologiczna	PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
IV GOSPODAROWANIE WODAMI	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód				GW.1. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, minimalizacja ryzyka powodziowego	GW.1.1. Przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych.	monitorowane: PGW WP, zarządy zlewni	brak środków finansowych
						GW.1.2. Koszenie i konserwacja rowów melioracyjnych.	monitorowane: PGW WP, właściciele nieruchomości	brak zainteresowania społecznego
						GW.1.3. Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, konserwacja urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania wód.	monitorowane: PGW WP, zarządy zlewni, właściciele nieruchomości	brak zainteresowania społecznego
						GW.1.4. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, nieobjęcie wszystkich terenów nowymi zapisami
		Ilość zrealizowanych projektów związanych z małą retencją [szt.] WFOŚiGW	19 [2019-2021]	bieżący monitoring	GW.2. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie małej retencji, optymalizacja zużycia wody	GW.2.1. Realizacja Programu Moja Woda.	monitorowane: mieszkańcy, WFOŚiGW w Warszawie	brak zainteresowania społecznego
						GW.2.2. Rozwój form małej retencji wodnej, w tym budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	niespełnienie kryteriów do otrzymania dofinansowania
						GW.2.3. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody).	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
							monitorowane: przedsiębiorstwa, mieszkańcy	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
IV GOSPODAROWANIE WODAMI	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	JCWP o złym stanie ogólnym [szt.] GIOŚ	2 [2019r.]	↓	GW.3. Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych	GW.3.1. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).	własne: UG Ostrów Mazowiecka	opór społeczny, brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
		Liczba JCWPd o słabym stanie chemicznym [szt.] GIOŚ	0 [2019]	bieżący monitoring		GW.3.2. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu.	monitorowane: GIOŚ w Warszawie	brak wykwalifikowanej kadry, brak środków finansowych
		Liczba JCWPd o słabym stanie ilościowym [szt.] GIOŚ	0 [2019]	bieżący monitoring		GW.3.3. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.	monitorowane: WIOŚ w Warszawie	brak wykwalifikowanej kadry, brak środków finansowych
						GW.3.4. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
					GW.5. Edukacja ekologiczna	GW.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji gminy przed powodzią i suszą.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry, brak zainteresowania społecznego
							monitorowane: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
V GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności [%] PUKiR Sp. z o.o.	93,01 [2021 r.]	↑ ↓	GWS.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	GWS.1.1. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
		Zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca [m³/rok] PUKiR Sp. z o.o.	32,88 [2021r.]			GWS.1.2. Modernizacja SUW w Starym Lubiejewie	monitorowane: PUKiR Sp. z o.o.	
						GWS.1.3. Budowa studni w SUW Jasienica	monitorowane: PUKiR Sp. z o.o.	brak środków finansowych
						GWS.1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
							monitorowane: PUKiR Sp. z o.o.	
						GWS.1.5. Budowa wodociągu Podborze – Ugniewo – Poprawa gospodarki wodnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
						GWS.1.6. Budowa wodociągu Stare Lubiejewo - Podborze– Poprawa gospodarki wodnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
						GWS.1.7. Budowa wodociągu w miejscowości Biel– Poprawa gospodarki wodnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
					GWS.2. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GWS.2.1. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków).	monitorowane: PUKiR Sp. z o.o.	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
V GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności [%] <i>PUKiR Sp. z o.o.</i>	7,65 [2021r.]	↑	GWS.3. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	GWS.3.1. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka – poprawa gospodarki ściekowej terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] <i>GUS</i>	1 986 [2021r.]	bieżący monitoring		GWS.3.2. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stare Lubiejewo - poprawa gospodarki ściekowej terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	
		Liczba zbiorników bezodpływowych[szt.] <i>GUS</i>	1 468 [2021r.]	bieżący monitoring		GWS.3.3. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych obiektów związanych z gospodarką ściekową (np. stacja zlewna).	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
							monitorowane: PUKiR Sp. z o.o.	
						GWS.3.4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – poprawa warunków życia mieszkańców.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
							monitorowane: PUKiR Sp. z o.o., właściciele nieruchomości	
					GWS.4. Edukacja ekologiczne	GWS.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry, brak zainteresowania społecznego
							monitorowane: PUKiR Sp. z o.o., organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
VI ZASOBY GEOLOGICZNE	Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych	Wydobycie surowców mineralnych [tys. t] <i>PIG-PIB</i>	174 [2021r.]	bieżący monitoring	ZG.1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	ZG.1.1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli.	monitorowane: OUG w Warszawie	opór społeczny, brak wykwalifikowanej kadry
		Kontrole zakładów górniczych [szt.] <i>UMWM</i>	5 [2021r.]	bieżący monitoring		ZG.1.2. Kontrole zakładów górniczych wydobywających kopalinę objętą prawem własności nieruchomości gruntowej.	monitorowane: OUG w Warszawie	brak wykwalifikowanej kadry
		Ilość wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż [szt.] <i>UMWM, Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej</i>	10 [2021r.]	bieżący monitoring		ZG.1.3. Ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
VII GLEBY	Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	Powierzchnia gruntów: a) tereny leśne b) użytki ekologiczne c) nieużytki d) grunty orne e) łąki f) pastwiska g) łączna powierzchnia użytków rolnych [ha] <i>Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej</i>	b.d.	bieżący monitoring	GL.1. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	GL.1.1. Monitoring jakości gleb.	monitorowane: IUNG w Puławach, GIOŚ w Warszawie, OSChR	brak wykwalifikowanej kadry, brak środków finansowych
						GL.1.2. Promocja i realizacja pakietów rolno - środowiskowo - klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: MODR, ARIMR w Warszawie, właściciele gruntów	brak środków finansowych, brak zainteresowania społecznego
						GL.1.3. Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
					GL.2. Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	GL.2.1. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: władający powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia, w tym zakłady wydobywcze	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa <i>źródło danych</i>	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
						GL.2.2. Wapnowanie gleb zakwaszonych.	monitorowane: przedsiębiorcy, właściciele terenu	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
					GL.3. Edukacja ekologiczna	GL.3.1. Szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: MODR, ARMiR	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
VIII GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój gminy.	Masa odpadów zebranych w danym roku [Mg] ASGOK	2 991,152 [2021r.]	↑	GO.1. Racjonalna gospodarka odpadami	GO.1.1. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: PUKiR Sp. z o.o.	brak środków finansowych
						GO.1.2. Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych pozwoleń na zbieranie, przetwarzanie wytwarzanie odpadów.	monitorowane: WIOŚ w Warszawie	brak wykwalifikowanej kadry
		Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] GUS	40,7 [2021r.]	bieżący monitoring		GO.1.3. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gmin i regulaminu utrzymania czystości i porządku.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak wykwalifikowanej kadry
		Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu [%] ASGOK	27,35 [2021r.]	↑		GO.1.4. Osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	nieosiągnięcie wymaganego stopnia redukcji
						GO.1.5. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane UMWM i WIOŚ.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak wykwalifikowanej kadry
		Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk [szt.] GUS	7 [2020r.]	bieżący monitoring		GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: Nadleśnictwa	brak środków finansowych
						GO.1.7. Modernizacja i budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
		Ilość azbestu pozostałego do unieszkodliwienia [kg] <i>Baza azbestowa</i>	7 385 286 [2022r.]	↓	GO.2. Gospodarka odpadami zawierającymi azbest	GO.2.1. Realizacja zadań wynikających z Programu usuwania wyrobów zawierających azbest w Gminie Ostrów Mazowiecka.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: mieszkańcy	brak środków finansowych
					GO.3. Edukacja ekologiczna	GO.3.1. Wspieranie działań w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców dotyczących prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: placówki oświatowe, PUKiR Sp. z o.o.	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
IX ZASOBY PRZYRODNICZE	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.	Powierzchnia obszarów Natura 2000 [ha] <i>CRFOP</i>	17 777,0 [2022r.]	bieżący monitoring	ZP.1. Ochrona krajobrazu, różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów oraz uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu w planowaniu przestrzennym	ZP.1.1. Ochrona rzadkich chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ochrona cennych siedlisk przyrodniczych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: RDOŚ, GDOŚ, PGL LP, Nadleśnictwa, organizacje pozarządowe	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
						ZP.1.2. Monitoring obszarów chronionych.	monitorowane: RDOŚ w Warszawie	brak środków finansowych
		Powierzchnia użytków ekologicznych [ha] <i>CRFOP</i>	8,797 [2022r.]	bieżący monitoring		ZP.1.3. Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe - ochrona miejsc rozrodczych dzięcioła	monitorowane: Nadleśnictwa	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
		Liczba pomników przyrody [szt.] <i>CRFOP</i>	11 [2022r.]	bieżący monitoring		ZP.1.4. Leczenie, pielęgnacja drzewostanów, nasadzenia drzew i krzewów oraz eliminacja gatunków inwazyjnych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: RDOŚ, Nadleśnictwa, zarządzający obszarem	brak środków finansowych
						ZP.1.5. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
						ZP.1.6. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa <i>źródło danych</i>	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
IX ZASOBY PRZYRODNICZE	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.					ZP.1.7. Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
						ZP.1.8. Opieka nad dzikimi zwierzętami.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	
						ZP.2.1. Realizacja zapisów Planu Urządzenia Lasu, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej	monitorowane: Nadleśnictwa	brak środków finansowych
				bieżący monitoring		ZP.2.2. Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci).	monitorowane: Nadleśnictwa, właściciele lasów	brak środków finansowych
		Lesistość [%] GUS	40,3 [2021 r.]	bieżący monitoring	ZP.2. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych i zwiększanie lesistości	ZP.2.3. Pełnienie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.	monitorowane: RDLP w Warszawie, Nadleśnictwa, Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
		Powierzchnia lasów [ha] GUS	11 411,82 [2021r.]			ZP.2.4. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak środków finansowych
						2.5. Ochrona zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym oraz śródleśnych zbiorników, torfowisk i cieków wodnych.	monitorowane: Nadleśnictwa	
						ZP.3.1. Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych).	własne: UG Ostrów Mazowiecka	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
					ZP.5. Edukacja ekologiczna	ZP.3.2. Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych wraz z zagospodarowaniem turystycznym.	własne: UG Ostrów Mazowiecka	
							monitorowane: Nadleśnictwa,	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa <i>źródło danych</i>	Wartość bazowa	Tendencja zmian				
X ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska						organizacje pozarządowe	
		Liczba zakładów zaliczanych do ZZR WIOŚ Warszawa	0	bieżący monitoring	ZPA.1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	ZPA.1.1. Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii).	monitorowane: WIOŚ w Warszawie, przedsiębiorstwa, Straż Pożarna, Policja	brak środków finansowych
		Liczba usuniętych poważnych awarii WIOŚ Warszawa	0	bieżący monitoring		ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt ratowniczy oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: WIOŚ w Warszawie, PWIS, WFOŚiGW	brak środków finansowych
						ZPA.1.3. Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.	monitorowane: sprawcy awarii, PSP, RDOŚ w Warszawie	brak środków finansowych
						ZPA.1.4. Nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych.	monitorowane: Inspekcja Transportu Drogowego	brak wykwalifikowanej kadry
					ZPA.2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	ZPA.2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	własne: UG Ostrów Mazowiecka monitorowane: służby interwencyjne, WIOŚ w Warszawie, Mazowiecki Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego policja, PSP, placówki oświatowe	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych

* Należy wskazać, czy zadanie należy do zadań własnych samorządu (zadania finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji powiatu) bądź czy jest zadaniem monitorowanym (zadania, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych – będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucji działających na terenie powiatu, lecz podlegających bezpośrednio organom centralnym)

źródło: Program ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r., Program ochrony środowiska dla powiatu ostrowskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 r. opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych od Urzędów, Instytucji i przedsiębiorstw

7.3. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Ostrów Mazowiecka wraz z ich finansowaniem

Tabela 57. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Ostrów Mazowiecka wraz z ich finansowaniem.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	OP.1.1. Realizacja zadań wynikających z <i>Planów Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Programu Ograniczania Niskiej Emisji.</i>	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, przedsiębiorstw, mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.1.2. Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywne ekologicznie i energetycznie - wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, przedsiębiorstw, mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.1.3. Dotacje na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe
	OP.1.4. Realizacja Programu Czyste Powietrze.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, WFOŚiGW
	OP.1.5. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza – Poprawa jakości powietrza na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	Gmina Ostrów Mazowiecka	1 938,95	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania				Budżet Gminy, fundusze krajowe
	OP.1.6. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	OP.1.7. Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dot. Programu Czyste Powietrze.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, WFOŚiGW
	OP.1.10. Zakup czujników do pomiaru zanieczyszczeń powietrza.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	OP.1.11. Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe
	OP.2.1. Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę połączeń drogowych oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	OP.2.2. Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa i przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.2.3. Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę nowych dróg dla rowerów.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.3.1. Ograniczenie strat ciepła w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej, m.in. poprzez termomodernizację.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.4.1. Wymiana oświetlenia na energooszczędne w budynkach zarządzanych przez Gminę Ostrów Mazowiecka.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.4.2. Modernizacja oświetlenia ulicznego – poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii elektrycznej.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.5.1. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.6.1. Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków. Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
ZAGROŻENIA HAŁASEM	ZH.1.2. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne).	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	ZH.2.4. Wprowadzenie do MPZP zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożeń hałasem (rozgraniczenie terenów o zróżnicowanej funkcji), np: odsuwanie linii zabudowy od istniejących i potencjalnych źródeł hałasu oraz lokalizacja zabudowy mieszkaniowej na terenach o korzystnym klimacie akustycznym.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
POLA ELEKTRO-MAGNETYCZNE	PEM.1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed PEM.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet Gminy
	PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
	GW.1.4. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	GW.2.2. Rozwój form małej retencji wodnej, w tym budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	GW.2.3. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody).	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, budżet przedsiębiorstw
	GW.3.1. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GW.3.4. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet Gminy
	GW.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji gminy przed powodzią i suszą.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
	GWS.1.1. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE
	GWS.1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE
	GWS.1.5. Budowa wodociągu Podborze – Ugniewo – Poprawa gospodarki wodnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	Gmina Ostrów Mazowiecka	1 500	20				Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	GWS.1.6. Budowa wodociągu Stare Lubiejewo - Podborze– Poprawa gospodarki wodnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	Gmina Ostrów Mazowiecka	50	1 000				Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE
	GWS.1.7. Budowa wodociągu w miejscowości Biel– Poprawa gospodarki wodnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	Gmina Ostrów Mazowiecka	70					Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE
	GWS.3.1. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka – poprawa gospodarki ściekowej terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	Gmina Ostrów Mazowiecka	100	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów				Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE
	GWS.3.2. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stare Lubiejewo - poprawa gospodarki ściekowej terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	Gmina Ostrów Mazowiecka	170	4 916				Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE
	GWS.3.3. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych obiektów związanych z gospodarką ściekową (np. stacja zlewna).	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe i UE
	GWS.3.4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – poprawa warunków życia mieszkańców.	Gmina Ostrów Mazowiecka	600	200	200	200	800	Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	GWS.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
VI ZASOBY GEOLOGICZNE	ZG.1.3. Ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
GLEBY	GL.1.2. Promocja i realizacja pakietów rolno - środowiskowo - klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GL.1.3. Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy
	GL.2.1. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy, przedsiębiorstw, sprawców zanieczyszczeń
	GL.3.1. Szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	GO.1.1. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet Gminy, mieszkańców
	GO.1.3. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gmin i regulaminu utrzymania czystości i porządku.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet Gminy,
	GO.1.4. Osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy,
	GO.1.5. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane UMWM i WIOŚ.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet Gminy,
	GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	GO.1.7. Modernizacja i budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy, przedsiębiorstwa, fundusze krajowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
	GO.2.1. Realizacja zadań wynikających z Programu usuwania wyrobów zawierających azbest w Gminie Ostrów Mazowiecka.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	GO.3.1. Wsparcie działań w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców dotyczących prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
ZASOBY PRZYROD-NICZE	ZP.1.1. Ochrona rzadkich chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ochrona cennych siedlisk przyrodniczych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, RDOŚ, Nadleśnictw, fundusze krajowe i UE
	ZP.1.4. Leczenie, pielęgnacja drzewostanów, nasadzenia drzew i krzewów oraz eliminacja gatunków inwazyjnych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, budżet zarządzających obszarem, fundusze krajowe i UE
	ZP.1.5. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	ZP.1.6. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	ZP.1.7. Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	ZP.1.8. Opieka nad dzikimi zwierzętami.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy
	ZP.2.4. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy, Nadleśnictw, fundusze krajowe i UE
	ZP.3.1. Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych).	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
	ZP.3.2. Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych wraz z zagospodarowaniem turystycznym.	Gmina Ostrów Mazowiecka	Koszty zostały uwzględnione w tab. Nr 58 ZP.3.2.					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2030	
ZAGROŻENIA POWAZNYMI AWARIAMI	ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt ratowniczy oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom.	Gmina Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Gminy, fundusze krajowe i UE
	ZPA.2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	Gmina Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE

źródło: Urząd Gminy Ostrów Mazowiecka, opracowanie własne na podstawie budżetu gminy na rok 2022 oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej

7.4. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Tabela 58. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	OP.1.1. Realizacja zadań wynikających z <i>Planów Gospodarki Niskoemisyjnej</i> oraz <i>Programu Ograniczania Niskiej Emisji</i> .	zarządcy dróg, przedsiębiorstwa gazownicze	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny przedsiębiorstw, budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.1.2. Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywne ekologicznie i energetycznie - wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska.	przedsiębiorstwa, właściciele budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
	OP.1.3. Dotacje na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka	WFOŚiGW w Warszawie	250	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów				Budżet WFOŚiGW
	OP.1.4. Realizacja Programu Czyste Powietrze.	mieszkańcy, WFOŚiGW w Warszawie	działanie ciągle uzależnione od ilości złożonych wniosków					budżet mieszkańców, budżet WFOŚiGW w Warszawie
	OP.1.6. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	gminy, Straż Miejska, Policja	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet Straży Pożarnej oraz Policji
	OP.1.7. Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dot. Programu Czyste Powietrze.	mieszkańcy, WFOŚiGW w Warszawie	działanie ciągle uzależnione od ilości złożonych wniosków brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny przedsiębiorstw, budżet mieszkańców, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	OP.1.8. Modernizacja oraz rozbudowa sieci gazowych wraz z podłączeniem nowych odbiorców	gminy, PSG Sp. z o.o. Oddział w Warszawie, właściciele budynków	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny PSG Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, budżet mieszkańców, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	OP.1.9. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	GIOŚ w Warszawie	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny GIOŚ
	OP.1.11. Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	zarządcy dróg	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet zarządców dróg, fundusze krajowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	OP.2.1. Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę połączeń drogowych oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach.	przedsiębiorstwa komunikacyjne	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet zarządców dróg, fundusze krajowe
	OP.2.2. Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa i przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych.	zarządcy dróg, zarządzający komunikacją miejską	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet zarządców dróg i zarządców komunikacją
	OP.2.3. Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę nowych dróg dla rowerów.	zarządcy dróg	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet zarządców dróg, fundusze krajowe i UE
	OP.3.1. Ograniczenie strat ciepła w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej, m.in. poprzez termomodernizację.	zarządcy budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, mieszkańcy	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet zarządców budynków, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.4.2. Modernizacja oświetlenia ulicznego – poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii elektrycznej.	zarządcy dróg	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet zarządców dróg, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
	OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	mieszkańcy, przedsiębiorstwa	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny przedsiębiorstw, budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.6.1. Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków. Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.	organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet organizacji pozarządowej, budżet placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
ZAGROŻENIA HAŁASEM	ZH.1.1. Kontrolowanie dopuszczalnych norm emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej oraz ciągów komunikacyjnych.	GIOŚ, zarządcy dróg	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny GIOŚ
	ZH.1.2. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne).	PZD, MZDW, GDDKiA	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny PZD, MZDW, GDDKiA, fundusze krajowe i UE
	ZH.1.3. Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu.	przedsiębiorstwa	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet przedsiębiorstw
	ZH.2.1. Budowa, rozbudowa i przebudowa dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych.	gminy, PZD, MZDW, GDDKiA	Brak danych					budżet PZD, MZDW, GDDKiA, fundusze krajowe i UE
	ZH.2.2. Rozbudowa drogi powiatowej nr 2655W w m. Andrzejewo w zakresie budowy chodnika.	PZD					2 357,680	budżet PZD, środki własne Samorządu Województwa Mazowieckiego
	ZH.2.3. Rozbudowa drogi powiatowej nr 2633W Podborze – Pałapus.	PZD	Brak danych					budżet PZD, środki własne Samorządu Województwa Mazowieckiego
	ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego.	placówki oświatowe, PZD, MZDW, GDDiKA, organizacje pozarządowe	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet organizacji pozarządowej, budżet placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	PEM.1.1. Prowadzenie cyklicznych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	GIOŚ w Warszawie	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny GIOŚ
	PEM.1.3. Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne, w tym zgłoszenia instalacji.	Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej, UMWD	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet powiatu, UMWM
	PEM.1.4. Właściwa lokalizacja, modernizacja i poprawne użytkowanie urządzeń oraz instalacji emitujących PEM.	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa, przedsiębiorstwa	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny przedsiębiorstw, budżet PGE Dystrybucja S.A.,
	PEM.2.1. Przebudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną.	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa,	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet PGE Dystrybucja S.A.,
	PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.	organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet organizacji pozarządowej, budżet placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE
GOSPODAROWANIE WODAMI	GW.1.1. Przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych.	PGW WP, zarządy zlewni	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny PGW WP i zarządów zlewni, fundusze krajowe i UE
	GW.1.2. Koszenie i konserwacja rowów melioracyjnych.	PGW WP, właściele nieruchomości	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet właścicieli nieruchomości, na których znajdują się rowy melioracyjne, budżet PGW WP
	GW.1.3. Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, konserwacja urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania wód.	PGW WP, zarządy zlewni, właściele nieruchomości	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet PGW WP
	GW.2.1. Realizacja Programu Moja Woda.	mieszkańcy, WFOŚiGW w Warszawie	działanie ciągłe uzależnione od ilości złożonych wniosków brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet mieszkańców, NFOŚiGW, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
GOSPODAROWANIE WODAMI	GW.2.3. Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recykulacja wody, zamykanie obiegu wody).	przedsiębiorstwa, mieszkańcy	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet mieszkańców, budżet własny przedsiębiorstw
	GW.3.1. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).	MODR, ARiMR	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet MODR, ARiMR
	GW.3.2. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu.	GIOŚ	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny GIOŚ
	GW.3.3. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty, posiadające pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.	WIOŚ w Warszawie	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet WIOŚ
	GW.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji gminy przed powodzią i suszą.	organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet organizacji pozarządowej, budżet placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	GWS.1.1. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody.	PUKiR Sp. z o.o.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów	850	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów			budżet PUKiR Sp. z o.o., fundusze krajowe i UE
	GWS.1.2. Modernizacja SUW w Starym Lubiejewie	PUKiR Sp. z o.o.		700				Budżet gminy
	GWS.1.3. Budowa studni w SUW Jasienica	PUKiR Sp. z o.o.		150				Środki własne przedsiębiorstwa
	GWS.1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę.	PUKiR Sp. z o.o.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy, budżet PUKiR Sp. z o.o., fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	GWS.2.1. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków).	PUKiR Sp. z o.o.	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet PUKiR Sp. z o.o.,
	GWS.3.1. budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka – poprawa gospodarki ściekowej terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	PUKiR Sp. z o.o.	Koszty uwzględniono w tab. 57 GWŚ.3.1.					budżet gminy, budżet PUKiR Sp. z o.o., fundusze krajowe i UE
	GWS.3.3. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych obiektów związanych z gospodarką ściekową (np. stacja zlewna).	PUKiR Sp. z o.o.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet gminy, budżet PUKiR Sp. z o.o., fundusze krajowe i UE
	GWS.3.4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – poprawa warunków życia mieszkańców.	PUKiR Sp. z o.o., właściciele nieruchomości	Koszty uwzględniono w tab. 57 GWŚ.3.5.					budżet gminy, budżet PUKiR Sp. z o.o., środki mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	GWS.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.	PUKiR Sp. z o.o., organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, budżet PUKiR Sp. z o.o., budżet organizacji pozarządowej, budżet placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE
VI ZASOBY GEOLOGICZNE	ZG.1.1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli.	OUG w Warszawie	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet OUG w Warszawie
	ZG.1.2. Kontrole zakładów górniczych wydobywających kopalinę objętą prawem własności nieruchomości gruntowej.	OUG w Warszawie, Urząd Marszałkowski	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet OUG w Warszawie, budżet Urzędu Marszałkowskiego
GLEBY	GL.1.1. Monitoring jakości gleb.	IUNG w Puławach, GIOŚ, OSChR	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny IUNG, GIOŚ, OSChR
	GL.1.2. Promocja i realizacja pakietów rolno - środowiskowo - klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych.	MODR, ARiMR w Warszawie, właściciele gruntów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet MODR, budżet ARiMR w Warszawie, właściciele gruntów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
GLEBY	GL.2.1. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym.	władający powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet własny sprawcy zanieczyszczenia
	GL.2.2. Wapnowanie gleb zakwaszonych.	przedsiębiorcy, właściciele terenu	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet przedsiębiorstw, właścicieli terenu
	GL.3.1. Szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia.	MODR, ARMiR	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet MODR, budżet ARMiR
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	GO.1.1. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	PUKiR Sp. z o.o.,	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet PUKiR Sp. z o.o.
	GO.1.2. Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych pozwoleń na zbieranie, przetwarzanie wytwarzanie odpadów.	WIOŚ w Warszawie,	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny WIOŚ
	GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet gminy, Budżet Nadleśnictwa, fundusze krajowe i UE
	GO.2.1. Realizacja zadań wynikających z Programu usuwania wyrobów zawierających azbest w Gminie Ostrów Mazowiecka.	mieszkańcy	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet mieszkańców, budżet własny przedsiębiorstw odbierających odpady komunalne, fundusze krajowe i UE
	GO.3.1. Wsparcie działań w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców dotyczących prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi.	placówki oświatowe, PUKiR Sp. z o.o.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet PUKiR Sp. z o.o., budżet instytucji naukowych i szkoleniowych
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZP.1.1. Ochrona rzadkich chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ochrona cennych siedlisk przyrodniczych.	RDOŚ, GDOŚ, PGL LP, Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, organizacje pozarządowe	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet GDOŚ, RDOŚ, Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka, organizacji pozarządowych, fundusze krajowe i UE
	ZP.1.2. Monitoring obszarów chronionych.	RDOŚ w Warszawie	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet RDOŚ

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZP.1.3. Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe - ochrona miejsc rozrodczych dzięcioła	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	30					Budżet Nadleśnictwa
	ZP.1.4. Leczenie, pielęgnacja drzewostanów, nasadzenia drzew i krzewów oraz eliminacja gatunków inwazyjnych.	RDOŚ, Nadleśnictwa, zarządzający obszarem	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					Budżet RDOŚ, Nadleśnictwa, zarządzających obszarem, fundusze krajowe i UE
	ZP.1.7. Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych.	zarządcy dróg, Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet Nadleśnictwa, budżet zarządców obszarem
	ZP.2.1. Realizacja zapisów Planu Urządzenia Lasu, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżet nadleśnictwa, fundusze krajowe i UE
	ZP.2.2. Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci).	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, właściciele lasów	1 300					Budżet nadleśnictwa, fundusze krajowe i UE
	ZP.2.3. Pełnienie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.	RDLP w Warszawie, Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej	900					budżet RDLP, Nadleśnictwa, budżet Starostwa
	ZP.2.4. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej.	właściciele gruntów, Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	działanie ciągle – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet właścicieli gruntów, Nadleśnictwa
	ZP.2.5. Ochrona zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym oraz śródleśnych zbiorników, torfowisk i cieków wodnych.	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet Nadleśnictwa, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026-2029	
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZP.3.1. Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych).	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, placówki oświatowe	150					Budżet Nadleśnictwa, budżet placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE
	ZP.3.2. Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych wraz z zagospodarowaniem turystycznym.	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, organizacje pozarządowe	200					Budżet Nadleśnictwa, budżet organizacji pozarządowych, fundusze krajowe i UE
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	ZPA.1.1. Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii).	WIOŚ w Warszawie, przedsiębiorstwa, Straż Pożarna, Policja	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny WIOŚ, przedsiębiorstw, Straży Pożarnej, Policji
	ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom.	WIOŚ w Warszawie, PWIS, WFOŚiGW	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					Budżety gmin, budżet własny WIOŚ i PWIS, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	ZPA.1.3. Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.	sprawcy awarii, PSP, RDOŚ w Warszawie	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny sprawców awarii, Straży Pożarnej, RDOŚ
	ZPA.1.4. Nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych.	Inspekcja Transportu Drogowego	działanie ciągłe – koszty nakładu pracy trudne do oszacowania					budżet własny ITD
	ZPA.2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	slużby interwencyjne, WIOŚ w Warszawie, Mazowiecki Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego policja, PSP, placówki oświatowe	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów					budżet służb interwencyjnych, budżet WIOŚ, budżet Mazowieckiego Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego budżet policji, PSP, placówki oświatowe

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych od Urzędów, Instytucji i przedsiębiorstw

8. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu oraz ograniczy negatywne oddziaływanie na środowisko planowanych zadań. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- W czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych.
- Stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych.
- Maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.
- Odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji oraz czas inwestycji uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.
- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

8.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej;
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie;
- Urzędu Gminy Ostrów Mazowiecka;
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie;
- Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie;
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie;
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie;
- Powiatowego Zarządu Dróg w Ostrowi Mazowieckiej;
- Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie;
- Urzędu Regulacji Energetyki;
- PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa;
- Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka;
- Nadleśnictwa Wyszaków;
- Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne Urzędu Gminy Ostrów Mazowiecka oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą m.in.:

- Mieszkańcy Gminy Ostrów Mazowiecka;
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie gminy Ostrów Mazowiecka;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Zarządcy dróg;
- Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie;
- Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie;
- PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa.

8.2. Edukacja ekologiczna

Warunkiem niezbędnym w realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026 - 2029 jest świadomość ekologiczna mieszkańców.

Program nauczania

Przedszkola – w programie nauczania przedszkolnego treści ekologiczne zawarte są w części haseł dotyczących środowiska, pór roku i towarzyszących im przemian w przyrodzie. Od świadomości ekologicznej nauczyciela przedszkola zależy jak dalece potrafi program nauczania w przedszkolu nasycić treściami ekologicznymi, co potrafi przekazać uczniom w trakcie zabaw, spacerów czy zajęć plastycznych.

Szkoła podstawowa – edukacja ekologiczna w szkołach podstawowych prowadzona jest na przyrodzie lub na innych przedmiotach w postaci ścieżki edukacyjnej.

Ścieżka edukacyjna to zestaw treści i umiejętności o istotnym znaczeniu wychowawczym, których realizacja może odbywać się w ramach nauczania przedmiotów (bloków przedmiotowych) lub w postaci odrębnych zajęć.

Celami ogólnymi edukacji ekologicznej są:

- 1) Uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania.
- 2) Budzenie szacunku do przyrody.
- 3) Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
- 4) Zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu.
- 5) Poznanie współzależności człowieka i środowiska.
- 6) WYROBIE NIE POCZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ŚRODOWISKO.
- 7) Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Ścieżka edukacyjna:

Program ścieżki edukacyjnej łączy ogólne treści niezbędne w edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych. Tymi koniecznymi treściami są:

- 1) Przyczyny i skutki niepożądanych zmian w atmosferze, biosferze, hydrosferze i litosferze.
- 2) Różnorodność biologiczna (gatunkowa, genetyczna, ekosystemów) – znaczenie jej ochrony.
- 3) Żywność – oddziaływanie produkcji żywności na środowisko.
- 4) Zagrożenia dla środowiska wynikające z produkcji i transportu energii; energetyka jądrowa – bezpieczeństwo i składowanie odpadów.

Program ten uszczegóławia powyższe treści, a w kilku miejscach wykracza poza nie. Dotyczy to szczególnie tych treści, które mają nawiązywać do własnego doświadczenia dziecka i jego znajomości najbliższej okolicy oraz regionu. Program koncentruje się wokół:

- 1) Zagadnień zmienności w środowisku: naturalnej jako tła porównawczego oraz zależnej od działalności człowieka w środowisku.
- 2) Najważniejszych problemów ekologicznych współczesnego świata.
- 3) Sposobów gospodarowania w miejscu swojego zamieszkania.
- 4) Wartości, jaką stanowi różnorodność biologiczna.

W realizacji programu w szkole podstawowej ważne jest:

- 1) Prowadzenie lekcji terenowych: obserwacji i prostych badań w terenie;

- 2) Preferowanie metod aktywizujących uczniów, takich jak: praca z mapą w terenie, zbieranie danych i ich opracowanie, dyskusje, debaty, wywiady, reportaże, ankietowanie, podejmowanie decyzji – metodą drzewa decyzyjnego, tworzenie „banków pomysłów”, metaplanów itp.;
- 3) Porównywanie zjawisk, procesów, problemów występujących w najbliższej okolicy z podobnymi i odmiennymi w innych regionach, krajach, kontynentach;
- 4) Stosowanie różnorodnych skał przestrzennych prowadzących do porównywania i odróżniania zjawisk, procesów, przyczyn i skutków;
- 5) Wykorzystywanie na lekcjach danych liczbowych, tabel, map, wykresów, zdjęć, rycin w celu kształcenia umiejętności interpretacji zawartych w nich informacji;
- 6) Organizowanie wspólnych, wcześniej zaprojektowanych przez uczniów działań w najbliższym środowisku, prowadzących do pozytywnych zmian;
- 7) Ukazywanie pozytywnej działalności człowieka w środowisku jako dróg właściwego i realnego rozwiązywania problemów ekologicznych;
- 8) Głoszenie idei, haseł proekologicznych, które są zgodne z własnymi czynami;
- 9) Integrowanie i korelowanie treści nauczania w obrębie różnych przedmiotów i bloków przedmiotowych.

Hasła te poparte są analizą materiałów źródłowych dotyczących aktualnych problemów ochrony środowiska – parków narodowych, rezerwatów przyrody, roślin i zwierząt chronionych, oraz wpływem zanieczyszczeń środowiska na zdrowie człowieka.

Na terenie gminy Ostrów Mazowiecka na szeroką skalę prowadzone są działania z zakresu edukacji ekologicznej. Obejmują one swoim zasięgiem zarówno akcje edukacyjne w szkołach i innych placówkach oświatowych, jak i działalność skierowaną bezpośrednio do mieszkańców.

W latach 2020-2021 odbyła się akcja „Sprzątania Świata”, która ma na celu podnosić świadomość i rozwijać działalność proekologiczną wśród dzieci oraz młodzieży. Gmina sfinansowała odbiór odpadów i zakupiła, przekazując w ramach akcji w 2020 r. 425 szt. worków na odpady zmieszane oraz 2 500 szt. rękawic jednorazowych, a w 2021 roku 500 szt. worków i 2 200 szt. rękawic jednorazowych.

8.3. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973) Wójt Gminy Ostrów Mazowiecka przedstawia Radzie Gminy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Gminy, należy przekazać go do organu wykonawczego powiatu.

8.4. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy Ostrów Mazowiecka, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja POŚ.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 59. Wskaźniki monitoringu Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa	Tendencja zmian
Ochrona klimatu i jakości powietrza					
1.	Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie mazowieckiej	-	GIOŚ	PM10, PM2,5 B(a)P SO ₂ [2021r.]	brak przekroczeń
2.	Długość czynnej sieci gazowej ogółem	km	PSG Sp. z o.o.	65,3 [2021r.]	↑
3.	Liczba przyłączy do odbiorców mieszkalnych	szt.	PSG Sp. z o.o.	1688 [2021r.]	↑
4.	Kontrole źródeł ciepła	szt.	Raport o stanie gminy za rok 2021	73 [2021r.]	Bieżący monitoring
5.	Ilość przeprowadzonych termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej	szt.	Raport o stanie gminy za rok 2021	1 [2021r.]	↑
6.	Liczba instalacji fotowoltaicznych	szt.		b.d.	↑
Zagrożenie hałasem					
7.	Drogi wojewódzkie klasy A	km	MZDW	42,550 [2022r.]	↑
8.	Liczba punktów pomiarowych z	szt.	GIOŚ	5/26 [2020]	↓

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa	Tendencja zmian
	przekroczeniami hałasu drogowego				
Promieniowanie elektromagnetyczne					
9.	Wyniki pomiarów PEM	V/m	GIOŚ	0,2 [2021r.]	bieżący monitoring
10.	Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne	os.	GIOŚ	0 [2021r.]	bieżący monitoring
Gospodarowanie wodami					
11.	JCWP o złym stanie ogólnym	szt.	GIOŚ	2 [2019]	↓
12.	Liczba JCWPd o słabym stanie chemicznym	szt.	GIOŚ	0 [2019]	bieżący monitoring
13.	Liczba JCWPd o słabym stanie ilościowym	szt.	GIOŚ	0 [2019]	bieżący monitoring
14.	Ilość zrealizowanych projektów związanych z małą retencją	szt.	WFOŚiGW	19 [2019-2021]	↑
Gospodarka wodno-ściekowa					
15.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	PUKiR Sp. z o.o.	93,01 [2021r.]	↑
16.	Zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca	m³/rok	PUKiR Sp. z o.o.	32,88 [2021r.]	↓
17.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	PUKiR Sp. z o.o.	7,65 [2021r.]	↑
18.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	GUS	1 160 [2021r.]	bieżący monitoring
19.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	1 468 [2021r.]	bieżący monitoring
Zasoby geologiczne					
27.	Wydobycie surowców mineralnych	tys. t	PIG-PIB	174 [2021r.]	bieżący monitoring
20.	Ilość wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	szt.	UMWM, Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej	10 [2021r.]	bieżący monitoring
21.	Kontrole zakładów górniczych	szt.	UMWM	5 [2021r.]	bieżący monitoring
Gleby					
22.	Powierzchnia gruntów: a) tereny leśne b) nieużytki c) grunty orne d) łąki e) pastwiska f) łączna powierzchnia użytków rolnych	ha	Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej	b.d.	bieżący monitoring
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
30.	Masa odpadów zebranych w danym roku	Mg	ASGOK	2 991,152 [2021r.]	↑
23.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	ASGOK	40,7 [2021r.]	↓

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa	Tendencja zmian
24.	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk	szt.	GUS	7 [2020r.]	bieżący monitoring
25.	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu	%	ASGOK	27,35 [2021r.]	↑
26.	Ilość azbestu pozostałego do unieszkodliwienia	kg	Baza Azbestowa	7 385 286 [2022r.]	↓
Zasoby przyrodnicze					
27.	Powierzchnia obszarów Natura 2000	ha	CFROP	17 777,0 [2022r.]	bieżący monitoring
28.	Powierzchnia użytków ekologicznych	ha	CFROP	8,797 [2022r.]	bieżący monitoring
29.	Liczba pomników przyrody	szt.	CFROP	11 [2022r.]	bieżący monitoring
30.	Lesistość	%	GUS	40,3 [2021r.]	bieżący monitoring
31.	Powierzchnia lasów	ha	GUS	11 411,82 [2021r.]	bieżący monitoring
Zagrożenia poważnymi awariami					
32.	Liczba zakładów zaliczanych do ZZR	szt.	WIOŚ Warszawa	0	bieżący monitoring
33.	Liczba usuniętych poważnych awarii	szt.	WIOŚ Warszawa	0	bieżący monitoring

źródło: opracowanie własne

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka obejmujący wyżej opisane, cykliczne działania. Harmonogram ten ma charakter ramowy.

Tabela 60. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka.

Monitoring realizacji Programu								
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Realizacja celów i kierunków działań na lata 2022-2029	X	X	X	X	X	X	X	X
Raporty z realizacji programu			X Raport za lata 2022-2023		X Raport za lata 2024-2025		X Raport za lata 2026-2027	
Opracowanie Programu Ochrony Środowiska				X				

źródło: opracowanie własne

8.5. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji;
- środki unijne w ramach programów unijnych.

8.5.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy, a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW),
- Rządowy Fundusz Inwestycyjny Polski Ład.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest głównym źródłem finansowania w Polsce inwestycji proekologicznych (finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej) - obszarów ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- ochrona powietrza,
- ochrona wód i gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- geologia i górnictwo,
- edukacja ekologiczna,
- państwowy Monitoring Środowiska,
- programy międzydziedzinowe,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja, czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki),
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nie inwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia),
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju, ponieważ:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- jest ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie²²

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie to samodzielna instytucja finansowa, powołana do wspierania przedsięwzięć w dziedzinie ekologii. Realizując swoją misję, Fundusz koncentruje się na:

- wspieraniu działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe,
- zarządzaniu środkami europejskimi ukierunkowanymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Realizacja zadań statutowych WFOŚiGW odbywa się zgodnie z corocznie uchwalanym planem pracy. Wsparcie finansowe realizowane jest poprzez udzielanie pożyczek i dotacji na zadania realizowane w następujących komponentach środowiska:

- ochrona wód,
- ochrona atmosfery,
- gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona przyrody,
- monitoring środowiska,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- edukacja ekologiczna.

Szczegółowe informacje na temat działalności WFOŚiGW w Warszawie można znaleźć na stronie internetowej funduszu www.wfos.com.pl lub pod nr telefonu: 22 504 41 00 oraz siedzibie funduszu.

²² źródło: www.wfosigw.pl, data dostępu: 15.06.2022 r.

Rządowy Fundusz Inwestycyjny Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce. To Program, który jest zbudowany wokół głównych założeń Polskiego Ładu. Założenia Programu Inwestycji Strategicznych:

- pobudzenie aktywności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego,
- rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- poprawa warunków życia obywateli,
- powstanie nowych miejsc pracy,
- wsparcie zrównoważonego rozwoju,
- efektywne zaangażowanie sektora finansowego.

Program obejmuje ponad 30 obszarów gospodarki, w tym m.in.: inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, modernizację źródeł ciepła na zeroemisyjne, czy w gospodarowanie odpadami, a także inwestycje społeczne tj. żłobki, przedszkola czy ścieżki rowerowe. Przekazane fundusze mają na celu wspomaganie ochrony środowiska naturalnego. Obejmą one „zielone” inwestycje i programy wspierające obywateli oraz dążące do poprawy jakości środowiska w Polsce.

8.5.2. Fundusze Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich, którymi są: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Dokument, jakim jest Umowa Partnerstwa, określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie będziemy mieli **72,2 miliarda euro**, oraz środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji o wartości **3,8 miliarda euro**. Łącznie to około **76 miliardów euro**.

Polityka spójności na lata 2021-27 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają.

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- **Fundusz Spójności** służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- **Europejski Fundusz Społeczny+** ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju

gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Proponowane fundusze polityki spójności będzie uzupełniał Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Aby realizować założenia Umowy Partnerstwa, potrzebujemy programów krajowych i regionalnych. Określają one priorytetowe obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania.

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej rozpoczynającej się perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw.

Znamy już podział środków na poszczególne programy krajowe:

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)** – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLIŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FENIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)** – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet to ok 7,9 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)** - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)** - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia

cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet FERC to ok. 2 mld euro.

- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)** – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Oprócz 5 województw dotychczas objętych wsparciem: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, z nowego programu będzie korzystać także województwo mazowieckie bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów. W puli FEPW jest ok. 2,5 mld euro.
- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)** – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce. Budżet programu wyniesie 0,5 mld euro.
- **Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST)** – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego)
- **Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ)** – 0,475 mld euro;
- **Fundusze Europejskie dla Rybactwa** – 0,5 mld euro;
- **Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej** – 0,56 mld euro;
- **Regionalne Programy Operacyjne.**

9. Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Programu Ochrony Środowiska

9.1. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

Celem projektu POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam, gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku władz Gminy Ostrów Mazowiecka w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka przyczyni się do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, rozbudowy i modernizacji ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody, przebudowy i modernizacji budowli przeciwpowodziowych czy budowy, rozbudowy i przebudowy ciągów komunikacyjnych.

W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń projektu Programu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności, szczelny system wodociągowy).

9.2. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z budową, rozbudową i modernizacją sieci wodociągowej, rozbudową i modernizacją ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody, przebudową i modernizacją budowli przeciwpowodziowych czy budową, rozbudową i przebudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są wpisane do Programu jako ich kontynuacja). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające z POŚ były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w mieście.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach);

- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów;
- Poglębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Przestrzeganie zaostrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem.
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego.
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym.
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów;
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew będą wykonywane wyłącznie ręcznie.

- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca.
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane e jak najkrótszym czasie.
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej.
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwijać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cieniach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów;

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;

- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych);
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

9.3. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ

Analizie poddano zadania mogące oddziaływać na środowisko zgodnie z wytycznymi określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839).

1) Budowa, rozbudowa i przebudowa dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych.

Zadania mają na celu usprawnienie ruchu na terenie gminy. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne, gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu.

Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Wskutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi.

Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczą zadania i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz.

Rozbudowa dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg, nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Wyzwaniem pozostaje takie zabezpieczenie środowiska, by wpływ antropopresji był możliwie najmniejszy, a także wprowadzanie działań adaptacyjnych adekwatnych do zmian środowiska.

Należy zauważyć, iż inwestycje związane z rozbudową dróg, z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Wydanie odpowiednich pozwoleń i decyzji będzie wiązało się także ze wskazaniem działań minimalizujących lub kompensujących dla konkretnych projektów.

Rozbudowa dróg wpłynie na zmniejszenie gęstości samochodów. Rozłożenie w przestrzeni ilości pojazdów skutkować będzie upłynnieniem ruchu i minimalizacją ryzyka wystąpienia zatorów drogowych, podczas których samochody nie przemieszczają się, a generują znaczne ilości spalin do powietrza.

2) Przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych

Przebudowa i modernizacja budowli przeciwpowodziowych pozytywnie wpłynie na bezpieczeństwo zabytków oraz zasobów naturalnych. Prace związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym będą miały pozytywny wpływ na życie ludzi, zwierząt a także rośliny w momencie nadmiernych opadów deszczu. Mając na uwadze charakter zadania oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji przedsięwzięcia, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych. Prace powinny być wykonywane zgodnie ze sztuką budowlaną, przy jak najmniejszym zajęciu terenu – w pasie modernizowanego oraz przebudowywanego wału. Działanie nie będzie powodować zmiany stosunków gruntowo-wodnych, należy uznać, że planowane działania, w trakcie realizacji nie będą wykazywać znaczącego negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi oraz środowisko gruntowo – wodne. Prace realizacyjne oraz transport niezbędnych do wykonania prac elementów, będą wiązały się z krótkotrwałą emisją spalin, pyłu oraz hałasu, jednakże odbędą się w sposób

możliwie najmniej inwazyjny. Ze względu na skalę oraz czasowe oddziaływanie prac nie przewiduje się znaczącego pogorszenia warunków aerosanitarnych w rejonie i otoczeniu przedsięwzięcia. Na etapie realizacji, obejmującym modernizację i przebudowę obwałowania, nastąpi likwidacja roślinności i siedlisk w pasie terenu o szerokości odpowiadającej planowanemu śladowi wałów. Realizacja zadania nie stanowi znaczącego zagrożenia dla roślinności, w tym roślinności chronionej występującej na terenie powiatu. Jeżeli niezbędne jest umacnianie brzegów, należy również dążyć do ograniczenia zniszczeń w siedliskach ptaków gnieźdzących się w pasie roślinności przybrzeżnej. Podobnie jak w przypadku oddziaływania inwestycji na florę, oddziaływanie przedsięwzięcia będzie miało miejsce jedynie na etapie inwestycyjnym. Emisja hałasu i drgań związana z prowadzeniem prac będzie powodować płoszenie zarówno gatunków awifauny, jak również fauny wodnej. Aby zminimalizować wpływ hałasu na faunę w otoczeniu przedsięwzięcia termin realizacji prac zostanie zaplanowany etapowo oraz poza okresami lęgowymi ptaków (1 marca - 15 sierpnia, chyba, że potwierdzony będzie brak lęgów) oraz tarła ryb (1 marca- 30 czerwca).

3) Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków

Na etapie realizacji mogą wystąpić zagrożenia związane z prowadzonymi pracami budowlanymi, tj.:

- naruszenie wierzchnich warstw gleby w związku z wykopami ziemnymi;
- emisja niezorganizowana hałasu i pyłów w związku z dojazdem koparki i samochodów dostarczających materiały budowlane;
- skażenie powierzchni ziemi i gleby spowodowane wyciekami olejów i substancji ropopochodnych.

Należy podkreślić, że wszystkie wymienione zagrożenia można w pewnym zakresie zminimalizować, wymaga to jednak przestrzegania ustalonego reżimu czasowego i technicznego prowadzonych prac. Inwestycja po jej zakończeniu i przywróceniu stanu środowiska do stanu poprzedzającego inwestycję nie powinna spowodować znaczących zagrożeń dla miejscowej przyrody.

Okres budowy będzie w sposób minimalny wpływał na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Zgodnie z przepisami sanitarnymi plac budowy powinien być wyposażony w przewoźny pawilon socjalno-biurowy i urządzenia sanitarne bezodpływowe do zaspokojenia podstawowych potrzeb fizjologicznych. Zadanie będzie oddziaływać na warunki aerosanitarnie jedynie w okresie budowy. Głównymi źródłami zanieczyszczenia atmosfery będą na tym etapie pojazdy transportujące materiały, praca maszyn i pojazdów pracujących na budowie oraz przemieszczanie mas ziemnych. Na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego związanego z emisją komunikacyjną wpływają następujące czynniki: natężenie i struktura ruchu, rodzaj i ilość emitowanych zanieczyszczeń gazowych, warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w atmosferze. Roboty ziemne wykonywane szczególnie przy dużej turbulencji powietrza spowodują miejscowo (w rejonie wykonywanych robót) pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego głównie zanieczyszczeń pyłowych. Pogorszenie to będzie miało charakter przemijalny i nie będzie miało wpływu na ogólny stan aerosanitarny na omawianym terenie. Występujące uciążliwości, związane głównie z pracami ziemnymi, mają charakter lokalny i przemijalny. Wystąpi emisja niezorganizowana hałasu. Zasadniczym źródłem hałasu związanym z tym etapem realizacji sieci będzie praca urządzeń typu koparka, spycharka oraz hałas komunikacyjny związany z ruchem samochodów transportowych.

Funkcjonowanie sieci wodociągowej nie powoduje żadnych negatywnych oddziaływań na wody podziemne i powierzchniowe pod względem ich jakości. W związku z funkcjonowaniem wodociągu nie będą powstawały żadne zanieczyszczenia pyłowo-gazowe. Brak jest źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza. Emisje pyłowo-gazowe mogą wystąpić wyłącznie na etapie realizacji przedsięwzięcia. Jedynymi źródłami hałasu związanymi z planowanym przedsięwzięciem będą sporadyczne awarie lub remonty sieci wodociągowej występujące podczas eksploatacji. Oceniana inwestycja, po zrealizowaniu projektu nie będzie miała wpływu na powierzchnię ziemi i glebę, pod warunkiem zastosowanie właściwych rozwiązań projektowych, rzetelnego wykonawstwa oraz prawidłowo prowadzonej eksploatacji.

9.4. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania.
- Zmiana technologii realizacji zadania.
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania.
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego.
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępianie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji POŚ prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Spis tabel

Tabela 1. Regiony, w obrębie których leży Gmina Ostrów Mazowiecka.	11
Tabela 2. Dane demograficzne Gminy Ostrów Mazowiecka.	15
Tabela 3. Liczba ludności Gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2010-2021.	15
Tabela 4. Rodzaje zanieczyszczeń oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.	35
Tabela 5. Skutki zanieczyszczeń powietrza dla środowiska i organizmów żywych.	36
Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej w latach 2018-2021 na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	38
Tabela 7. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).	39
Tabela 8. Wykaz dróg wojewódzkich na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	39
Tabela 9. Zestawienie dróg powiatowych w gminie Ostrów Mazowiecka (w tym miasto).	40
Tabela 10. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.	45
Tabela 11. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2019 - 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	46
Tabela 12. Klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019, 2020 oraz 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	47
Tabela 13. Wartości stężeń średniorocznych na obszarze gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2019-2021.	50
Tabela 14. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.	59
Tabela 15. Ocena stanu nawierzchni dróg krajowych przebiegających przez teren gminy Ostrów Mazowiecka.	60
Tabela 16. Klasy dróg wojewódzkich na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	60
Tabela 17. Wykaz ekranów zlokalizowanych przy drodze krajowej nr 8Sa.	63
Tabela 18. Pomiary hałasu drogowego w 2020 roku na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	65
Tabela 19. Pomiary hałasu przemysłowego w latach 2019-2021 na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	65
Tabela 20. Wykaz odcinków dróg krajowych, objętych przedmiotowym opracowaniem, na których klimat akustyczny oddziałują analizowane odcinki dróg na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	66
Tabela 21. Procentowy udział poszczególnych rodzajów terenów dla obszarów, na których klimat akustyczny oddziałują analizowane odcinki dróg na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	67
Tabela 22. Zestawienie lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas oceniany wskaźnikiem L_{DWN} na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	67
Tabela 23. Zestawienie liczby mieszkańców eksponowanych na hałas oceniany wskaźnikiem L_{DWN} na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	68
Tabela 24. Zestawienie lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas oceniany wskaźnikiem L_N na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	68
Tabela 25. Zestawienie liczby mieszkańców eksponowanych na hałas oceniany wskaźnikiem L_N na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	68
Tabela 26. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.	72
Tabela 27. Stacje 110/15 kV zasilające teren gminy Ostrów Mazowiecka.	73
Tabela 28. Wykaz linii 15kV zasilających teren gminy Ostrów Mazowiecka.	73
Tabela 29. Obciążenie stacji transformatorowych 15/0,4kV w %.	74
Tabela 30. Długość poszczególnych rodzajów linii z podziałem na napięcia.	74
Tabela 31. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	76
Tabela 32. Charakterystyka punktu pomiarowego PEM w Gminie Ostrów Mazowiecka.	77
Tabela 33. Wykaz cieków przepływających przez teren gminy Ostrów Mazowiecka.	79

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Tabela 34. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu, których leży Gmina Ostrów Mazowiecka.....	79
Tabela 35. Klasyfikacja i ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka badanych w latach 2019-2020.....	87
Tabela 36. Charakterystyka JCWPd na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	88
Tabela 37. Charakterystyka GZWP nr 221.	89
Tabela 38. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.....	91
Tabela 39. Charakterystyka sieci zarządzanej wodociągowej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	93
Tabela 40. Ujęcia wód powierzchniowych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	95
Tabela 41. Strefy ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych.	96
Tabela 42. Ujęcia wód podziemnych zaopatrujących sieć wodociągową na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	97
Tabela 43. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	98
Tabela 44. Lista funkcjonujących instalacji komunalnych prowadzona przez Marszałka Województwa Mazowieckiego na podstawie art. 38b ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699, z późn. zm.)	105
Tabela 45. Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Ostrów Mazowiecka w 2021 r.	107
Tabela 46. Ilość azbestu zinwentaryzowanego, unieszkodliwionego oraz pozostałego do unieszkodliwienia na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	113
Tabela 47. Dofinansowania WFOŚiGW w Warszawie w latach 2019 – 2021 do usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest dla gminy Ostrów Mazowiecka.	113
Tabela 48. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka w 2021 r.	119
Tabela 49. Obowiązujące koncesje wydane przez Marszałka Województwa Mazowieckiego na wydobywanie kopalin na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	122
Tabela 50. Obszar Natura 2000 Puszcza Biała na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	125
Tabela 51. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.....	128
Tabela 52. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.....	130
Tabela 53. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.....	133
Tabela 54. Ilość wypłaconych dofinansowań do przedsięwzięć polegających na zakupie i montażu urządzeń i instalacji grzewczych w ramach Programu „Czyste Powietrze” w latach 2019-2021* w gminie Ostrów Mazowiecka.	141
Tabela 55. Ilość wypłaconych dofinansowań do termomodernizacji budynków w ramach Programu „Czyste Powietrze” w latach 2019-2021 w gminie Ostrów Mazowiecka.	141
Tabela 56. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Ostrów Mazowiecka.	146
Tabela 57. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Ostrów Mazowiecka wraz z ich finansowaniem.....	160
Tabela 58. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....	168
Tabela 59. Wskaźniki monitoringu Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka. .	181
Tabela 60. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka.	183

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Ostrów Mazowiecka na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu ostrowskiego.	9
Rysunek 2. Obręb Gminy Ostrów Mazowiecki.	10
Rysunek 3. Gmina Ostrów Mazowiecka na tle mezoregionów.	11
Rysunek 4. Różnice wysokości na terenie, na którym leży Gmina Ostrów Mazowiecka.	12
Rysunek 5. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	13
Rysunek 6. Róża wiatrów gminy Ostrów Mazowiecka	14
Rysunek 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	16
Rysunek 8. Udział źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych.	37
Rysunek 9. Układ głównych dróg na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.	41
Rysunek 10. Układ linii kolejowej przebiegającej przez teren gminy Ostrów Mazowiecka	41
Rysunek 11. Podział województwa mazowieckiego na strefy ochrony powietrza.	44
Rysunek 12. Lokalizacja stacji pomiarowych na terenie województwa mazowieckiego	46
Rysunek 13. Lokalizacja punktowych źródeł emisji PM10 na obszarze województwa mazowieckiego (źródło danych: KOBIZE) w 2021 roku.	48
Rysunek 14. Obszar przekroczeń B(a)P w województwie mazowieckim w roku 2021.	48
Rysunek 15. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM2,5 w województwie mazowieckim w 2021 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2021 wykonanego przez IOŚ-PIB.	49
Rysunek 16. Zasięg obszaru przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie mazowieckim w 2021 roku.	49
Rysunek 17. Strefy energetyczne warunków wiatrowych	52
Rysunek 18. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu	53
Rysunek 19. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski	54
Rysunek 20. Mapa nasłonecznienia Polski	55
Rysunek 21. Strategiczna mapa hałasu dróg wojewódzkich - Imisja wskaźnika L_{dwn} [dB]	61
Rysunek 22. Strategiczna mapa hałasu dróg wojewódzkich - Imisja wskaźnika L_n [dB]	62
Rysunek 23. Mapa sieci energetycznej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	75
Rysunek 24. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowych na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	76
Rysunek 25. JCWP na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka	80
Rysunek 26. Obszary zagrożone powodzią na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka	82
Rysunek 27. Mapy zagrożenia suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	84
Rysunek 28. Łączne zagrożenie suszą na terenie gminy Ostrów Mazowiecka w odniesieniu do województwa mazowieckiego.	85
Rysunek 29. Lokalizacja JCWPd, w zasięgu których leży Gmina Ostrów Mazowiecka	88
Rysunek 30. Lokalizacja GZWP, w zasięgu których leży Gmina Ostrów Mazowiecka	90
Rysunek 31. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca.	93
Rysunek 32. Zużycie wody na potrzeby przemysłu.	94
Rysunek 33. Ujęcia wód podziemnych, powierzchniowych oraz strefy ochrony bezpośredniej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka	97
Rysunek 34. Mapa glebowo – rolnicza Gminy Ostrów Mazowiecka	101
Rysunek 35. Ilość odpadów komunalnych [Mg].	108
Rysunek 36. Ilość wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia [%] na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	113
Rysunek 37. Złóża zlokalizowane na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	121
Rysunek 38. Obszary Natura 2000 na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	126
Rysunek 39. Użytki ekologiczne na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.	129
Rysunek 40. Pomniki przyrody na obszarze gminy Ostrów Mazowiecka	131

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

Rysunek 41. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.....	132
Rysunek 42. Lasy i puszcze na terenie gminy Ostrów Mazowiecka.....	134

Uzasadnienie
do uchwały w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów
Mazowiecka na lata 2022 - 2025 z perspektywą na lata 2026 - 2029”

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. Stosownie do art. 18 ust. 1 ww. ustawy programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029”, zwany w dalszej części Programem, został sporządzony w celu określenia aktualnego stanu środowiska, wskazania celów środowiskowych, a także wyznaczenia zadań umożliwiających ich realizację w perspektywie wieloletniej.

Prace nad sporządzeniem Programu rozpoczęły się w 2022 r. Projekt programu wymagał uzyskania opinii Zarządu Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej oraz opinii dotyczących wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ze względu na długotrwały proces uzyskania powyższych uzgodnień oraz opinii, projekt Programu został przedłożony Radzie Gminy Ostrów Mazowiecka w pierwszym kwartale 2023 r.

W oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem znak WOOŚ-III.410.704.2022.ET z dnia 8 grudnia 2022 r. oraz Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak ZS.7040.143.2022AK z dnia 22 września 2022 r. odstąpili od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029”. Przedmiotowy projekt programu został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej Uchwałą nr 554/201/2022 Zarządu Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 7 września 2022 r.

Zgodnie z art. 30 i art. 39 ww. ustawy oraz art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973) przeprowadzono konsultacje społeczne Programu. Do przedmiotowego projektu programu nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Mając na względzie powyższe, podjęcie niniejsze uchwały uznaje się za uzasadnione.

Przewodnicząca Rady Gminy

Krystyna Kossowska